

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΕΙΣΗΓΗΣΗ του ΠΡΟΕΔΡΟΥ
του ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ**

ΧΡΗΣΤΟΥ ΣΠΙΡΤΖΗ

**«Κώδικας αμοιβών σε σχέση με το Θεσμικό πλαίσιο άσκησης
του επαγγέλματος του Μηχανικού»**

**ΑΘΗΝΑ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2010**

Πίνακας Περιεχομένων

	σελ.
<u>A. Εισαγωγή</u>	3
<u>B. Ιστορικά στοιχεία και σημερινή πραγματικότητα</u>	4
<u>Γ. Κλειστό το επάγγελμα του Μηχανικού ή επικοινωνιακή «συνθηματολογική» σκοπιμότητα;</u>	6
<u>Δ. Ιστορικό της συζήτησης περί κλειστών επαγγελμάτων</u>	7
<u>Ε. Καταγραφή των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) σε σχέση με τον κώδικα αμοιβών, τις τρέχουσες τιμές και το συνολικό θεσμικό πλαίσιο</u>	8
<u>ΣΤ. Ο κώδικας αμοιβών δεν «κλείνει» το επάγγελμα – Τεκμηρίωση</u>	10
<u>Ζ. Υπάρχουν επιχειρήματα υπέρ της κατάργησης του κώδικα αμοιβών;</u>	14
<u>Η. Υπάρχει θέμα με τη μετακίνηση Μηχανικών από χώρες χαμηλότερου ΑΕΠ; Υπάρχουν προσχώματα στην εγκατάσταση τους στην Ελλάδα;</u>	15
<u>Θ. Η Ιδιαιτερότητα της σεισμικής δραστηριότητας και του νησιωτικού χώρου</u>	16
<u>Ι. Ποιες οι επιπτώσεις από πιθανή κατάργηση του κώδικα αμοιβών, πέραν του αυτονόητου κινδύνου για την ποιότητα, την ασφάλεια και την αισθητική των κτηρίων;</u>	17
<u>ΙΑ. Προτεινόμενες ενέργειες</u>	21
<u>ΙΒ. Κώδικας αμοιβών: Δογματισμός του ΤΕΕ ή Αναγκαιότητα</u>	22
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ</u>	23

«Κώδικας αμοιβών σε σχέση με το Θεσμικό πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματος του Μηχανικού»

A. Εισαγωγή

Η διαμόρφωση του πλαισίου άσκησης του επαγγέλματος του Μηχανικού ακολούθησε την ανάπτυξη των κοινωνιών, την εξέλιξη της τεχνολογίας, τις οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες κάθε χώρας και ήταν πάντα συνδεδεμένη με την ασφάλεια των κατασκευών και των χρηστών. Για την εξυπηρέτηση αυτής της ανάγκης, της ασφάλειας, είναι επίσης άμεσα συνδεδεμένη με το πρότυπο της δομής του κράτους, των μηχανισμών ελέγχου, της οικονομίας και της μορφής ανάπτυξης, του γεωγραφικού ανάγλυφου και των ιδιαιτεροτήτων (π.χ. σεισμικότητας, νησιωτικότητας) κάθε τόπου.

Με βάση τα παραπάνω, το πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματος αναπτύχθηκε διαφορετικά σε κάθε χώρα της Ευρώπης. Κοινά σημεία βρίσκουμε σε δύο κύριες ομάδες – φιλοσοφίες: του αγγλοσαξονικού και του ηπειρωτικού ευρωπαϊκού συστήματος.

Στη χώρα μας η άσκηση του επαγγέλματος του Μηχανικού εντάσσεται στο ηπειρωτικό ευρωπαϊκό σύστημα. Κύρια χαρακτηριστικά του είναι:

- Η ευθύνη του Διπλωματούχου Μηχανικού ως μελετητή και επιβλέποντα
- Η σύνδεση των κανόνων, των προδιαγραφών και των ελέγχων με τον κώδικα αμοιβών, για τη διασφάλιση της εφαρμογής των παραπάνω από την άσκηση του ελεύθερου επαγγέλματος του επιστήμονα Διπλωματούχου Μηχανικού, ο οποίος ενέχει συγκεκριμένες ποινικές ευθύνες σε περίπτωση παράβασης των καθηκόντων του.¹

Οι συντελεστές της άσκησης του επαγγέλματος είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι μεταξύ τους. Η κατάργηση ή η αλλαγή κάποιων από αυτούς συμπαρασύρει και επηρεάζει άμεσα τους υπόλοιπους.

Το επίπεδο των προδιαγραφών, οι ασφαλέστερες κατασκευές, η εφαρμογή νέων τεχνολογιών, η ασφάλεια του Πολίτη είναι ευθέως ανάλογες με την αμοιβή του μελετητή και επιβλέποντα σε όλες τις χώρες και σε όλα τα συστήματα, τουλάχιστον από ένα ύψος και κάτω.

Είναι, επίσης, προφανής η σύγχυση και η στρέβλωση εννοιών στην κοινή γνώμη, όπως της μελέτης και της επίβλεψης ενός έργου έναντι της οικοδομικής άδειας, της ελάχιστης ή της μέγιστης αμοιβής έναντι της ελάχιστης προβλεπόμενης αμοιβής, του μηχανισμού διασφάλισης των πάσης φύσεως εισφορών στο κράτος. Ελπίζουμε με την επιχειρηματολογία που ακολουθεί να φωτίσουμε αυτές τις στρεβλώσεις και τα ψέματα και να προτείνουμε τις παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν, με πρόταξη το δημόσιο συμφέρον και την αποκάλυψη των σκοπιμοτήτων από όπου κι αν προέρχονται.

¹ ΠΔ 283/1985: ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ (22474)

Παραβίαση των κανόνων της οικοδομικής
Άρθρο 286

1. Όποιος κατά την εκπόνηση μελέτης ή τη διεύθυνση ή την εκτέλεση οικοδομικού ή άλλου ανάλογου έργου ή μιας κατεδάφισης, με πρόθεση ή από αμέλεια ενεργεί παρά τους κοινώς αναγνωρισμένους τεχνικούς κανόνες και έτσι προξενεί κίνδυνο για τη ζωή ή την υγεία ανθρώπου, τιμωρείται με Φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

2. Η παραγραφή της άνω πράξεως αρχίζει από την ημέρα της επέλευσης του αποτελέσματος της παραβίασης".

***Το άρθρο 286 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ.4 άρθρου 20 Ν.2331/1995, ΦΕΚ Α 173/24-8-1995 Έναρξη ισχύος, κατά το άρθρο 25, δέκα ημέρες μετά την δημοσίευσή του νόμου στην Εφημ. της Κυβερν.

Β. Ιστορικά στοιχεία και σημερινή πραγματικότητα

Ο υπολογισμός των αμοιβών από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ) βασίζεται στα περί κώδικα αμοιβών Μηχανικών Νομοθετικά Διατάγματα και τα δυνάμει αυτών εκδοθέντα Βασιλικά Διατάγματα (ΒΔ) και Προεδρικά Διατάγματα (ΠΔ), στα οποία καθορίζονται οι υπηρεσίες που προσφέρουν οι Μηχανικοί και ο τρόπος διασφάλισης και υπολογισμού των ελάχιστων αμοιβών, ως απόρροια των προδιαγραφών των έργων, της ορθής εφαρμογής τους και της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος.

Με τα Νομοθετικά Διατάγματα (ΝΔ) 17-7/16-8-1923 και [2726/53²](#) καθορίζεται ότι με ΒΔ, που εκδίδονται, κανονίζεται η πληρωτέα από τους εργοδότες, για κάθε περίπτωση, αμοιβή γενικά στους Μηχανικούς και Αρχιτέκτονες που εκπονούν μελέτες οποιωνδήποτε έργων και σε αυτούς που αναλαμβάνουν την εφαρμογή των μελετών και την εποπτεία της εκτέλεσης των έργων. Η αμοιβή αυτή αποτελεί υποχρεωτική διατίμηση και για τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, εφόσον δεν έχουν με έγγραφη συμφωνία κανονίσει υψηλότερη καταβαλλόμενη αμοιβή.

Με τα διατάγματα που εκδόθηκαν δυνάμει των ανωτέρω νομοθετικών εξουσιοδοτήσεων (ΒΔ 19/21-2-38, [ΠΔ 696/74³](#), ΠΔ 515/89, κλπ.) καθορίστηκαν τα ελάχιστα όρια αμοιβών των Μηχανικών για τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της ενασχόλησής τους.

Με το ΒΔ 30/31-5-1956 καθορίζεται ότι ο υπολογισμός των ελάχιστων ορίων αμοιβών των Μηχανικών γίνεται από το ΤΕΕ, όπως και το ότι η είσπραξη της αμοιβής από τους Μηχανικούς γίνεται μέσω του ΤΕΕ.

Αναφέρουμε απόσπασμα της αιτιολογικής έκθεσης του ΝΔ 2728/1953 σύμφωνα με την οποία:

«Το άρθρον 59 παράγρ. 1 του από 17.7.-16.8.1923 Ν.Δ. ορίζει ότι τα ελάχιστα όρια αμοιβών των Μηχανικών κανονίζονται δια Β. Διαταγμάτων, εκδιδομένων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων... Εις την πραγματικότητα και από τους εν καλή πίστει συναλλασσομένους, εφηρμόζοντο πάντοτε τα κατά την παράγραφο 1 καθοριζόμενα ελάχιστα όρια, διότι τα υπό των σχετικών Β. Διαταγμάτων οριζόμενα τοιαύτα, είναι πράγματι τα ελάχιστα απαιτούμενα δι' αμοιβήν αρτίας μελέτης και επιβλέψεως των έργων ενώ (απόκλισις από αυτά) επέτρεπε καταστρατήγησιν των ελαχίστων τούτων ορίων εκ μέρους τινών εργοδοτών, ως και αθέμιτον συναγωνισμόν εις βλάβην της επαγγελματικής στάθμης του Μηχανικού και της ποιότητας των μελετών και των έργων...Είναι γνωστόν άλλωστε, ότι μια κακώς αμειβομένη και κακή μελέτη επιφέρει σπατάλην εις την εκτέλεσιν ενός έργου, ενώ μία καλή καλώς αμειβομένη μελέτη φέρει πολλαπλασίαν οικονομίαν εις τα έργα[.]»

Σημειώνουμε ότι το 1953, οπότε και θεσπίστηκε ο κώδικας αμοιβών, ο αριθμός των Διπλωματούχων Μηχανικών στη χώρα δεν υπερέβαινε τις τέσσερις χιλιάδες. Οι ελάχιστες αμοιβές θεσμοθετήθηκαν, όταν ο αριθμός των Διπλωματούχων Μηχανικών ήταν πολύ μικρός σε μια αναπτυσσόμενη οικονομία άρα και ο ανταγωνισμός ήταν πολύ μικρός. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται ότι οι ελάχιστες αμοιβές δεν εισήχθησαν ως κάλυψη «συντεχνιακού» ή «κλαδικού» αιτήματος, αλλά ως μέσο προστασίας της ποιότητας, του πολίτη, του δημόσιου συμφέροντος και της ορθής, επιμελούς άσκησης και επίβλεψης, **δηλαδή της πολιτειακής ευθύνης ελέγχου της εφαρμογής των κανόνων της Πολιτείας, της επιστήμης, της τέχνης και της τεχνικής.**

Η Υπουργική Απόφαση (ΥΠ) 81304/6083/6.12.89 περί "Καθορισμού τιμών μονάδος επιφανείας οικοδομικών έργων". (ΦΕΚ 886 Β) όριζε τον υπολογισμό του προϋπολογισμού των έργων, ο οποίος υπεισέρχεται στον καθορισμό του κώδικα ελάχιστων αμοιβών. Το 2000 η ΥΑ καταρρίφθηκε στο Συμβούλιο της Επικρατείας ([ΣΤΕ Αρ. ΑΠ. 2506/2000⁴](#) και [2507/2000⁵](#)), γεγονός το οποίο άνοιξε το

² Βλ. Παράρτημα 1

³ Βλ. Παράρτημα 2

⁴ Βλ. Παράρτημα 3

δρόμο, για να οδηγηθούμε στο σημερινό αναλυτικό τρόπο υπολογισμού των αμοιβών των Μηχανικών.

Σε περίπτωση εφαρμογής της - σύμφωνα με τα ελληνικά δικαστήρια - αποδεκτής νομοθεσίας, οι αμοιβές των Διπλωματούχων Μηχανικών για τις μελέτες και τις επιβλέψεις θα έπρεπε να υπολογίζονται με το ΠΔ 696/1974, ανάλογα με τον πραγματικό προϋπολογισμό των ιδιωτικών έργων. Στην περίπτωση αυτή οι αμοιβές μελέτης και επίβλεψης θα ήταν τουλάχιστον πενταπλάσιες σε σχέση με τις σημερινές.

Στη χώρα μας δεν υπάρχουν άδειες άσκησης, εκπαίδευση, πιστοποίηση ή διαδικασίες πιστοποίησης για τη συντριπτική πλειοψηφία των επαγγελματιών που εμπλέκονται στις κατασκευές, πλην των Διπλωματούχων Μηχανικών. Αυτό έχει μεγιστοποιήσει τις ευθύνες των Διπλωματούχων Μηχανικών κατά την άσκηση του επαγγέλματος και έχει οδηγήσει την Πολιτεία, **που είναι υπεύθυνη για την παράλειψη αυτή**, στη νομοθέτηση της δια βίου αστικής και ποινικής ευθύνης του Διπλωματούχου Μηχανικού (Ν. 2331/95, τροποποίηση άρθρου 286 του Ποινικού Κώδικα⁶). Παρόμοιος Νόμος δεν υπάρχει πουθενά στον δυτικό κόσμο ή ακόμα και στις αναπτυσσόμενες ή τριτοκοσμικές χώρες.

Στη χώρα μας, σε αντίθεση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ακόμα και αυτές του αγγλοσαξονικού συστήματος, δεν υπάρχουν περιορισμοί στο μετοχικό κεφάλαιο και την ιδιοκτησία μελετητικών και κατασκευαστικών εταιρειών. Ιδιαίτερα στις κατασκευές μπορούν να δραστηριοποιηθούν όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτως εκπαίδευσης, πεδίου εξειδίκευσης κλπ. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε τι ισχύει για τους συμβούλους Μηχανικούς και τις τεχνικές εταιρείες σε δύο ευρωπαϊκές χώρες:

Στη Γερμανία

- Υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για την απόκτηση του τίτλου «consulting engineer» (εγγραφή σε ειδικό μητρώο στην αντίστοιχη ομοσπονδιακή ένωση η οποία ορίζει τις προϋποθέσεις εγγραφής)
- Εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και κοινοπραξίες μπορούν να δραστηριοποιούνται στον χώρο των μελετών και επιβλέψεων, αλλά δεν γίνονται μέλη των Ενώσεων Μηχανικών. Επίσης, οι ιδιώτες πρέπει να εγγράφονται σε ειδικό μητρώο, ώστε να χρησιμοποιούν τον τίτλο «consulting engineers» στην επωνυμία τους.
- Εγχώριες και ξένες εταιρείες μπορούν να έχουν στον τίτλο τους τον όρο «consulting engineer» υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο

- σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο που τηρείται ο κάθε μέτοχος που απέρχεται μεταβιβάζει τις μετοχές του σε ένα στέλεχος της εταιρείας του.

Στη χώρα μας οι - επιεικώς - ανεπαρκείς ελεγκτικοί μηχανισμοί και η λειτουργία τους (πολεοδομικά γραφεία), οι απαρχαιωμένες προδιαγραφές, η ξεπερασμένη τεχνική νομοθεσία, οι ανύπαρκτοι κανόνες ίδρυσης τεχνικών εταιρειών και άσκησης τεχνικών επαγγελματιών, πλην Διπλωματούχων Μηχανικών, φέρουν ως το μόνο υπεύθυνο για το αποτέλεσμα τους Διπλωματούχους Μηχανικούς που εμπλέκονται στη μελέτη και επίβλεψη.

Σημειώνουμε ότι σήμερα στη χώρα μας υπάρχουν περισσότεροι από 106.500 ενεργοί Διπλωματούχοι Μηχανικοί.

⁵ Βλ. Παράρτημα 4

⁶ Βλ. Υποσημείωση 1

Γ. Κλειστό το επάγγελμα του Μηχανικού ή επικοινωνιακή «συνθηματολογική» σκοπιμότητα;

Από το λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ:

«κλειστός»

- αυτός που δεν επιτρέπει τη δίοδο (από αυτόν), από τον οποίο απαγορεύεται να περάσει κανείς.
- (μτφ. για χώρο επαγγελματικό) όπου δεν μπορεί να εισέλθει όποιος θέλει, αφού ελέγχεται αυστηρά από τα μέλη του· αυτός που δεν επιτρέπει εύκολα την είσοδο νέων μελών.

Με αυτή την έννοια ο όρος «κλειστό επάγγελμα» είναι όρος ακριβής, όταν αναφέρεται μόνο στην πρόσβαση σε αυτό, και εφόσον χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό επαγγέλματος που η άσκηση του τελεί υπό την προϋπόθεση χορήγησης άδειας, ενώ οι άδειες χορηγούνται σε περιορισμένο αριθμό ή και βάσει διακρίσεως με κριτήρια περιοριστικά, όπως η συγγένεια, η ιθαγένεια, η καταγωγή, η γεωγραφική ή διοικητική περιοχή κλπ..

Εάν όμως χρησιμοποιείται (ιδίως απευθυνόμενος στην κοινή γνώμη), για να προσδιορίσει επάγγελμα που η άδειά του χορηγείται σε απεριόριστο αριθμό ενδιαφερομένων που πληρούν ορισμένα προσόντα, υπονοώντας ότι, επειδή η άσκησή του τελεί υπό κανονισμούς σχετικούς με το είδος (τη μορφή, την ποιότητα και τη διατίμηση (αμοιβή) των παρεχόμενων υπηρεσιών, κατά την ιδεολογική και πάντως υποκειμενική άποψη αυτού που κάνει χρήση του όρου) που η άρση όλων ή ορισμένων από τους κανονισμούς θα είχε ως αποτέλεσμα να ασκήσουν το επάγγελμα περισσότεροι επαγγελματίες, τότε είναι όρος «συνθηματολογικού» σκοπού και παραπλανητικός.

Στην Ελλάδα η πρόσβαση στο επάγγελμα του Μηχανικού είναι ανοιχτή και ελεύθερη σε όποιον έχει λάβει το απαιτούμενο δίπλωμα σπουδών και επιτύχει στις σχετικές εξετάσεις. Ο αριθμός των αδειών επαγγέλματος είναι απεριόριστος και δεν τελεί υπό διακρίσεις, όπως αυτές που αναφέρθηκαν παραπάνω. Κατά έτος χορηγούνται πολυάριθμες νέες άδειες (4.000 έως 4.500/ έτος). Από τους κατά έτος εγγραφόμενους στο ΤΕΕ, ποσοστό 35% έχει σπουδάσει σε σχολές του εξωτερικού.

Μετά από τη χορήγηση της άδειας η άσκηση του επαγγέλματος του Μηχανικού στην Ελλάδα υπόκειται κατά το μεγαλύτερο μέρος της (αλλά όχι συνολικά) σε σημαντικούς κανόνες σχετικούς με την πληρότητα, την ποιότητα, τη μορφή, τους ελέγχους, τις ευθύνες και την αμοιβή των υπηρεσιών Μηχανικού. Οι κανόνες αυτοί είναι ανάλογοι με τη συλλογική ανάγκη, να διασφαλισθούν οι απαιτήσεις ασφάλειας, υγιεινής, αισθητικής, ελεγχόμενης δόμησης και προστασίας του περιβάλλοντος κλπ., που αποτελούν κοινωνικά αγαθά αντικείμενα μέριμνας και προστασίας από το κράτος για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Η οδηγία 2006/123/EK δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταργήσουν τις διατάξεις περί ελαχίστων ορίων αμοιβών ειδικά των Μηχανικών, διότι δεν αναφέρεται ευθέως στους Μηχανικούς. Η οδηγία θέτει στα κράτη μέλη (μεταξύ άλλων) μία γενική υποχρέωση με δύο σκέλη (άρθρο 15):

1. να εξετάσουν κατά πόσο τα νομικά τους συστήματα εξαρτούν την πρόσβαση σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών (γενικώς) ή την άσκησή της από την τήρηση διαφόρων (συγκεκριμένων) απαιτήσεων (στις οποίες περιλαμβάνονται και οι τυχόν προβλεπόμενες υποχρεωτικές ελάχιστες νόμιμες αμοιβές) και να ελέγξουν:
 - μήπως οι διακρίσεις είναι ανάλογες με την ιθαγένεια ή την έδρα των επιχειρήσεων
 - αν οι απαιτήσεις δικαιολογούνται από επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος (αναγκαιότητα)

- αν οι απαιτήσεις είναι ανάλογες και οι μόνες κατάλληλες για την υλοποίηση του επιδιωκόμενου στόχου (αναλογικότητα)
2. να προσδιορίσουν αιτιολογημένα μέχρι την 28.12.2009:
- τις απαιτήσεις που προτίθενται να διατηρήσουν
 - τις απαιτήσεις που κατήργησαν ή περιόρισαν

Από το αντικείμενο της άνω υποχρέωσης έχουν εξαιρεθεί ρητά (άρθρο 3) όσες ειδικές πτυχές της πρόσβασης και της άσκησης δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών σε ειδικούς τομείς ή ειδικά επαγγέλματα ρυθμίζονται με άλλη διάταξη του κοινοτικού δικαίου, η οποία και υπερισχύει. Τέτοιες «ειδικές πτυχές» για τους παρόχους υπηρεσιών Μηχανικού είναι η κατάταξή τους σε επίσημους καταλόγους (μητρώα) και η διατίμηση ορισμένων υπηρεσιών τους (π.χ. εκπόνησης ορισμένων μελετών, διενέργειας επιβλέψεων κ.α.), με τον καθορισμό ελαχίστων ή και ανωτάτων ορίων αμοιβών με διατάξεις για τις οποίες αναγνωρίζεται ειδικά από την οδηγία 2004/18/ΕΚ όχι απλώς η ευχέρεια της διατήρησής τους αλλά ότι δεν πρέπει να θιγούν (βλ. προοίμιο, σκέψεις 45 και 47, άρθρα 46, 52 και 53 § 1).

Επομένως:

- A.** *το επάγγελμα του Μηχανικού στην Ελλάδα είναι «ανοιχτό»* και το ΤΕΕ οφείλει να καταγγείλει την επικοινωνιακή «συνθηματολογική» κατάταξή του στα «κλειστά επαγγέλματα».
- B.** από το σύνολο των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που αφορούν την πρόσβαση και την άσκηση του επαγγέλματος του Μηχανικού, δεν θίγονται από την οδηγία 2006/123/ΕΚ οι διατάξεις που αφορούν στην εγγραφή και κατάταξή τους σε μητρώα μελετητών για την παροχή ορισμένων (συγκεκριμένων) υπηρεσιών, όπως η εκπόνηση μελετών και η άσκηση επιβλέψεων, καθώς και εκείνες που αφορούν στη διατίμηση των αμοιβών ορισμένων (επίσης συγκεκριμένων) υπηρεσιών τους.

Δ. Ιστορικό της συζήτησης περί κλειστών επαγγελμάτων

Το ζήτημα του κώδικα αμοιβών δεν συζητείται μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε πολλές χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας 2006/123/ΕΚ. Είναι ενδεικτικό, ωστόσο, ότι το 2009 ο τότε Επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς και Υπηρεσιών κ. Charlie McCreevy, απαντώντας σε σχετική ερώτηση στο Ευρωκοινοβούλιο για το επιδιωκόμενο από την Επιτροπή άνοιγμα των "κλειστών επαγγελμάτων", σημείωσε ότι "η Επιτροπή **δεν έχει ως αυτοσκοπό το άνοιγμα των κλειστών επαγγελμάτων, αλλά επιθυμεί να διασφαλίσει την ελεύθερη διακίνηση των επαγγελματιών στο πλαίσιο της κοινής εσωτερικής αγοράς**". Στη χώρα μας το θέμα του κώδικα αμοιβής των Μηχανικών, ως μέρος του ανοίγματος των λεγόμενων κλειστών επαγγελμάτων, έρχεται στην επικαιρότητα λόγω Μνημονίου και «Τρόικας». Πρέπει να τονιστεί ότι η οδηγία 2006/123/ΕΚ εξαιρεί ρητά (Άρθρο 3) ειδικές πτυχές της πρόσβασης και της άσκησης δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών σε ειδικούς τομείς ή ειδικά επαγγέλματα τα οποία ρυθμίζονται με άλλη διάταξη του κοινοτικού δικαίου, η οποία και υπερισχύει. Στην περίπτωση των Μηχανικών αυτές είναι η εγγραφή τους σε μητρώα και η διατίμηση ορισμένων υπηρεσιών τους (εκπόνηση ορισμένων μελετών, επιβλέψεις κλπ.) για τις οποίες ορίζεται από την Οδηγία 2004/18/ΕΚ ότι δεν πρέπει να θιγούν.

Ε. Καταγραφή των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) σε σχέση με τον κώδικα αμοιβών, τις τρέχουσες τιμές και το συνολικό θεσμικό πλαίσιο

Δεν υπάρχει συστηματική καταγραφή σε ευρωπαϊκό επίπεδο του καθεστώτος του κώδικα αμοιβών.

Η Διεθνής Ένωση Αρχιτεκτόνων (International Union of Architects) σε επιστολή της σχετικά με το θέμα ανέφερε ότι:

«Θεωρώντας ότι η αρχιτεκτονική δεν είναι μια συνήθης υπηρεσία, αλλά συνδέεται με την ασφάλεια και ποιότητα της ζωής των ανθρώπων, δημιούργησε μια από τις σημαντικότερες επιτροπές που ονομάζεται Professional Practice Commission. Η επιτροπή αυτή επεξεργάστηκε και επεξεργάζεται Κατευθυντήριες Οδηγίες για όλα τα άρθρα του Συμφώνου. Η κατευθυντήρια οδηγία για τις ΑΜΟΙΒΕΣ (procurement, fees) βρίσκεται σήμερα υπό επεξεργασία και προετοιμάζεται να υποβληθεί στη Γενική Συνέλευση του Τόκιο το 2011 και ονομάζεται Recommended Guideline for the Accord policy on the development of fees.

Παράλληλα με τη διατύπωση των επίσημων αυτών κειμένων, η Επιτροπή δημιούργησε μια βάση δεδομένων που στηρίζεται σε ερωτηματολόγιο που κοινοποιήθηκε σε όλα τα μέλη της UIA. Σύμφωνα με την τελευταία ανανεωμένη έκδοση αυτής της βάσης δεδομένων (2007) που στηρίζεται σε στοιχεία 91 κρατών – μελών, και σχετικά με το ερώτημα «Υπάρχει στη χώρα σας μηχανισμός υπολογισμού των αμοιβών των αρχιτεκτόνων», τα στατιστικά στοιχεία είναι τα παρακάτω:

- Το 89% των κρατών - μελών δήλωσε ότι υπάρχει μηχανισμός υπολογισμού των αμοιβών των αρχιτεκτόνων, δηλαδή κώδικας αμοιβών
- Το 24% δήλωσε ότι ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται υποχρεωτικά (ενδεικτικά αναφέρουμε Μπενίν, Βολιβία, Κόστα Ρίκα, Γερμανία, Ελλάδα, Εκουαδόρ, Ονδούρα, Κροατία, Μάλτα, Μαλαισία, Ναμίμπια, Παλαιστίνη, Σλοβενία και Τουρκία) και
- Το 52% ότι δεν εφαρμόζεται
- Στην ερώτηση αν υπάρχει βοηθητική κλίμακα υπολογισμού των αμοιβών των αρχιτεκτόνων, το 52% απάντησε ναι και το 15% όχι, με διάφορες ενδιάμεσες παραλλαγές
- Στην ερώτηση ποιος δημοσιεύει αυτήν την κλίμακα η απάντηση σε 37 χώρες - μέλη είναι οι επαγγελματικές οργανώσεις και σε 18 το κράτος. Συνήθως το κράτος είναι υπεύθυνο στις περιπτώσεις όπου η εφαρμογή του υπολογισμού της αμοιβής είναι υποχρεωτική από το νόμο»

Και η επιστολή συνεχίζει:

«Η UIA θεωρεί ότι θα πρέπει να υπάρχει σύστημα προσδιορισμού των αμοιβών των Αρχιτεκτόνων και αντικείμενο της Επιτροπής του Επαγγέλματος, μεταξύ άλλων, είναι η διατύπωση της σχετικής κατευθυντήριας οδηγίας. Απόσπασμα προσχεδίου αυτής της οδηγίας επισυνάπτεται στο [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5](#).

Μετά και από σχετική διερεύνηση του θέματος από το ΤΕΕ διαπιστώνεται ότι σε κάθε χώρα που έχει ακολουθήσει το ηπειρωτικό ευρωπαϊκό σύστημα υπάρχει ένα κρυμμένο - ή μη - σύστημα προσδιορισμού ελάχιστων αμοιβών. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε:

Γερμανία: Σύστημα κώδικα αμοιβών (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure-HOAI) είναι ενσωματωμένο στην εθνική νομοθεσία

Αυστρία: Υπάρχει κώδικας αμοιβών, τον οποίο προωθεί στα μέλη του το Ομοσπονδιακό Επιμελητήριο Μηχανικών και αρχιτεκτόνων (Arch+Ing) «κάτω από το τραπέζι», όπως χαρακτηριστικά λέγεται, χωρίς να είναι νομοθετικά κατοχυρωμένος

Ισπανία: Υπάρχει ενδεικτικός κώδικας Αμοιβών, χρησιμοποιούμενος ως πληροφοριακός για τους πελάτες, χωρίς να είναι δεσμευτικός

Αγγλία: Το συνολικό πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματος είναι διαφορετικό:

Μια εταιρεία αναλαμβάνει συνήθως το Design (Μελέτη Αρχιτεκτονική), ενώ η ίδια ή άλλες εταιρείες αναλαμβάνουν το Project Management (Μελέτη Εφαρμογής - Επίβλεψη) και την κατασκευή.

Προκειμένου να συγκεντρωθούν συγκριτικά στατιστικά στοιχεία για τις αμοιβές μελετών και επιβλέψεων στις χώρες της ΕΕ, πρέπει να γίνει πλήρης έρευνα και συλλογή σχετικών στοιχείων. Από σύντομο υπολογισμό των αμοιβών στη Γερμανία και την Ελλάδα διαπιστώσαμε ότι:

[Στη Γερμανία](#)⁷ για μια κατοικία εμβαδού 100 τ.μ. με κόστος κατασκευής 250.000 € η ολική αμοιβή Μηχανικού (μελέτη - επίβλεψη) κυμαίνεται από 29.018 € έως 35.610 € (11,6% έως 14,3%) ενώ το κόστος για τη αρχιτεκτονική μελέτη μόνο ανέρχεται σε 7.478 €. Οι τιμές δεν περιλαμβάνουν overheads. (Πηγή: Honorarordnung für Architekten und Ingenieure – HOAI 2009).

Στην Ελλάδα το αντίστοιχο κόστος μελέτης και επίβλεψης, όπως υπολογίζεται με τις ελάχιστες νόμιμες αμοιβές, είναι 8.278,66€ ενώ για τη μελέτη μόνο ανέρχεται σε 4.767,108 €. **Το κόστος συνεπώς για μελέτη και επίβλεψη στη Γερμανία είναι κατά 330% υψηλότερο από ότι στην Ελλάδα και προφανώς υψηλότερο από την διαφορά του κόστους διαβίωσης στις δύο χώρες.**

Στοιχεία για τις αμοιβές Αρχιτεκτόνων και Μηχανικών για ιδιωτικά έργα στην Ισπανία δίνονται στο [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7](#).

Στοιχεία για τις αμοιβές συμβούλων Μηχανικών διεθνώς περιλαμβάνονται στο [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8](#) (Η.Π.Α (U.S. Department of Labor Statistics & Καναδάς ενώ το [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9](#) περιλαμβάνει στοιχεία του Institute for Electrical and Electronics Engineers για τις αμοιβές των Consulting Engineers στις ΗΠΑ (IEEE_Fee_survey).

Το [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10](#) περιλαμβάνει στοιχεία για τις αμοιβές Μηχανικών στην Ιαπωνία.

Χαρακτηριστικά είναι και τα συμπεράσματα από την τελευταία έρευνα της Παγκόσμιας Τράπεζας **“Doing Business 2011”** σύμφωνα με την οποία: *«Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 109η θέση παγκόσμια ως προς την ευχέρεια επιχειρηματικής δραστηριότητας αλλά στην 51^η θέση ως προς τις διαδικασίες έκδοσης αδειών (οικοδομικών και κάθε είδους εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των συνδέσεων με κοινωφελείς οργανισμούς).*

Ως προς τον αριθμό διαδικασιών αδειοδότησης που απαιτούνται, κατατάσσεται στην 18^η θέση σε σύνολο 29 Ευρωπαϊκών χωρών ενώ ως προς τον χρόνο έκδοσης αδειών στην 13^η καλύτερη θέση. Ως προς το κόστος των αδειών καταλαμβάνει την 10^η καλύτερη θέση (φθηνότερο κόστος) με κόστος κάτω από το 50% του Μ.Ο. των 29 εξεταζόμενων χωρών.»⁹

⁷ Βλ. Παράρτημα 6

⁸ Είναι: 194,47 € για την μελέτη τοπογραφικού, 2.545,70 € για μελέτες αρχιτέκτονα, 1.135,49 € για μελέτη στατικών και 891,44 € για μελέτες Ηλεκτρολόγου- Μηχανολόγου

⁹ <http://www.doingbusiness.org/reports/doing-business/doing-business-2011>

ΣΤ. Ο κώδικας αμοιβών δεν «κλείνει» το επάγγελμα - Τεκμηρίωση

Το σύστημα του κώδικα αμοιβών, ως ελάχιστων ορίων, ως θεσμός για την παροχή μελετών και επιβλέψεων, υπηρεσιών Μηχανικού στην Ελλάδα είναι στο στόχαστρο ισχυρής μερίδας της εκτελεστικής εξουσίας (κυβερνητικών στελεχών – Ευρωπαϊκής Επιτροπής – Στελεχών του ΔΝΤ) και γίνεται αντικείμενο επιπόλαιας συνήθως δημοσιογραφίας και συζητήσεων. Έχουν εκδοθεί και ορισμένες δικαστικές αποφάσεις ¹⁰.

Το ζήτημα έχει αναπτυχθεί σε δύο πεδία:

1. στο πεδίο του ιδιωτικού τομέα, όπου ο θεσμός των αμοιβών είναι τμήμα της εποπτείας του κράτους στην παροχή υπηρεσιών Μηχανικού, ιδίως στην κατασκευαστική ιδιωτική δραστηριότητα αλλά και σε κάθε ιδιωτική δραστηριότητα Μηχανικού που επηρεάζει προστατευόμενα από το Κράτος κοινωνικά αγαθά (ασφάλεια – υγιεινή – αισθητική – περιβάλλον).
2. στο πεδίο του δημόσιου τομέα όπου ο θεσμός υπηρετεί τα ίδια αγαθά και επιπλέον επηρεάζει καίρια τη σύναψη και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων μελετών και παροχής υπηρεσιών Μηχανικού.

Η πίεση για την κατάργηση του θεσμού είναι δεδομένη. Η αιτία της πίεσης της είναι λιγότερο δεδομένη. Η αναζήτηση της αφετηρίας της πίεσης και του τρόπου που εκδηλώνεται φανερώνει ότι μάλλον προέρχεται από δύο «κέντρα εξουσίας»:

1. Στο πρώτο ανήκουν όργανα, Υπηρεσίες ή και μεμονωμένα πρόσωπα κυρίως της ΕΕ, που «αξιωματικά» λόγω ιδεολογικό - επιστημονικών αντιλήψεων έχουν σκοπό να επεκτείνουν κυριολεκτικά τους κανόνες που ισχύουν στο εμπόριο, με την ένταξη σε αυτούς και της

¹⁰ Για το παρόν κείμενο λήφθηκαν υπόψη (εκτός από τα μνημονεύμενα άρθρα της Συνθήκης, οι οδηγίες 92/50/ΕΟΚ, 2004/18/ΕΚ και 2006/123/ΕΚ, και ο ν. 3845/2010 («ΜΝΗΜΟΝΙΟ» με όλα του τα παραρτήματα) και τα ακόλουθα στοιχεία:

- i. Η έκθεση σχετικά με τον ανταγωνισμό στον τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών COM (2004) 83 της 9^{ης} Φεβρ. 2004.
- ii. Το με αριθ. πρωτ. 3995/5.7.2005 έγγραφο της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού προς το Τ.Ε.Ε. για απόψεις σχετικά με την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον ανταγωνισμό στον τομέα των ελεύθερων επαγγελματιών και την απάντηση του Τ.Ε.Ε.
- iii. Η «ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ» COM(2005)405 τελικό Βρυξέλες 5.9.2005.
- iv. Η από Μαΐου 2005 «έρευνα» του ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΚΕΠΕ) «Οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις για την Ελλάδα της υπό συζήτηση οδηγίας για την απελευθέρωση του τομέα των υπηρεσιών στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά».
- v. Τα έγγραφα του Τ.Ε.Ε.:
 - α) αρ. 4404/15.2.2006 προς τους Έλληνες Ευρωβουλευτές.
 - β) αρ. 28748/14.11.2006 προς τους Έλληνες Ευρωβουλευτές.
 - γ) αρ. 20972/1.8.2008 προς το ΥΠΟΙΟ/Δνση Ε.Ε.
- vi. Το από Ιουνίου(;) 2009 Σχέδιο Νόμου του ΥΠΟΙΟ για την προσαρμογή στην οδηγία 2006/123/ΕΚ.
- vii. Το από 2007 «ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ» της (http://ec.europa.eu/internal_market/services/services-dir/index_en.htm).
- viii. Η απόφαση ΔΕΚ/19.2.2002 στην υπόθεση C-35/99 («Arduino»).
- ix. Η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 24.6.2004 («Βελγικός Σύλλογος Αρχιτεκτόνων»).
- x. Η απόφαση ΔΕΚ/5.12.2006 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-94/04 («Cipolla») και C-202/04 («Macrino»).
- xi. Η απόφαση Σ.τ.Ε./B' 125/2009 («Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία»).
- xii. Η «Αιτιολογημένη Γνώμη» ΕΕ SG-Greffe(2010)D (Παράβαση αρ. 2008/4583) προς την Ελληνική Δημοκρατία («Κώδικας αμοιβών δικηγόρων»).
- xiii. Οι προτάσεις του Γενικού Εισαγγελέα Pedro Cruz Villalon της 14.9.2010 στις υποθέσεις της Επιτροπής C-47 (κατά του Βελγίου), C-50/08 (κατά της Γαλλίας), C-51/08 (κατά του Λουξεμβούργου), C-53/08 (κατά της Αυστρίας), C-54/08 (κατά της Γερμανίας) και C-61/08 (κατά της Ελλάδας) (υψηλότητα των Συμβολαιογράφων).
- xiv. Το Σημείωμα της Επιτροπής για την Αμοibaία Εκτίμηση των Διαδικασιών της Οδηγίας για τις Υπηρεσίες (6^η σύσκεψη ολομέλειας – 16 Σεπτ. 2010).
- xv. Η συζήτηση που έλαβε χώρα στην από 9.4.2009 επιστημονική ημερίδα της Ελληνικής Εταιρίας Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας και Κατασκευών στο ΥΠ.Ε.Ε. με θέμα «Κατώτατα όρια αμοιβών Μηχανικών – δικηγόρων: προς ένα αβέβαιο μέλλον».

παροχής επιστημονικού έργου ή υπηρεσιών και τα τελευταία δέκα χρόνια εργάζονται μεθοδικά για αυτό.

Το κέντρο αυτό εμφανίζεται ισχυρότερο, ίσως κυρίαρχο, σήμερα, διότι από τη δράση του έχουν προέλθει (άμεσα ή έμμεσα) πολύ σημαντικά κείμενα (εκθέσεις, δικαστικές αποφάσεις, αιτιολογημένες γνώμες κ.α.), αλλά και κείμενα δημοσιογραφίας έγκριτων, κατά τα άλλα εφημερίδων.

2. Στο δεύτερο κέντρο εξουσίας ανήκουν όργανα, Υπηρεσίες ή και μεμονωμένα πρόσωπα, που είτε είναι ουδέτερα είτε δεν εμφορούνται από τις ίδιες αντιλήψεις αλλά, λόγω αρμοδιότητας πιέζονται ή θεωρούν ότι οφείλουν να λάβουν μέτρα που αφορούν στο θεσμό.

Με κάποιες επιφυλάξεις, θα μπορούσε να κατατάξει κανείς την οδηγία 2006/123/EK (οδηγία για τις υπηρεσίες ή «Μπολκενστάιν») στη δράση μερίδας αυτού του «κέντρου εξουσίας», διότι, άσχετα από τη μελλοντική έκβαση, φαίνεται ότι η οδηγία «βάζει φρένο» στην ταχύτητα δράσης του πρώτου κέντρου και την εκλογικεύει.

Ορισμένες χρήσιμες διαπιστώσεις είναι οι εξής:

Η πρώτη διαπίστωση είναι ότι το ζήτημα δημιουργήθηκε μέσα στην τρέχουσα δεκαετία, με τη Διεύθυνση Ανταγωνισμού της ΕΕ σε πρωταγωνιστικό ρόλο, και με επίκληση μόνο γενικών κανόνων και αρχών του κοινοτικού δικαίου, που ισχύουν, χωρίς μεταβολή επί περίπου 50 χρόνια, δηλαδή της αρχής του ανταγωνισμού στο εμπόριο μεταξύ κρατών – μελών (άρθρα 81 – πρώην 85 επ. της Συνθήκης), την αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (άρθρο 49 – πρώην 59) και την υποχρέωση των Κρατών να διασφαλίζουν την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου (άρθρο 10 – πρώην 5). *Σαν να αφυπνίσθηκαν μετά από μισό αιώνα ορισμένοι Υπάλληλοι, στελέχη, όργανα και Νομικοί, αναφορικά με την αληθινή έννοια των αρχικών διατάξεων της Συνθήκης.*

Είναι πολύ χαρακτηριστικό, ότι στη σχετική επιχειρηματολογία δεν έγινε η παραμικρή μνεία του ειδικού κανόνα κοινοτικού δικαίου που ίσχυε από την πρώτη οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, περί της μη αλλαγής των εθνικών νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων που αφορούν τις αμοιβές Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων, λες και ο τρόπος αντιμετώπισης του ζητήματος στο κοινοτικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων (αρμοδιότητας της Διεύθυνσης Εσωτερικής Αγοράς) να μην έχει την ίδια ή τουλάχιστον πολύ σχετική αιτιολογική βάση με τον τρόπο αντιμετώπισής του στις όμοιες συναλλαγές που γίνονται με μη δημόσιες συμβάσεις.

Είναι ακόμα πιο χαρακτηριστικό ότι, ενώ η κατεύθυνση που προήρχετο από τον κλάδο του «ανταγωνισμού» ήταν (ας πούμε «αγοραίων αντιλήψεων») προς την κατάργηση των εθνικών διατάξεων περί αμοιβών, η τροποποίηση της οδηγίας για τις δημόσιες συμβάσεις (οδηγία 2004/18/EK) φανέρωνε αντίθετη κατεύθυνση. Αφού η μέχρι τότε διατύπωση των προηγούμενων οδηγιών, που ανέφερε ότι «*δεν απαιτούντο*» αλλαγές στην επικρατούσα σε εθνικό επίπεδο κατάσταση, όσον αφορά τον ανταγωνισμό ως προς τις τιμές μεταξύ των προσώπων που παρέχουν ορισμένες υπηρεσίες (βλ. 28^η σκέψη του προοιμίου της 92/50/ΕΟΚ), τροποποιήθηκε το 2004 ορίζοντας ακόμα πιο κατηγορηματικά, ότι «*..... τα κριτήρια ανάθεσης δεν πρέπει να θίγουν την εφαρμογή εθνικών διατάξεων που διέπουν την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, όπως παραδείγματος χάριν, οι αμοιβές αρχιτεκτόνων, Μηχανικών*» (βλ. 47^η σκέψη του προοιμίου της 2004/18/EK).

Το να υποθέσει κανείς ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, που θέσπισαν την οδηγία 2004/18/EK, έκριναν ότι ειδικά και μόνο για τις δημόσιες συμβάσεις δεν πρέπει να θιγούν οι υφιστάμενες εθνικές διατάξεις περί αμοιβών Μηχανικών, και παράλληλα να θεωρούν ότι αυτές οι εθνικές διατάξεις συγκρούονται με τις διατάξεις της Συνθήκης περί ανταγωνισμού, είναι τουλάχιστον παράδοξο, αφού οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις κατ' εξοχήν υπηρετούν τους κανόνες του ανταγωνισμού.

Το να υποθέσουμε όμως, ότι έχουμε μία ενιαία νομοθεσία, αλλά δύο κέντρα «εξουσίας», με διαφορετική αντίληψη για το ίδιο θέμα είναι πολύ λιγότερο παράδοξο.

Κάτι που αποτελεί ένδειξη για την ύπαρξη των δύο αντίρροπων τάσεων είναι και το γεγονός ότι από τις δυνάμεις της πρώτης εκπορεύονται ακόμα και σήμερα πράξεις που εντέλλονται την άμεση κατάργηση του νομοθετικού συστήματος περί κώδικα αμοιβών στον κλάδο των νομικών υπηρεσιών (δικηγόρων), με ευθεία επίκληση μόνο των γενικών διατάξεων της Συνθήκης, σιωπώντας για το ότι παράλληλα βρίσκεται σε εξέλιξη η τακτική διαδικασία της οδηγίας 2006/123/EK, από την οποία θα προκύψει, αν απαιτηθεί, η κατάργηση του εν λόγω συστήματος αμοιβών.

Όλα αυτά είναι τουλάχιστον ασυνήθιστα και προκαλούν την περιέργεια να εντοπισθεί ο πυρήνας της επιχειρηματολογίας της πρώτης «τάσης», καθώς και το πραγματικό κίνητρο, αν η επιχειρηματολογία στερείται ισχυρής βάσης.

Η επιχειρηματολογία έχει δύο σκέλη, το νομικό και το ουσιαστικό.

Το «νομικό» σκέλος της επιχειρηματολογίας περιλαμβάνει τις σκέψεις με τις οποίες ο θεσμός του κώδικα αμοιβών «εντάχθηκε» στο πεδίο εφαρμογής του εμπορικού δικαίου και ειδικότερα του επί μέρους κλάδου του δικαίου του ανταγωνισμού (απαγόρευση όλων των συμφωνιών μεταξύ επιχειρήσεων, όλων των αποφάσεων ενώσεων επιχειρήσεων – εν προκειμένω αναφορικά με τις τιμές αγοράς και πώλησης και όλων των εναρμονισμένων πρακτικών, που μπορούν (εν δυνάμει) να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών κλπ.).

Διαπιστώνεται ότι οι σχετικές σκέψεις έχουν έντονα δογματικό χαρακτήρα και σε μεγάλο βαθμό έχουν προέλευση όχι τόσο τη νομική επιστήμη αλλά τα οικονομικά με την ορολογία τους και δεν απηχούν ούτε τις αντιλήψεις της κοινωνίας, τουλάχιστον πολύ σημαντικού μέρους της.

Με τέτοιες σκέψεις:

- Όλοι οι «πάροχοι υπηρεσιών», αδιακρίτως του αν ασκούν εμπορική δραστηριότητα ή όχι, χαρακτηρίστηκαν «επιχειρήσεις» με την έννοια όμως του εμπορικού δικαίου. Έτσι, ενώ οι εμπορικές συναλλαγές είναι υποσύνολο των εν γένει οικονομικών συναλλαγών εντάχθηκαν στους κανόνες του υποσυνόλου και εξωτερικές δραστηριότητες και έτσι περιλήφθηκαν στο εμπορικό δίκαιο (προς το παρόν μόνο στο κεφάλαιο του δικαίου του ανταγωνισμού), και οι επιστήμονες ελεύθεροι επαγγελματίες (Δικηγόροι, Μηχανικοί, Αρχιτέκτονες), που η παροχή των υπηρεσιών τους ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ.
- Χαρακτήρισθηκαν «ενώσεις επιχειρήσεων» τόσο οι επαγγελματικοί σύλλογοι των εν λόγω επιστημόνων όσο και τα οικεία Επιμελητήρια, ασχέτως του αν είναι ΝΠΙΔ ή ΝΠΔΔ.
- Η παροχή επιστημονικού έργου ή υπηρεσιών από τις άνω «επιχειρήσεις» εξομοιώθηκε (από πλευράς νομικής αντιμετώπισης) με αντικείμενο εμπορίου (εμπόρευμα).

Η έκφραση των παραπάνω απόψεων επισήμως έχει σημαντικό βάρος, άσχετα από το ότι μέχρι στιγμής γίνεται δεκτό, ότι όσο ο «θεσμός» είναι κρατικό μέτρο κανονιστικού χαρακτήρα, δεν συγκρούεται με τα σχετικά άρθρα 80, 81 και 82 της Συνθήκης (βλ. ΔΕΚ "Arduino" σκέψη 44 και "CIPOLLA" σκέψη 54).

Περαιτέρω το «νομικό» σκέλος της επιχειρηματολογίας περιλαμβάνει τις σκέψεις με τις οποίες ο θεσμός των δεσμευτικά ελαχίστων ορίων αμοιβών εντάχθηκε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 49 της Συνθήκης (απαγόρευση περιορισμών στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στο εσωτερικό της Κοινότητας).

Εδώ κυριαρχούν κυρίως οι εξής σκέψεις, για την απόδοση του νοήματος του άρθρου 49 ΕΚ, ως απρόσωποι κανόνες δικαίου:

- η σκέψη ότι το άρθρο 49 επιτάσσει όχι μόνο την εξάλειψη κάθε δυσμενούς διακρίσεως, λόγω ιθαγενείας σε βάρος του παρέχοντος υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, αλλά και την κατάργηση κάθε περιορισμού, έστω και αν ο περιορισμός ισχύει αδιακρίτως τόσο για τους ημεδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες όσο και για αυτούς των άλλων κρατών μελών, εφόσον ο

περιορισμός αυτός μπορεί να απαγορεύσει ή να παρεμποδίσει περισσότερο τις δραστηριότητες του παρέχοντος υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου παρέχει νόμιμα ανάλογες υπηρεσίες.

- και η σκέψη ότι το εν λόγω άρθρο 49 ΕΚ απαγορεύει την εφαρμογή οποιασδήποτε εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως που έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται η παροχή υπηρεσιών μεταξύ κρατών μελών δυσχερέστερη από ότι η παροχή υπηρεσιών που πραγματοποιείται αποκλειστικώς στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους.

Το ουσιαστικό σκέλος της επιχειρηματολογίας περιλαμβάνει στον πυρήνα της μία και μοναδική σκέψη, με την οποία συμπεραίνεται ότι ο θεσμός του κώδικα αμοιβών έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται η παροχή υπηρεσιών μεταξύ κρατών μελών δυσχερέστερη από ότι η παροχή υπηρεσιών που πραγματοποιείται αποκλειστικά στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους και για το λόγο αυτό συνιστά περιορισμό κατά την έννοια του άρθρου 49 ΕΚ.

Η σχετική σκέψη συνίσταται στην υποκειμενικής φύσεως κρίση ότι η νομική απαγόρευση σε ένα κράτος της ευχέρειας να συμφωνούνται μεταξύ των ελεύθερων επαγγελματιών (επισημαίνουμε: μόνο των Δικηγόρων προς το παρόν) και των πελατών τους αμοιβές χαμηλότερες από τα κατώτατα όρια στερεί από τους επαγγελματίες, που είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος, τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν αποτελεσματικότερα τους «ημεδαπούς», που λόγω της εγκαταστάσεώς τους διαθέτουν μεγαλύτερη ευχέρεια ως προς την προσέλευση πελατείας από ότι οι «αλλοδαποί», ζητώντας αμοιβές χαμηλότερες από τις καθορισμένες στο πρώτο κράτος. Η σκέψη αφορά στην πραγματικότητα μάλλον μόνο όσους επαγγελματίες είναι εγκατεστημένοι σε κράτη με πολύ χαμηλό βιοτικό επίπεδο έναντι του κράτους στο οποίο θα παράσχουν υπηρεσία.

Σύμφωνα με αυτήν τη σκέψη, ο «θεσμός» των ελαχίστων ορίων αμοιβών ΔΕΝ συνιστά «περιορισμό» που να απαγορεύεται κατά το άρθρο 49 ΕΚ, αν δεσμεύει μόνο τους εγκατεστημένους ελεύθερους επαγγελματίες στο κράτος που ισχύει ο θεσμός και ταυτόχρονα, απαλλάσσει όσους παρέχουν υπηρεσίες στο εσωτερικό αυτού του κράτους, ενώ είναι εγκατεστημένοι σε άλλο κράτος μέλος.

Η Γερμανία εντόπισε αυτήν τη σκέψη και πολύ πρόσφατα τροποποίησε το δικό της «θεσμό» προς την κατεύθυνση που προαναφέρθηκε.

Τέλος, στο ουσιαστικό σκέλος της επιχειρηματολογίας περιλαμβάνονται και σκέψεις με τις οποίες λαμβάνονται υπόψη, αλλά στην πραγματικότητα υποβαθμίζονται, αφενός η αιτιολογική βάση του θεσμού και αφετέρου το πρόσθετο επιχείρημα ότι οι κατώτατες επιτρεπόμενες αμοιβές είναι πράγματι οι χαμηλότερες που θα δεχόταν η λογική.

Η βασική και στην πραγματικότητα η μόνη σκέψη με την οποία αντικρούεται η αιτιολογική βάση του θεσμού είναι ότι η ποιότητα του έργου ή των υπηρεσιών του ελεύθερου επαγγελματία δεν συμβαδίζει κατά ανάγκη με υψηλές τιμές, διότι ο θεσμός αυτός δεν μπορεί να εμποδίσει ένα ασυνείδητο επαγγελματία να παράσχει χαμηλή ποιότητα παρά την καλή αμοιβή του, και επομένως ο καθορισμός δεσμευτικών τιμών δεν εγγυάται την παροχή υπηρεσιών συνοδευόμενη από ένα ελάχιστο επίπεδο ποιότητας. Για την εξασφάλιση αυτής της ποιότητας αρκούν τα άλλα μέτρα που συνδέονται με την άσκηση του επαγγέλματος, όπως η χορήγηση επαγγελματικής άδειας, ο κώδικας δεοντολογίας, ο πειθαρχικός έλεγχος και το εν γένει σύστημα καταλογισμού ευθύνης.

Το σφάλμα της σκέψης είναι κυρίως ότι, με δεδομένο το σκοπό του νομοθέτη (που είναι να διασφαλίσει ένα ελάχιστο ανεκτό επίπεδο ποιότητας για συγκεκριμένες υπηρεσίες που έχουν την ιδιομορφία να παρέχονται υπό σχέσεις «εμπιστοσύνης» διότι ο έλεγχος της ποιότητάς τους από τρίτους είναι πρακτικά δυσχερές (αν όχι ανέφικτος), δέχεται την εξαίρεση από το συνήθως συμβαίνον ως καθοριστική για τον τρόπο που ένας κανόνας δικαίου θα ρυθμίσει το [ζητούμενο](#)¹¹. Αντιθέτως, ο νομοθέτης ορθά έκρινε (κυριαρχικά), ότι σκοπός του δεν είναι να αποκλείσει την εξαίρεση (αυτό είναι ουτοπικό) αλλά να διασφαλίσει την κατά κανόνα γενική ποιότητα των υπηρεσιών σε ένα χώρο που δραστηριοποιούνται επαγγελματίες, όπου εξ ορισμού θα υπάρχουν και μεμονωμένες περιπτώσεις και

¹¹ Βλ. Παράρτημα 11

στα δύο άκρα (δηλαδή και ασυνείδητοι επαγγελματίες και ακραία ευσυνείδητοι). Για αυτό ο νομοθέτης έκρινε ότι απαιτείται να συνοδεύεται το σύνολο των μέτρων που ρυθμίζουν την άσκηση του επαγγέλματος (άδεια, κώδικας δεοντολογίας, έλεγχοι, ευθύνες) και από το σύστημα αμοιβών, το οποίο, ως ισορροπημένο ΣΥΝΟΛΟ θα αποτρέψει το μέσο επαγγελματία από το να παρέχει κατά κανόνα χαμηλής ποιότητας υπηρεσίες.

Το επιχείρημα που έχει προβληθεί (επί των δικηγορικών αμοιβών), ότι οι κατώτατες επιτρεπόμενες αμοιβές είναι πράγματι οι χαμηλότερες που θα δεχόταν η λογική, δεν έχει αντικρουστεί.

Συμπέρασμα (με τα δεδομένα που υπάρχουν):

Η επιβίωση του θεσμού των αμοιβών Μηχανικών στην πραγματικότητα δεν είναι ζήτημα νομικό αλλά πολιτικής αντίληψης και ισχύος.

Καθοριστικά θα είναι:

- α)** να επιβεβαιωθούν οι κοινωνικές διαστάσεις του ζητήματος και να αποφασισθεί αν θα ληφθούν υπόψη
- β)** να εντοπισθεί ποιες είναι οι υπάρχουσες οικονομικές ή άλλου είδους μελέτες για τις επιπτώσεις στην οικονομία από την τυχόν κατάργηση του «θεσμού» (π.χ. η από Μαΐου 2005 έκθεση του ΚΕΠΕ), να εξετασθεί αν είναι τεκμηριωμένες και να ελεγχθούν τα συμπεράσματά τους, εντοπίζοντας ιδίως τις παραδοχές, που λαμβάνουν και από τις οποίες εξαρτώνται τα συμπεράσματά τους, καθώς και τις παραδοχές που παραλείπουν να λάβουν υπόψη τους
- γ)** να προσδιορισθούν οι άμεσες επιπτώσεις στα δημοσιονομικά του κράτους και των ΝΠΔΔ που επηρεάζονται (π.χ. Ασφαλιστικό σύστημα, Έσοδα του κράτους, ΕΜΠ), συνεκτιμώντας τη φοροδιαφυγή, καθώς και το κόστος αναπλήρωσης του καταργούμενου θεσμού από ένα σύστημα ουσιαστικών ελέγχων των μελετών και υπηρεσιών
- δ)** να γίνει σοβαρή ενημέρωση της κοινής γνώμης και να προληφθεί η πρόχειρη ή «κίτρινη» ενημέρωση μέσω των ΜΜΕ

Z. Υπάρχουν επιχειρήματα υπέρ της κατάργησης του κώδικα αμοιβών;

Οι υπέρμαχοι της κατάργησης ισχυρίζονται ότι:

- A. Δημιουργούν δυσμενές κλίμα στην Εθνική Οικονομία και μειώνουν την ανταγωνιστικότητα της
- B. Περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό στην αγορά της χώρας, ιδίως τη δυνατότητα των νέων Μηχανικών να εισέλθουν στην αγορά, ανταγωνιζόμενοι τους παλαιότερους
- Γ. Περιορίζουν τη δυνατότητα Μηχανικών από άλλες ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες να ανταγωνισθούν τους Έλληνες Μηχανικούς

Για να απαντήσουμε στους παραπάνω προβληματισμούς πρέπει να εξετάσουμε το πως επιδρά η ύπαρξη καθορισμού ελάχιστων αμοιβών των Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων

- A. Στην Ανταγωνιστικότητα της Ελληνικής Οικονομίας και συγκεκριμένα:
 - A1) Εάν οι ελάχιστες αμοιβές οδηγούν σε αυξημένο κόστος των ιδιωτικών τεχνικών έργων (που επιδρά αρνητικά στην κατάσταση και ανταγωνιστικότητα της Εθνικής Οικονομίας);
 - A2) Πιθανές λοιπές επιδράσεις των ελάχιστων αμοιβών στην Εθνική Οικονομία

- Β. Στον ανταγωνισμό, στην αγορά υπηρεσιών Μηχανικού και Αρχιτέκτονα στην Ελλάδα και ειδικότερα στο εάν έχουν οι νέοι Μηχανικοί και Αρχιτέκτονες δυνατότητα διείσδυσης στην αγορά υπηρεσιών Μηχανικού/ Αρχιτέκτονα, όταν υπάρχει κώδικας αμοιβών; Πόσο περιορίζεται αυτή η δυνατότητα με την ύπαρξη των ελάχιστων αμοιβών;
- Γ. Στο «άνοιγμα» του επαγγέλματος των Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων στους Μηχανικούς και Αρχιτέκτονες όλης της Ενωμένης Ευρώπης;
- Γ1) Πόσο χαμηλές/ υψηλές είναι οι ελάχιστες νόμιμες αμοιβές των Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων στην Ελλάδα, σε σχέση με τις αμοιβές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες;
- Γ2) Πόσο επιδρούν οι ελάχιστες αμοιβές των Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων στη δυνατότητα ανταγωνισμού των ευρωπαίων Μηχανικών και Αρχιτεκτόνων με τους Έλληνες συναδέλφους τους;

Όλα τα παραπάνω επιχειρήματα καταρρίπτονται. Τα στοιχεία που παραθέσαμε για το ύψος των αμοιβών στις Ευρωπαϊκές χώρες δεν χωρούν ίχνος αμφισβήτησης. Οι υπόλοιπες απαντήσεις, παρακάτω, προφανείς και η επιχειρηματολογία πλούσια, πολύπλευρη και τεκμηριωμένη.

Αρκεί το αρμόδιο Υπουργείο να θελήσει απλά να διαβάσει ή να ακούσει χωρίς προκαταλήψεις και σκοπιμότητες.

Η. Υπάρχει θέμα με τη μετακίνηση Μηχανικών από χώρες χαμηλότερου ΑΕΠ; Υπάρχουν προσχώματα στην εγκατάστασή τους στην Ελλάδα;

Μελέτες και Επιβλέψεις

Η απάντηση από τα στατιστικά στοιχεία των χωρών της Δυτικής Ευρώπης, ειδικά της Γερμανίας, είναι αρνητική.

Σημειώνουμε ότι η Γερμανία, σε σχέση με την Ελλάδα, έχει:

- ❖ Πολύ υψηλό ΑΕΠ
- ❖ Πολύ περισσότερες θέσεις εργασίας
- ❖ Πολύ υψηλό δείκτη ρυθμών ανάπτυξης
- ❖ Πολύ λιγότερους Διπλωματούχους Μηχανικούς
- ❖ Πολύ περισσότερο διαδεδομένη γλώσσα

Η Ελληνική Πολιτεία, παρότι αυτό επιβάλλεται νομικά, αλλά κυρίως ουσιαστικά, δεν έχει ακόμα καθορίσει μηχανισμό εξέτασης για την επάρκεια της ελληνικής γλώσσας.

Σήμερα οι χώρες της Ευρώπης, δεν έχουν

- Κοινές προδιαγραφές
- Κοινούς επιστημονικούς κανόνες
- Κοινό σύστημα μέτρησης
- Κοινά συστήματα παιδείας και εν γένει
- Κοινούς κανόνες άσκησης του επαγγέλματος

Δεν έχουν παρόμοιους και ισάξια

- Αποτελεσματικούς μηχανισμούς ελέγχου
- Κοινό Δίκαιο Ευθυνών
- Κοινό Δίκαιο επαγγελματικής ασφαλιστικής κάλυψης

Η άποψή μας είναι ότι στην πορεία της σύγκλισης των ευρωπαϊκών χωρών, οι αμοιβές είναι από τα τελευταία ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθεί.

Παρά ταύτα τα προσχώματα που αντιμετωπίζουν ή θα αντιμετωπίσουν οι Μηχανικοί από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

- Ο «παγκοσμίας πρωτοτυπίας» νόμος περί ευθύνης Μηχανικών¹²
- Η πολυπλοκότητα της πολεοδομικής νομοθεσίας, ο ΓΟΚ και ο κτιριοδομικός κανονισμός
- Η λειτουργία των πολεοδομικών γραφείων και η γραφειοκρατία
- Η ανυπαρξία Μητρώου Κατασκευαστών Ιδιωτικών Έργων και πιστοποίησης των υπολοίπων συντελεστών της οικοδομικής δραστηριότητας
- Η ύπαρξη της αυτεπιστασίας
- Το πρόσφατο φορολογικό καθεστώς, που εξομοιώνει την πνευματική εργασία με την εμπορική δραστηριότητα

Πρέπει, επίσης, τηρούμενης της «αρχής της αμοιβαιότητας» η ελληνική πολιτεία να ελέγξει αν ένα ελληνικό Τεχνικό Γραφείο ή ένας Έλληνας Μηχανικός μπορεί να ασκήσει το επάγγελμα στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες είτε μόνιμα είτε προσωρινά και με ποιους όρους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα θα μπορούσε να αποτελέσει η Γαλλία ή ακόμη και η Γερμανία. Ένα τέτοιο έργο θα ήταν πραγματικά χρήσιμο για την εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας.

Θ. Η Ιδιαιτερότητα της σεισμικής δραστηριότητας και του νησιωτικού χώρου

Η ιδιαιτερότητα της χώρας, λόγω της έντονης σεισμικής δραστηριότητας και του νησιωτικού της χαρακτήρα, θέτει επί πλέον απαιτήσεις στην άσκηση του επαγγέλματος του Μηχανικού.

Η σύγχρονη τάση, που λόγω του απαρχαιωμένης θεσμοθετημένης τεχνικής νομοθεσίας, δεν έχει καν αρχίσει, είναι η ένταξη των δικτύων και πλήθος ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού στην αντισεισμική μελέτη και επίβλεψη.

Επισημαίνουμε ότι τα δίκτυα φυσικού αερίου στα κτήρια, οι συσκευές και ο εξοπλισμός ψύξης στα δώματα των κτηρίων, οι οπές διέλευσης στις πλάκες των κτηρίων ή ακόμα και η στήριξη διαφόρων συσκευών ή εγκαταστάσεων (υποσταθμοί, κλιματιστικά κλπ.) δεν αντιμετωπίζουν και σήμερα μελετητικά το φαινόμενο του σεισμού. Το ίδιο ισχύει για πλήθος βιομηχανικών εγκαταστάσεων.

Οι σεισμοί που έγιναν στη χώρα μας τις τελευταίες δεκαετίες, παρά τη μεγάλη ισχύ τους ή την εγγύτητα του epicέντρου τους σε πυκνοκατοικημένα μητροπολιτικά κέντρα, απέδειξαν την αξιοπιστία των κατασκευών, την επιστημονική και συνειδησιακή επάρκεια των Διπλωματούχων Μηχανικών και ενός συστήματος που παρά τις ελλείψεις και τις στρεβλώσεις του λειτουργεί υπέρ της ασφάλειας του πολίτη και της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος.

¹²Βλ. Υποσημείωση 1

I. Ποιες οι επιπτώσεις από πιθανή κατάργηση του κώδικα αμοιβών, πέραν του αυτονόητου κινδύνου για την ποιότητα, την ασφάλεια και την αισθητική των κτηρίων:

1. Κατάρρευση ασφαλιστικού συστήματος επιστημόνων

Με τον Νόμο 3863/2010 της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ αποφασίσθηκε η βασική σύνταξη των ασφαλισμένων του ΕΤΑΑ να καλύπτεται αποκλειστικά και μόνον από τις εισφορές τους, λόγω των εσόδων τους, δηλαδή των ποσοστών επί των ελάχιστων αμοιβών Διπλωματούχων Μηχανικών, Δικηγόρων, Συμβολαιογράφων.

Η πιθανή κατάργησή τους αντιστοιχεί στην εκτέλεση του ασφαλιστικού συστήματος, αφού το κράτος, ειδικά σήμερα, ούτε να αντικαταστήσει μπορεί αυτούς τους πόρους ούτε να εγγυηθεί τις συντάξεις και τη βιωσιμότητα του ΕΤΑΑ.

Η απώλεια αυτών των εσόδων, που υπολογίσθηκαν και συμφωνήθηκαν από την Τρόικα και το Μνημόνιο, θα πρέπει να αντικατασταθεί από πόρους που θα ανακαλύψουν όσοι εισηγούνται την κατάργηση των ελάχιστων αμοιβών.

2. Φοροδιαφυγή - Έσοδα του κράτους - ΕΚΚΟ

Φοροδιαφυγή

Είναι σε όλους γνωστό ότι οι Μηχανικοί, στις δραστηριότητες που αφορούν την έκδοση και την επίβλεψη των οικοδομικών αδειών, δεν μπορούν να φοροδιαφύγουν. Οι ελάχιστες αμοιβές υπολογίζονται από το ΤΕΕ και στη συνέχεια κατατίθενται σε λογαριασμό όψεως της Εθνικής Τράπεζας. Η μη κατάθεσή τους και η μη πληρωμή του αναλογούντος φόρου δεν επιτρέπει την έκδοση οικοδομικής άδειας. Δεν επιτρέπεται η έκδοση πιστωτικού τιμολογίου. Τα παραπάνω μαζί με το αίτημα τόσο του Υπουργείου Οικονομικών, προκειμένου να τους παρασχεθούν στοιχεία των αμοιβών των Μηχανικών, για να διενεργήσουν ελέγχους όσο και του ΥΠΕΚΑ, εφόσον κανένας φορέας δεν μπορεί να ενημερώσει για τον αριθμό δηλώσεων για τους ημιυπαίθριους, μάλλον συνηγορεί υπέρ της επέκτασης του συστήματος των ελάχιστων αμοιβών σε όλες τις δραστηριότητες των Μηχανικών και του τεχνικού κόσμου και όχι – ασφαλώς - υπέρ της κατάργησής τους.

Έσοδα του κράτους – Έσοδα του ασφαλιστικού συστήματος

Είναι προφανές ότι με την κατάργηση του κώδικα αμοιβών οι Μηχανικοί θα τιμολογούν πολύ χαμηλότερα από την αμοιβή τους, ενώ η έκδοση πιστωτικών τιμολογίων δεν θα μπορεί να απαγορεύεται, όπως σήμερα. Πρόσθετα με τη μείωση του προκαταβλητέου φόρου και του πραγματικού φόρου, θα μειωθούν τα έσοδα για τον ασφαλιστικό φορέα, για τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, για τη Σιβιτανίδειο και για το ΤΕΕ. Είναι προφανές ότι η αλλαγή του φορολογικού, σε ό,τι αφορά τους Μηχανικούς, χωρίς επιχειρήματα και χωρίς διάλογο θα δείξουν, όπως έχουμε προβλέψει, το 2011 τη διολίσθηση των φορολογικών εσόδων. Οι δύο παραπάνω πολιτικές όχι μόνο θα μηδενίσουν τα έσοδα αλλά θα βαρύνουν τον προϋπολογισμό του κράτους τόσο με τα μειωμένα έσοδα στο ασφαλιστικό σύστημα, αλλά και στα έσοδα των υπόλοιπων φορέων. Σημειώνουμε ότι τα παραπάνω έσοδα, δεν βαρύνουν τον πολίτη, δεν βαρύνουν ούτε τον κρατικό προϋπολογισμό. Υπολογίζονται οι νόμιμες αμοιβές· αυτές πληρώνεται ο Μηχανικός και από αυτές γίνονται οι κρατήσεις. Δεν μπαίνουν και δεν υπολογίζονται πρόσθετα.

Μείωση της Χρηματοδότησης του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ) και των Πολυτεχνικών Σχολών.

Από τις αμοιβές των Μηχανικών προκύπτουν εισφορές και υπέρ του ΕΜΠ και των Πολυτεχνικών Σχολών.

Αθροιστικά μπορούμε να βγάλουμε ασφαλή συμπεράσματα των κρατικών εσόδων και των εσόδων του ασφαλιστικού συστήματος από τον πίνακα που ακολουθεί για τα έσοδα του κράτους την τελευταία πενταετία:

Έτος	Εισπράξεις δημοσίου (ΦΕΜ, ΦΠΑ, Χαρτόσημο, ΤΕΕ)	ΤΣΜΕΔΕ	ΕΜΠ	Χαρτόσημο επί ΤΣΜΕΔΕ και ΕΜΠ	Σύνολο
2005	193.585.353,63	11.682.299	5.841.150	420.563	211.529.365,63
2006	173.481.582,31	9.987.355	4.993.677	359.545	188.822.159,31
2007	218.299.792,86	13.132.920	6.566.460	472.785	238.471.957,86
2008	220.696.409	13.114.851	6.557.425	472.135	240.840.820
2009	198.931.197,39	11.449.568	5.724.784	412.184	216.517.733,39

Σημειώνεται ότι το ΦΠΑ ήταν 18% και από τον φόρο εισοδήματος έχει συμπεριληφθεί μόνο ο προκαταβλητέος ΦΕΜ 10% και όχι ο τελικός που ήταν κατά πολύ υψηλότερος.

Εύλογα προκύπτει το ερώτημα της αναπλήρωσης των εσόδων για το κράτος ιδιαίτερα σήμερα. Είναι βέβαιο ότι δεν θα προκύψει τόσο εύκολα η απάντηση όσων προτείνουν την κατάργησή τους.

ΕΚΚΟ, με το σύστημα του ΤΕΕ και αναπροσαρμογή

Για τη σύνδεση ενός κτηρίου με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας για την αποπεράτωση του έργου, γίνεται έλεγχος του Ελάχιστου Κόστους Κατασκευής Οικοδομής (ΕΚΚΟ). Στο ΕΚΚΟ εντάσσονται όλα τα κοστολόγια εκτός από την αμοιβή Μηχανικού. Σήμερα το ΕΚΚΟ ανέρχεται στο 25% του πραγματικού κόστους. Σε περίπτωση που από τον έλεγχο με την αρμόδια ΔΟΥ δεν υπάρχουν τα παραστατικά το κτήριο δεν ηλεκτροδοτείται. Με βάση το ΕΚΚΟ προσδιορίζονται και τα ελάχιστα μεροκάματα και επομένως οι ασφαλιστικές εισφορές στο ΙΚΑ. Είναι ένα σύστημα ελάχιστων αμοιβών που διασφαλίζει τα έσοδα του κράτους από δαπάνες συνεργείων και υλικών, στην κατασκευή ενός κτηρίου.

Με το ίδιο σκεπτικό που χρησιμοποιείται για τους Διπλωματούχους Μηχανικούς σαν κλειστό επάγγελμα, η ύπαρξη δηλαδή ελάχιστων αμοιβών, η ύπαρξη του ΕΚΚΟ αυτόματα εντάσσει στα κλειστά επαγγέλματα τις 19 ειδικότητες τεχνικών (τεχνίτες σκυροδέματος, ηλεκτρολόγους, υδραυλικούς, τεχνίτες κονιάματος, τοιχοποιίας, δαπέδων, ελαιοχρωματιστές, χωματουργούς, τεχνίτες μονώσεων, ξυλουργούς, κ.α.).

Πως θα διασφαλίσει το κράτος τα έσοδα του από την υπόλοιπη οικοδομική δραστηριότητα; Πως θα διασφαλίσει τις εισφορές στο ασφαλιστικό σύστημα, όχι του ΕΤΑΑ, αλλά του ΙΚΑ;

Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να αναδείξουμε τον παραλογισμό των διατάξεων και των νομοθετημάτων, που έχουν θεσπισθεί για τη διασφάλιση των κρατικών εσόδων. Εφαρμόζονται οι παρακάτω 13 θεσμοθετημένοι τρόποι προϋπολογισμού ενός έργου, που υποχρεώνεται ο Μηχανικός να συντάξει και μέσω των οποίων διασφαλίζονται τα κρατικά έσοδα και δημιουργούνται τουλάχιστον 19 επαγγέλματα με ελάχιστες αμοιβές.

- 1. Εμβαδομετρικός Συμβατικός Αδείας (νέα κτήρια – προσθήκες)**
Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, αριθμ. Εγκυκλίου 8/1990, με τη οποία καθορίστηκε η δαπάνη μέσω εμβαδού
- 2. Αναλυτικός Συμβατικό Αδείας (επισκευές – διαρρυθμίσεις) ή σε περίπτωση κατασκευής πιασάς σε νέο κτήριο**

- Αναλυτικός προϋπολογισμός βάσει ΑΤΟΕ κλπ ή βάσει της υπ' αριθμ. 17854/12.02.1990 Εγκυκλίου
3. **ΕΚΚΟ αδειας Προϋπολογιστικού (για την καταβολή του ΦΠΑ κατασκευής)**
Υπουργική απόφαση 1137140/2459/Α0012/πολ./1277/1994, όπως ισχύει
 4. **Προσεγγιστικά Πραγματικός Αδειας (μεταξύ του Μηχανικού και του Ιδιώτη)**
Εγκύκλιος 98, αριθμ. Πρωτ. 82070/22.12.89, παρ. 7
 5. **Έμμεσος από ΙΚΑ Αδειας**
Ανά m² προκύπτει η έμμεση δαπάνη ανάλογα με το κόστος κατασκευής και από την εργοδοτική δαπάνη, απόφαση ΙΚΑ Φ21/478/18.03.97 (ΦΕΚ 252/Β/97)
 6. **Προϋπολογιστικό κόστος για ΦΠΑ**
Νόμος ΦΠΑ για τις οικοδομές
 7. **Νέος προϋπολογισμός υπολογισμού αμοιβών μελετών (κατά ΤΕΕ)**
Απόφαση Α6/Σ42/2006 ΔΕ ΤΕΕ
 8. **Πραγματικός για δανειοδοτήσεις, επιχορηγήσεις κλπ**
Αναλυτικός βάσει ΑΤΟΕ ή τιμές αγοράς ή βάσει πινάκων τιμών Τραπεζών
 9. **Προϋπολογισμός Δημοσίων Έργων ΜΕ ΝΕΟ ΕΝΙΑΙΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ**
Βάσει διατάξεων του Ν. 3316/2005 «Ανάθεση μελετών Δημοσίου κλπ» σε περίπτωση ανάθεσης μελέτης – επίβλεψης από Δημόσιο Οργανισμό (ΔΕΚΟ)
 10. **Προϋπολογισμός μελέτης ΠΔ 696/74 ΜΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ**
Αναλυτικός προϋπολογισμός βάσει άρθρου 3 πδ 696/1974, όπως ισχύει
 11. **Πραγματοποιηθείσα δαπάνη για τον υπολογισμό αμοιβών επιβλέψεων**
Απολογισμός δαπάνης έργου που εκτελέστηκε για τον υπολογισμό της αμοιβής επίβλεψης (παρανόμως η επίβλεψη υπολογίζεται και πληρώνεται βάσει του εμβαδομετρικού ή του αναλυτικού συμβατικού προϋπολογισμού αδειας).
 12. **Πραγματοποιηθείσα δαπάνη για τη ΔΟΥ (ΕΚΚΟ απολογιστικό)**
Απολογιστικό ΕΚΚΟ οικοδομής
 13. **Πραγματοποιηθείσα δαπάνη για τη ΔΟΥ (Απολογιστικό κόστος ΦΠΑ)**
Απολογιστικό κόστος ΦΠΑ (συνδέεται με το 6, νόμος ΦΠΑ για τις οικοδομές)

Αναρωτιέται λοιπόν κανείς για τη «βαθιά γνώση» του συστήματος όσων προτείνουν την κατάργηση των ελάχιστων αμοιβών των Μηχανικών.

3. Ανταγωνιστικότητα Οικονομίας - Αυξημένο Κόστος Κατασκευών – Κλειστές αγορές

Στην Ελλάδα το κόστος της μελέτης και επίβλεψης ενός έργου ανέρχεται στο 3,5-5% του κόστους του έργου (μη συμπεριλαμβανομένης της αξίας της γης). Τα δομικά υλικά συμβάλλουν με περισσότερο από 55% του πραγματικού κόστους της κατασκευής. Είναι επίσης διαπιστωμένο ότι στην παρούσα περίοδο κρίσης με την οικοδομή στο ναδίρ και με λιγοστά δημόσια έργα, σε εποχή δηλαδή που δεν υπάρχει ζήτηση για δομικά υλικά οι τιμές των δομικών υλικών διπλασιάζονται και τριπλασιάζονται. Στις 13 Οκτωβρίου 2010 και στις 22 Νοεμβρίου 2010 η Ελληνική Στατιστική Αρχή ανακοίνωσε αύξηση των τιμών δομικών υλικών κατά 3,5% και 3,1% αντίστοιχα. Αναμφισβήτητα ισχύει ο κανόνας χαμηλότερη ποιότητα μελετών - επιβλέψεων = υψηλότερο κόστος κατασκευής ενώ μια κακή μελέτη θα οδηγήσει σε χρήση μεγαλύτερης ποσότητας δομικών υλικών, προκειμένου να υπάρχει ασφάλεια της κατασκευής.

Ακόμη και αν μηδενίσουμε τις αμοιβές των Μηχανικών, η επόμενη αύξηση των δομικών υλικών θα μηδενίσει το κόστος της μελέτης και της επίβλεψης.

Το κόστος της γης πλέον είναι απαγορευτικό. Δεν έχει υπάρξει καμιά πολιτική πρόληψη για τη μείωση του, λιγιστές εντάξεις περιοχών στα σχέδια πόλεως, πολύπλοκη και ιδιαίτερα χρονοβόρα διαδικασία χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού. Οι πτώσεις των τιμών των οικοπέδων απειροελάχιστα, παρά την κρίση.

Είναι απλά αδράνεια, αδυναμία ή σκοπιμότητα;

Η απάντηση απλή: οι υψηλές τιμές της γης εξυπηρετούν όσους έχουν μεγάλες εκτάσεις στην κατοχή τους και όσους έχουν δεχθεί υψηλές υποθηκευμένες αξίες για χρηματοδοτήσεις.

Το τελικό συμπέρασμα είναι ότι για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας πρέπει να ασκήσουμε πολιτικές εναντίον των κλειστών αγορών και όχι των δήθεν κλειστών επαγγελματών. Πρέπει να ασκηθούν πολιτικές για το άνω του 55% του κόστους κατασκευής και όχι του 3,5% και του άνω του 100% του κόστους κατασκευής, του κόστους της γης.

4. Απορύθμιση του επαγγέλματος του Μηχανικού

Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα ο αριθμός των Διπλωματούχων Μηχανικών στην Ελλάδα είναι το 1,26% του πληθυσμού ενώ υπερβαίνει το 2% του ενεργού πληθυσμού. Ειδικότερα, ο αριθμός των Διπλωματούχων Μηχανικών είναι ίσως ο μεγαλύτερος σε όλη την Ευρώπη σε αναλογία κατοίκων.

A/A	ΚΡΑΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	%
1.	ΑΥΣΤΡΙΑ	3,000	8,189,000	0.04%
2.	ΒΕΛΓΙΟ	54,000	10,419,000	0.52%
3.	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	22,000	7,726,000	0.29%
4.	ΕΛΒΕΤΙΑ	127,000	7,252,000	1.75%
5.	ΚΥΠΡΟΣ	2,000	835,000	0.24%
6.	ΤΣΕΧΙΑ	50,000	10,220,000	0.49%
7.	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	250,000	82,689,000	0.30%
8.	ΔΑΝΙΑ	66,000	5,431,000	1.22%
9.	ΕΣΘΟΝΙΑ	911	1,330,000	0.07%
10.	ΙΣΠΑΝΙΑ	65,000	43,064,000	0.15%
11.	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	81,300	5,249,000	1.55%
12.	ΓΑΛΛΙΑ	160,000	64,473,140	0.25%
13.	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	260,000	59,668,000	0.44%
14.	ΚΡΟΑΤΙΑ	8,125	4,551,000	0,18%
15.	ΟΥΓΓΑΡΙΑ	7,200	10,098,000	0.07%
16.	ΙΡΛΑΝΔΙΑ	18,015	4,148,000	0.43%
17.	ΙΣΛΑΝΔΙΑ	2,100	295,000	0.71%
18.	ΙΤΑΛΙΑ	190,000	58,093,000	0.33%
19.	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	700	465,000	0.15%
20.	ΜΑΛΤΑ	600	402,000	0.15%
21.	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ	22,257	16,299,000	0.14%
22.	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	53,600	4,620,000	1.16%
23.	ΠΟΛΩΝΙΑ	80,000	38,530,000	0.21%
24.	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	31,000	10,495,000	0.30%
25.	ΡΟΥΜΑΝΙΑ	12,500	21,711,000	0.06%
26.	ΡΩΣΙΑ	110,000	142,000,000	0.08%
27.	ΣΟΥΗΔΙΑ	118,940	9,041,000	1.32%
28.	ΣΕΡΒΙΑ	3,750	9,778,991	0.04%
29.	ΣΛΟΒΕΝΙΑ	10,460	1,967,000	0.53%
30.	ΣΛΟΒΑΚΙΑ	20,320	5,401,000	0.38%
31.	ΕΛΛΑΔΑ	140,000	11,120,000	1.26%

Παράλληλα, στην Ελλάδα οι παραγωγικές δομές είναι πολύ πιο αδύναμες από τον Μέσο Όρο των χωρών της ΕΕ. Η ανάπτυξη και η παραγωγή της χώρας στο σημερινό βαθμό είναι αδύνατο να αξιοποιήσουν όλο αυτό μεγάλο αριθμό Διπλωματούχων Μηχανικών, ο οποίος αποτελεί πλούτο για τη χώρα με την προϋπόθεση ότι θα γίνει μια μεγάλη αναπτυξιακή υπέρβαση.

Αν αναλογιστούμε ότι:

- στην Ελλάδα ο αριθμός των Διπλωματούχων Μηχανικών αυξάνεται τουλάχιστον κατά 3.500 κάθε χρόνο
- το 2010 έχουμε μια τεράστια πτώση στην οικοδομική δραστηριότητα της τάξης του 50% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά φέρνοντας την οικοδομή στα επίπεδα του 1995
- το πρόγραμμα των δημόσιων επενδύσεων για το 2010 προβλεπόταν να είναι € 10,3 εκ και τελικά θα είναι € 8,2 στα επίπεδα της δεκαετίας του 1990 με προοπτική περαιτέρω μείωσης τα επόμενα χρόνια,

τότε είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει ένας απίστευτος ανταγωνισμός επιβίωσης για τους Διπλωματούχους Μηχανικούς ο οποίος, εάν καταργηθούν οι ελάχιστες αμοιβές, θα είναι αθέμιτος με δραματικές επιπτώσεις στην ποιότητα των έργων. Ούτως ή άλλως το νέο φορολογικό σύστημα που υιοθετήθηκε το 2010 και που, κατά τις εκτιμήσεις του ΤΕΕ, δεν θα αντέξει στον χρόνο, έχει θέσει τις βάσεις ενός αθέμιτου ανταγωνισμού και μιας στρεβλής διαμόρφωσης του πεδίου άσκησης του Επαγγέλματος. Αν σε αυτό προστεθεί η κατάργηση του κώδικα αμοιβών, θα έχουμε να κάνουμε με εκρηκτικές καταστάσεις. Σε συνδυασμό με τους αδιαφανείς και γραφειοκρατικούς μηχανισμούς ελέγχου, θα φέρουν τις κατασκευές σε δρόμο επισφαλή και τους Διπλωματούχους Μηχανικούς σε εξαθλίωση και ταπείνωση.

Η κατάργηση των ελάχιστων αμοιβών σε συνδυασμό με το νέο φορολογικό νομοσχέδιο ολοκληρώνει την πολιτική αντίληψη: «το επιστημονικό έργο είναι εμπόρευμα». Η πιθανή κατάργηση τους, φέρνει τη χώρα σε συνθήκες που υπήρχαν μετά τον εμφύλιο πόλεμο, όπως φαίνεται από την αιτιολογική έκθεση του νόμου του 1953. Είναι αναπόφευκτο ότι οι επιπτώσεις από την πιθανή κατάργηση τους θα βαρύνουν το δημόσιο συμφέρον, την ασφάλεια του πολίτη, τα έσοδα του κράτους, την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, την ποιότητα των κατασκευών. Οι πολιτικοί που θα τις καταργήσουν θα φέρουν ακέραια την ευθύνη και αυτοί που θα τις επαναφέρουν το βάρος αντιμετώπισης των συνεπειών της κατάργησής τους.

ΙΑ. Προτεινόμενες ενέργειες

Απαιτείται συνεργασία για την εναρμόνιση των ευρωπαϊκών προτύπων, προδιαγραφών και των ευρωκωδίκων στην εθνική νομοθεσία. Σημειώνεται ότι, αν δεν ολοκληρωθεί άμεσα, θα απενταχθούν έργα από κοινοτική χρηματοδότηση.

- Ταυτότητα κτηρίου και προδιαγραφές συντήρησης τεχνικών έργων
- Ορκωτοί Μηχανικοί
- Νέος ΓΟΚ
- Αναθεώρηση συστήματος έκδοσης οικοδομικών αδειών
- Ολοκλήρωση των τεχνικών οδηγιών για την εξοικονόμηση ενέργειας
- Ίδρυση πιλοτικών τεχνικών ΚΕΠ, ώστε οι πολίτες και οι Μηχανικοί να μην έρχονται σε γραφειοκρατική επαφή με την Πολεοδομία
- Ίδρυση ηλεκτρονικού ΚΕΠ Τεχνικών, μέσω της Τράπεζας Πληροφοριών του ΤΕΕ
- Αναθεώρηση του κώδικα δεοντολογίας του ΤΕΕ
- Υπολογισμός του ΕΚΚΟ από το ΤΕΕ και ένταξη όλων των συντελεστών στο σύστημα αμοιβών των Διπλωματούχων Μηχανικών

Δεν υπάρχει λόγος να επιχειρηματολογήσουμε για την αναγκαιότητα της άμεσης υλοποίησης των παραπάνω προτάσεων. Είναι όμως προφανή τα ερωτήματα πως θα προχωρήσουμε την αναθεώρηση του συστήματος έκδοσης οικοδομικών αδειών και αδειών ίδρυσης και λειτουργίας βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων, με ευθύνη του ιδιώτη Μηχανικού, χωρίς κώδικα αμοιβών;

ΙΒ. Κώδικας αμοιβών: Δογματισμός του ΤΕΕ ή Αναγκαιότητα

Οι Διπλωματούχοι Μηχανικοί διαχρονικά αποτέλεσαν την πρωτοπορία στις κρίσιμες περιόδους της χώρας για τη δημοκρατία, την ανάπτυξη, την κοινωνική δικαιοσύνη, την οικονομική και τεχνολογική πρόοδο.

Από τη φύση της επιστήμης, τη δομή της σκέψης και της λειτουργίας τους δεν έχουν δογματισμούς.

Από την καθημερινότητά τους απεχθάνονται τη γραφειοκρατία και βιώνουν τις απεχθείς συνέπειές της: τη διαφθορά, την αδιαφάνεια, τη μετατροπή του επιστήμονα Μηχανικού σε διεκπεραιωτή, την ταπείνωση της ουράς της πολεοδομίας, του ταμείου της, της Τεχνικής Υπηρεσίας, την ταπείνωση του νεολογισμού της «συντεχνίας», την πνευματική τους εργασία να αντιμετωπίζεται με όρους εμπορίου. Είναι έτοιμοι για τομές, για ρήξεις με το χθες, για να συμβάλουν στις κρίσιμες στιγμές της χώρας, στην ανάπτυξη, σε ένα νέο κοινωνικά αποδεκτό αξιακό κώδικα.

Είναι έτοιμοι να συζητήσουν για όλα. Πιο πρόσφατο παράδειγμα η συμβολή τους στο καινοτόμο εγχείρημα της εξοικονόμησης ενέργειας.

Αν το συνολικό πλαίσιο του επαγγέλματος αλλάξει, αν η παιδεία υλοποιήσει τον «Καλλικράτη» της και βρει για όλους διακριτούς ρόλους, αν οι μηχανισμοί ελέγχου αποκτήσουν αξιοπιστία, αν απλοποιηθούν οι διαδικασίες έκδοσης οικοδομικών αδειών, αν πιστοποιηθούν όλοι οι συντελεστές των τεχνικών έργων και εξορθολογισθεί το σύστημα παραγωγής έργων από την Πολιτεία και τους Μηχανικούς, τότε θα μπορούμε να συζητήσουμε για το εάν θα εξακολουθήσει ο κώδικας αμοιβών να αποτελεί τον απόλυτο παράγοντα διασφάλισης μιας ελάχιστης ποιότητας και του ελάχιστου κόστους για ένα έργο.

Αθήνα, Νοέμβριος 2010

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

		σελ.
1.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1</u> Εισηγητική Έκθεση Νόμου ΝΔ 2728/1953 περί προδιαγραφών έργων και κώδικα αμοιβών	25
2.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2</u> ΠΔ 696/1974 «Αμοιβαί Μηχανικών»	31
3.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3</u> ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΕ 2506/2000	68
4.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4</u> ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΤΕ 2507/2000	73
5.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5</u> ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ από το Draft 02 UIA »Recommended Guideline for the Accord Policy on the Development of Fees»	75
6.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6</u> ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ (πίνακας αμοιβών και ισχύουσα κατάσταση)	77
7.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7</u> ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΙΣΠΑΝΙΑΣ (ισχύουσα κατάσταση)	80
8.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8</u> ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ (αμοιβές μηχανικών)	83
9.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9</u> IEEE USA (Consultants Fees and Business Practices)	88
10.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10</u> ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	94
11.	<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 11</u> ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ (ισχύουσα κατάσταση)	96

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΕΝΤΕΣ ΕΣΧΑΤΩΣ ΝΟΜΟΙ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

1. ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΜΟΙΒΩΝ

ΕΙΣΗΓΗΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Πρός την Ειδικήν Έπιτροπήν
του άρθρου 35 του Συντάγματος

Το άρθρον 59 παρ. 1 του από 17.7-16.8.1923 Ν. Δ)τος ορίζει, ότι τα ελάχιστα όρια αμοιβών των Μηχανικών κανονίζονται διά Β. Δ)των εκδιδόμενων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δημ. Έργων.

Η διαταξίς αυτή χρήζει συμπληρώσεως, διά να περιλάβη αφ' ενός πάσας τās ειδικότητας και αφ' ετέρου τούς μη διπλωματούχους Άνωτάτων Σχολών και άσκαυτας τού επαγγέλμα βάσει ειδικών διατάξεων. Η μέχρι τότε παράληψις των τελευταίων τούτων ειχεν ως αποτέλεσμα τόν εκ μέρους πολλών εξ αυτών εξευτελισμόν των αμοιβών, τήν ατέλειαν των μελετών και τόν άθήμετον συναγωνισμόν προς τούς διπλωματούχους Μηχανικούς.

Όμοίως χρήζει συμπληρώσεως, διά να περιλάβη τās πάσης φύσεως τεχνικάς εργασίας και να ρυθμίση τās αμοιβάς τούτων. Δέον σχετικώς να σημειωθῆ, ότι τού από 15.1.1951 Β. Δ)μα, καθορίζον τās αμοιβάς διά τās παραλαβάς έργων κλπ., δύναται να θεωρηθῆ ως εκδοθέν άνευ νομοθετικής εξουσιοδοτήσεως, διότι τού ως άνω άρθρον 59 δέν περιλαμβάνει τήν περίπτωσιν ταύτην, ήτις ήδη προστίθεται διά τού παρόντος.

Το αυτό άρθρον 59, καθορίζον ως άνω έν παραγρ. 1 τα ελάχιστα όρια αμοιβών διά τής παραγρ. 2 αυτού, επέτρεπεν απόκλιπιν από τούτων εις περιπτώσιν ιδιαίτερας συμφωνίας. Εις τήν πραγματικότητα και από τούς έν καλή πίστιν συναλλασσομένους εφηρημόζοντο πάντοτε τα κατά τήν παρ. 1 καθοριζόμενα ελάχιστα όρια, διότι τα υπό των σχετικών Β. Δ)των οριζόμενα τοιαύτα είναι πράγματι τα ελάχιστα απαιτούμενα δι' αμοιβήν άρτίως μελέτης και επίβλεψως των έργων.

Η απόκλισις όμως τής παραγρ. 2 επέτρεπε καταστράτηγσιν των ελαχίστων τούτων όριων εκ μέρους των εργοδοτών, ως και άθήμετον συναγωνισμόν εις βλάβην τής επαγγελματικής στάθμης του Μηχανικού και τής ποιότητος των μελετών και των έργων. Δέον, όθεν, ό όρος «ελάχιστα όρια αμοιβών» να καθορισθῆ ως κατωτέρα διατίμησις, ύποχρεωτική δι' άμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη.

Τέλος, ή καταβολή τής νομίμου αμοιβής των μελετών δέον να κατοχυρωθῆ διά καταθέσεως αυτής εις τού Τεχνικόν Έπιμελητήριον τής Ελλάδος, ή τόν ύπ' αυτού εξουσιοδοτούμενον έν Αθήναις ή ταίς Έπαρχίαις, παράλληλως προς τήν κατάθεσην των νομίμων φόρων, διότι παρετηρήθη συχνή επίσης καταστράτηγσιν και εκ μέρους εργοδοτών και εκ μέρους Μηχανικών, με σκοπόν επίσης άθήμετον συναγωνισμόν και με αποτέλεσμα αφ' ενός ήθικήν και ύλικήν πτώσιν του επαγγέλματος του Μηχανικού, αφ' ετέρου πτώσιν τής ποιότητος των τεχνικών μελετών, τās όποιās δέν επαρκεί πάντοτε ή δημοσία Άρχή να ελέγχι πλήρως. Είναι γνωστόν άλλωστε, ότι μία κακώς αμειβομένη και κακή μελέτη επιφέρει σπατάλην εις τήν εκτέλεσιν ενός έργου, ένψ μία καλή καλώς αμειβομένη μελέτη φέρει πολλαπλασίαν οικονομίαν εις τα έργα.

Εκ παραλλήλου, τού Δημόσιον, εισπράττον τόν φόρον επιτηδεύματος του Μηχανικού πρό τής εκδόσεως τής άδειας οικοδομής, ύπολογίζει τούτον επί τής νομίμου αμοιβής και δέν δέχεται τήν έν' αυτής ιδιαίτεραν συμφωνίαν. Δέον, άπομένως, να διευκολύνηται ό φορολογούμενος επιστήμων να εισπράττη πραγματικώς όλόκληρον τού δι' ό φορολογείται ποσό.

Διά τής καταθέσεως ταύτης και παρακρατήσεως δοιο

επί των αμοιβών μελέτης, καθίσταται συγχρόνως δυνατή ή πρόβλεψις έθελουσίας έξόδου των μη διπλωματούχων έμπειροτεχνών κλπ., οίτινες άσκούν σήμερα τού επαγγέλμα του Μηχανικού βάσει εύρρηγικων διατάξεων, μεταβατικώς επιβληθεισών. Οί μεταβατικοί ούτοι λόγοι έξελίπον πλέον σήμερα, διότι οί έξελθόντες έκτοτε διπλωματούχοι Άνωτάτων Σχολών και οί κατ' έτος ήδη έξερχόμενοι επαρκούν να καλύψουν τās ανάγκας των Έπιτροπών και τής Ιδιωτικής οικονομίας, τόσον εις τού κέντρον, όσον και εις τήν ύλαιθρον. Διά τής έθελουσίας ταύτης έξόδου θα επιτευχθῆ βιθιμακάως και όμαλως, διακ εις τού μέλλον τού επαγγέλμα του Μηχανικού άσκήται μόνον υπό των Διπλωματούχων Άνωτάτων Σχολών, ως είναι νόμιμον, άνυψουμένης ούτω τής στάθμης τού επαγγέλματος αλλά και των έργων εις τού ύπό τής σημερινής τεχνικής έξελίξεως απαιτούμενον ύψος.

Εις ταύτα αποβλέπει τού άρθρον μόνον του προτεινόμενου Ν. Δ.

Έν Αθήναις τή 23 Οκτωβρίου 1958

Ο Υπουργός Δημ. Έργων

Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΑΗΣ

Βουλευτής Σερρών

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ύπ' αριθ. 2726/58

Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του άρθρου 59 του από 17.7/16.8.1923 Ν. Δ. «περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών».

(Έφημ. Κυβερν. Τεύχ. Α', Αριθ. Φύλ. 325)12-11-58)

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 35 του Συντάγματος και τήν από 27 Οκτωβρίου 1953 σύμφωνον γνώμην τής κατά τήν παράγραφον 2 του αυτού άρθρου 35 Ειδικής Έπιτροπής εκ Βουλευτών, προτάσει του Ημετέρου Υπουργικού Συμβουλίου, άπεφασίσαμεν και διατάσσομεν :

Άρθρον μόνον

1. Ο κατά τού άρθρον 59 παράγρ. 1 του από 17.7/16.8.23 Ν.Δ. «περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών» κανονισμός των ελαχίστων όριων αμοιβής των μηχανικών έν γενει και αρχιτεκτόνων εφαρμόζεται δι' όλας τās ειδικότητας των μηχανικών-μελών του Τεχνικού Έπιμελητηρίου τής Ελλάδος διπλωματούχων Άνωτάτων Σχολών, καθώς και διά τούς βάσει ειδικών διατάξεων Νόμων άσκούοντας τās επαγγέλματα ταύτα έν δλω ή έν μέρει.

Τά ως άνω ελάχιστα όρια αμοιβών αποτελούν κατωτέραν διατίμησιν ύποχρεωτικήν δι' άμφότερα τα συμβαλλόμενα μέρη, καταργουμένης κατά τās λοιπά τής παραγράφου 2 του ως άνω άρθρου.

2. Ο κανονισμός ούτος τών αμοιβών εκτείνεται εις τήν μελέτην, εφαρμογήν, επίβλεψιν, έποπτεϊαν ή έλεγχον και παραλαβήν πάσης φύσεως έργων ή έργα καταστάσεων, καθώς και εις πάσης φύσεως τεχνικάς έν γενει εργασίας και ύπηρεσίας, σχεδιαγράμματα, καταμετρήσεις, γνωμοδοτήσεις, πραγματογνωμοσύνας κλπ. ή αμοιβάς καταβαλλόμενας εις τούς μετέ-

χοντας αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και τους κριτάς τούτων.

3. Ο κανονισμός των αμοιβών διά μελέτας κλπ. έργων του Δημοσίου και Ν. Π. Δ. Δ. γίνεται δι' αποφάσεων εκδιδόμενων υπό των Υπουργών Δημοσίων Έργων και Οικονομικών, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων, δυναμένων να όρισωσιν αμοιβήν κατωτέραν, πάντως όμως ούχι άνωτέραν των Ισχυουσών δι' Ιδιωτικά Έργα.

4. Έκ της ως άνω άμοιβής μελέτης παρακρατείται υπό του Τ.Ε.Ε. ποσοστόν 8 ο), όπερ διατίθεται διά την έθελουσίαν έξοδον εκ του επαγγέλματος των μη διπλωματούχων Άνωτάτων Σχολών και βάσει ειδικών διατάξεων νόμου άποδεδειγμένως άσκούων ως άνω τό τεχνικών έπάγγελμα και έγγεγραμμένων εις τά οικεία μητρώα, κατά τά όριζόμενα διά Β. Διατάγματος, εκδιδόμενου προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων, μετά γνώμην του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων και πρότασιν του Τ.Ε.Ε. Ποσοστόν μέχρι 2ο) κρατείται επίσης υπό του Τ.Ε.Ε. διά τας πάσης φύσεως σχετικές δαπάνας αυτού. Τό υπόλοιπον της άμοιβής της μελέτης καταβάλλεται, έν δλφ ή τμηματικώς, προς τόν δικαιούχον υπό του Τ.Ε.Ε. ή του υπό τούτου έξουσιοδοτουμένου, μετά την υπό της Αρχής Έγκρισιν της μελέτης, κατά τά όρισθησόμενα διά Β. Διατάγματος, όμοίως εκδιδόμενου.

5. Πάσα διάταξις άντικειμένη ίεις τό παρόν Ν.Δ. καταργείται.

Έν τή Β. Έλληνική Πρεσβεία Ούασικγτώνος
31 Οκτωβρίου 1953.

ΠΑΥΛΟΣ Β.

Τό Υπουργικόν Συμβούλιον

Έθεωρήθη και έτέθη ή μεγάλη του Κράτους σφραγίς.

Έν Αθήναις τή 12 Νοεμβρίου 1953.

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

..

2. ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ Τ.Ε.Ε.

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

Πρός την Ειδικήν Έπιτροπήν
του άρθρου 55 του Συντάγματος

Διά του υποβαλλόμενου σχεδίου Ν. Δ. σκοπείται ή λήψις των μέτρων έκείνων, τά όποια κρίνονται άναγκαία διά την εύρυθμον λειτουργίαν του Τεχνικού Έπιμελητηρίου της Ελλάδος, ως και διά την προαγωγήν της τεχνικής κινήσεως έν τή χώρα, ήτις άποτελεί ένα των βασικότερων σκοπών του Τεχνικού Έπιμελητηρίου της Ελλάδος, καθώς και των κατωτέρω άναφερομένων ειδικών θεμάτων, χρηζόντων νομοθετικής ρυθμίσεως. Αι προτεινόμεναι διατάξεις έχουν ψηφισθή υπό της Αντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε.

Άρθρον 1

Παράγρ. 1. Τά Μέλη του Τ.Ε.Ε. υποχρεούνται εις έτησίαν προς αυτό καταβολήν συνδρομής. Έπειδή πολλάκις μέλη του Τ.Ε.Ε. δέν καταβάλλουν έμπροσθέντως την έν λόγω συνδρομήν, παρέχεται ή εύχέρεια της διά δόσεων έξοφλήσεως των καθυστερουμένων συνδρομών, αι όποια όμως ύπολογίζονται με την κατά τόν χρόνον έξοφλήσεως των συνδρομών.

Παράγρ. 2. Διά ταύτης όρίζεται μειωμένη συνδρομή των έπιστρατευμένων μελών του Τ.Ε.Ε., τά όποια συνήθως είναι μόλις άποπερατώσαντα τας σπουδάς των

και μη δυνάμενα ως εκ τούτου να καταβάλουν όλόκληρον την συνδρομήν των.

Παράγρ. 3. Η περίοδος από 1-11-1940 μέχρις Ιουλίου 1951, καθ' ήν τά νεώτερα εκ των μελών του Έπιμελητηρίου, τά όποια συγχρόνως είναι και μέλη του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών, εύρέθησαν έπιτειλιμμένως έν έπιστρατεύσει και ή όποία περίοδος περιλαμβάνει και την κατοικήν τοιαύτην, επέφερεν άνωμαλίως ως προς την τακτικήν καταβολήν των προς τό Ταμειον Συντάξεων Μηχανικών και Έργοληπτων Δημ. Έργων μνησίων συνδρομών των μετόχων αυτού, γσιγός όπερ και τό Ταμειον ζημιοί και την όμαλήν άσκησιν του επαγγέλματος των μετόχων παρακώλυσε. Διά της παραγρ. 3 ρυθμίζονται αι όφειλαι αύται, παρεχομένης της εύκαιρίας της έξοφλήσεως τούτων διά δόσεων, ύπολογιζόμενων με την κατά τόν χρόνον της έξοφλήσεως των Ισχύουσων συνδρομήν, πλην της περιόδου στρατεύσεως, διά την όποιαν ή συνδρομή ύπολογίζεται μειωμένη.

Άρθρον 2

Διά της παραγρ. 1 καθορίζεται τό τηρητέον λογιστικόν σύστημα παρά τφ Τ.Ε.Ε.

Διά της παραγρ. 2 ρυθμίζονται θέματα ταμακής φύσεως, σχετικά με τό από 20-1-1932 Διάταγμα «περί διαχειρίσεως Νομικών Προσώπων υπό της Τραπεζής της Ελλάδος». Βάσει τούτου, αι πληρωμαί του Ταμείου διενεργούνται μέσω της Τραπέζης της Ελλάδος δι' ένταλμάτων αυτού ύποκειμένων εις προληπτικόν έλεγχον του Έλεγκτικού Συνεδρίου. Πολλάκις όμως παρίσταται άνάγκη άμέσου πληρωμής έπιγοσίσης φύσεως δαπανών, άπαραιτήτων διά την κανονικήν λειτουργίαν του Τ.Ε.Ε.

Πρός τακτοποίησιν της ανάγκης ταύτης, θεσπίζεται ή εύχέρεια ύπάρξεως ποσού παγίας προκαταβολής εις χείρας του διαχειριστού του Τ.Ε.Ε., βάσει της όποίας δά ενεργούνται, κατόπιν έντολής πάντοτε της Διοικήσεως του Έπιμελητηρίου, έπιγίγουςαι πληρωμαί, αι όποια έν καιρφ δά τακτοποιούνται δι' εκδόσεως κανονικών ένταλμάτων.

Άρθρον 3

Διά προσυμβάσεως καθαρισθείσης έν έτει 1939 τό Ταμειον Συντάξεων Μηχανικών και Έργοληπτων άνέλαβε την ύποχρέωσιν να μεταβιβάση λόγω πωλήσεως εις τό Τεχνικόν Έπιμελητήριο της Ελλάδος την κυριότητα ενός δρόφου του υπό κατασκευήν τότε μεγάρου του αντί τιμήματος δραμίων 3.300.000, όπερ ποσόν ήτο δεκτικόν αύτοεμείσεως κατά λόγον αύξήσεως ή μείσεως της προύπολογισθείσης διά την όλην οικοδομήν δαπάνης. Μέχρι της έναρξεως της Κατοχής τό Τ.Ε.Ε. κατέβαλεν εκ της όφειλής του ταύτης ποσόν εκ δραχ. 3.100.000. Κατά Μάρτιον του 1944 τό αυτό Έπιμελητήριον κατέθεσεν εις τό Ταμειον Παρακαταθηκών και Δανείων δραχ. 500.000, της έποχής, ως είκόσ, εκείνης, ύπερ του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. εις πλήρη έξοφλήσιν του άπομένοντος ύπολοίπου της όφειλής του, όπερ ποσόν τό Ταμειον δέν είσέπραξεν.

Δοθέντος ότι πρόκειται περί Οργανισμών, μεταξύ των όποιων ύπάρχουσι στενώτατοι δεσμοί, άφου τά πλείστα των μελών έκαστέρου είναι και μέλη του έτέρου, αι Διοικήσεις αυτών προσήλθον εις συνεννοήσεις διά τόν φιλικόν διακανονισμόν του ζητήματος και κατέληξαν εις την συμφωνίαν, όπως καταβάλη τό Τ.Ε.Ε. προς τό Ταμειον τό ποσόν των δραχ. 10.000.000.

Έπειδή διετυπώθη ή γνώμη, ότι μετά τόν Νόμον 18)1944 τό Έπιμελητήριον δέν έχει τό δικαίωμα, εκ των διεπουσών τά της λειτουργίας του διατάξεων, όπως καταβάλη τό ποσόν τούτο, της καταβολής θεωρουμένης ως άχρεωστήτως γιγνομένης μετά την εκ του ρηθέντος Νόμου γενομένην απόσβασιν της όφειλής, είσηγούμεθα τό έν λόγω άρθρον, δι' οδ παρακάμπτεται ή δυσχέρεια αύτη και παρέχεται ή σχετική εύχέρεια εις την Διοίκησιν του Τ.Ε.Ε.

Άρθρον 4

Έκ της άπελευθερωθείσης Δωδεκανήσου κατάγονται έλάγιστοι τόν αριθμόν διπλωματούχοι του Ε.Μ.Π. και άλλων όμοιων αυτώ Σχολών του Έξωτερικού, ούτινες ειργάζοντο εκεί ή έν Ελλάδα, άλλα δέν ήδύναντο

ν' αποκτήσουν την Ελληνικήν Ιθαγένειαν διά λόγους εθνικούς. Ήδη αποκτήσαντες την Ελληνικήν υπηκοότητα ενεγράφησαν μέλη του Τ.Ε.Ε. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ἐπαρκές, διότι ἀποστεροῦνται τῶν ἀφελιμάτων συμμετοχῆς εἰς τὸ Ταμεῖον Συντάξεων Μηχανικῶν κατὰ τὰ πρό τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Δωδεκανήσου ἔτη. Ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἐλάχιστος καὶ δι' ἄλλους ἐπιστήμονας (Γιατρούς, Φαρμακοποιούς, κτηνιάτρος, δικηγόρους) ἔχουν νομοθετηθῆ ἀνάλογα μέτρα, κρίνεται δίκαια ἡ ψήφισις τοῦ ἐν λόγῳ ἀρθροῦ, πρὸς ἐξομοίωσιν μὲ τοὺς λοιπούς Μηχανικοὺς τῶν ἐκ Δωδεκανήσου καταγομένων. Ἀνάλογος πρόνοια λαμβάνεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ καὶ διὰ τοὺς Ἕλληνας τὸ γένος καὶ ἀλλοδαποὺς ὑπηκόους διπλωματούχους τοῦ Ἐθνικοῦ Μετασβίου Πολυτεχνείου καὶ ἄλλων ὁμοταγῶν αὐτῷ Σχολῶν τοῦ ἑξωτερικοῦ πρὸς καταγομένους ἐκ Β. Ἡπείρου, Κύπρου καὶ Κων/πόλεως καὶ διαμένοντας μονίμως ἐν Ἑλλάδι.

Ἄρθρον 5

Τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν διοικήσεως τοῦ Τ.Ε.Ε. ἀποτελεῖ ἡ Ἀντιπροσωπία αὐτοῦ, ἐκλεγομένη ἀνά διετία μεταξὺ τῶν 4 κατηγοριῶν, εἰς ἃς διακρίνονται τὰ μέλη αὐτοῦ, ἴτιοι 1) Καθηγητῶν Ε.Μ.Π. 2) Δημοσίων Ὑπαλλήλων. 3) Ὑπαλλήλων Δήμων καὶ Κοινοτήτων, Διαιτητῶν Ταμείων καὶ Ἰδιωτικῶν Ἐπιχειρήσεων καὶ 4) Ἐλευθέρων Ἐπαγγελματιῶν ἐν ἀναλογίᾳ, συμφώνως πρὸς τὰς ἰσχυούσας διατάξεις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν ἐκάστης κατηγορίας, ὑπολογιζομένου ἐνὸς ἀντιπροσώπου δι' ἐκάστην ἰσικοντάδα μελῶν. Λόγῳ αὐξήσεως τῶν μελῶν τοῦ Τ.Ε.Ε., ἡ Ἀντιπροσωπία περιλαμβάνει σήμερον 144 ἐν συνόλῳ Τακτικά Μέλη, τὰ ὅποια, λόγω αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τοῦ Τ.Ε.Ε., θέλουσιν ἀυξηθῆ ἔτι περισσότερον εἰς τὸ μέλλον. Ἡ ἀπεριόριστος αὕτη αὐξήσις τῶν μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπίας καθιστᾷ αὐτὴν δυσκίνητον Σῶμα. Διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ προτείνεται ὁ καθορισμὸς ἀνωτάτου ἀριθμοῦ ἀντιπροσώπων κατὰ κατηγορίας εἰς 120. Εἰς τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν δέον νὰ προστεθῶσι 14 μέλη ἐκλεγόμενα ὑπὸ τῶν Ἐπιτροπῶν τῶν Τμημάτων Μελῶν καὶ τὰ 9 τακτικά μέλη τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον 6

Διὰ τοῦ ἀρθροῦ τούτου μετατοπίζεται ὁ μὴν τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Τ.Ε.Ε. ἀπὸ Ἰουνίου εἰς Ὀκτώβριον, ἐνφ' ἡ μέχρι σήμερον διετής θητεία τῶν Διοικητικῶν Ἀρχῶν, κλονομένη ὡς ἀνεπαρκής διὰ τὴν ὁλοκλήρωσιν τοῦ προγράμματός των, ἀυξάνεται εἰς τριετὴ τοιαύτην ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1955.

Ἄρθρον 7

Τὸ ἀρθρον 28 τοῦ ἀπὸ 20.11.49.40 Β. Δ)τος «περὶ ἐκτελέσεως τοῦ Α. Ν. 2826)10» περὶ Ταμείου Συντάξεων Μηχανικῶν καὶ ἐργοληπτῶν Δημοσίων Ἔργων ἐπ' βάλλει τὴν διαγραφὴν ἐκ τοῦ Μητρώφου καὶ τῆς Ἐπιτηρίδος τῶν Μελῶν τοῦ Τ.Ε.Ε. τῶν ἐπιθυμοῦντων ὅπως τύχῃσι συντάξεως ὑπὸ τοῦ Τ.Ε.Ε.Ε. Τὰ πρό-τωπα ταῦτα ἀποφρονθῶνται τελείως τοῦ Τ.Ε.Ε., ἐνφ' ἡ θὰ ἠδύνατο διὰ τῶν διδασκῶν τῆς πολυχρονίου πείρας των αἰσθητῶς νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ἀρθῆς λύσεως τῶν ἐπιστημονικῶν θεμάτων, ἅτινα προβαλλονται εἰς τὸ Τ.Ε.Ε. Διὰ τὴν θεραπείαν τῆς ἀνάγκης ταύτης, προτείνεται ὁ χαρακτηρισμὸς τούτων ὡς ὁμοτίμων μελῶν τοῦ Τ.Ε.Ε.

Ἄρθρον 8

Τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος ἐκ τοῦ ἰδρυτικοῦ αὐτοῦ Νέμου σκοπεῖ τὴν προαγωγὴν τῆς τεχνικῆς κινήσεως ἐν τῇ χώρᾳ. Σπουδαίως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συμβάλλει καὶ ἡ σύνταξις ἀρτίων μελετῶν τῶν τεχνικῶν ἔργων καὶ ἡ κατὰ ταύτην τήρησις τῶν κειμένων νόμων καὶ ἰδίων τοῦ ἐπερὶ σχεδίων πόλεων, κωμῶν καὶ σπουδασμῶν τοῦ Κράτους καὶ οἰκοδομῆς αὐτῶν Ν. Δ)τος τοῦ περιέχοντος, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τὸν Γενικὸν Οἰκοδομικὸν Κανονισμὸν τοῦ Κράτους.

Ἡ παράβασις τῶν διατάξεων τοῦ ἐν λόγῳ Ν. Δ)τος εἰσάγεται διὰ τῆς παραγρ. 1 τοῦ ὑπ' ὄψιν ἀρθροῦ ὡς ἐπὶ πλέον πειθαρχικὸν παράπτωμα.

Διὰ τῆς παραγρ. 2 συγχρονίζονται αἱ ὑπὸ τοῦ Πει-

θαρχικοῦ Συμβουλίου ἐπιβαλλόμενα ποιναί, προστιθεμένης καὶ τῆς στέρσεως ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος.

Θὰ ἴσῃ ὅμως ἀνευ πρακτικοῦ ἀποτελέσματος ἡ λήψις τῶν ἀνωτέρω μέτρων καὶ θ' ἀποτελεῖ ἀνίσον εἰς βάρος τῶν μελῶν τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου μεταγειοισιν, ἐὰν εἰς τὰ μέτρα ταῦτα δὲν συμπεριλαμβάνοντο καὶ οἱ ἀσκούντες ἐν ὄψῳ ἡ ἐν μέρει βάσει εὐεργετικῶν διατάξεων τὰ ἐπιγγέλματα τῶν εἰδικωτέρων τῶν μελῶν τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τῆς παραγρ. 3 τοῦ ὑπ' ὄψιν ἀρθροῦ ἐπάγονται καὶ οὗτοι εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου τῶν Μελῶν τοῦ Τ.Ε.Ε., μόνον ὅμως διὰ τὰς περιπτώσεις παραβάσεων τῶν διατάξεων τοῦ Ν. Δ)τος ἐπερὶ Σχεδίων πόλεων, κωμῶν καὶ σπουδασμῶν τοῦ Κράτους καὶ οἰκοδομῆς αὐτῶν καὶ ἀποδεδειγμένης πλημελείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐπαγγελματικῶν καθηκόντων καὶ ὑποχρῶσεων, προστιθεμένων εἰς τὴν περίπτωσιν εἰς τὸ Πειθαρχικὸν Συμβούλιον δύο ἐπὶ πλέον μελῶν, τεχνικῶν ὑπαλλήλων τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων ἐπὶ 2ῳ βαθμῳ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ὀκτωβρίου 1953

Ὁ Ὑπουργὸς Δημ. Ἔργων

Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Βουλευτῆς Σερρών

ΝΟΜΟΘ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ὑπ' ἀριθ. 2728/53

Περὶ τροποποιήσεως τῶν κειμένων διατάξεων «περὶ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἑλλάδος».

(Ἐφημ. Κυβερν. Τεθχ. Α', Ἀρ. Φύλ. 328)12-11-53)

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 35 τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀπὸ 23 Ὀκτωβρίου 1953 σύμφωνον γνώμην τῆς κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ αὐτοῦ ἀρθροῦ 35 Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκ Βουλευτῶν, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν:

Ἄρθρον 1

1. Ὁφειλαὶ πρὸς τὸ Τ.Ε.Ε. μελῶν αὐτοῦ ἐκ συνδρομῶν καθυστεροῦμένων πέραν τοῦ ἐνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ οἴκου. ἔτους, καταβαλλόμενα μετὰ μετὰ τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1953, ἐξοφλοῦνται εἰς 4 τριμηνιαίας δόσεις ὑπολογιζόμενα βάσει τῆς κατὰ τὸν χρόνον πληρωμῆς ἰσχυούσης συνδρομῆς. Εἰς μέλος τοῦ Τ.Ε.Ε. ὑποβάλλον δὴλῶσιν ἐξοφλήσεως καθυστεροῦμένων συνδρομῶν διὰ δόσεων ὡς ἄνω, σὺν τῇ καταβολῇ τῆς πρώτης τοῦλάχιστον δόσεως, κορηγεῖται βεβαίωσις τακτοποιήσεως τῶν ὀφειλῶν αὐτοῦ.

2. Ἡ συνδρομὴ πρὸς τὸ Τ.Ε.Ε. τῶν τελοῦντων ἐν ἐπιστρατεύσει μελῶν αὐτοῦ διὰ τὸν χρόνον τῆς στρατεύσεως των ὀρίζεται διὰ μὲν τοὺς λαμβάνοντας ἀποδοχὰς ἐφέδρου ἀξιωματικοῦ ἢ ὑπαλλήλου εἰς τὸ ἥμισυ τῆς κατὰ τὸν ἄνω χρόνον ἰσχυούσης, διὰ δὲ τοὺς μὴ λαμβάνοντας τοιαύτας ἀποδοχὰς εἰς τὸ 1)10 αὐτῆς, ὑποκειμένη εἰς τὰς διατάξεις τῆς προηγουμένης παραγράφου. Ἡ παρούσα διάταξις ἰσχύει καὶ διὰ τὰς μὴ ἐξοφληθείσας μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος συνδρομᾶς.

3. Αἱ μέχρι 31ης Ἰουλίου 1953 ὀφειλαὶ ἐκ μηνιαίων εἰσφορῶν μετόχων τοῦ Ταμείου Συντάξεων Μηχανικῶν καὶ Ἐργοληπτῶν Δημοσίων Ἔργων, στρατευθέντων κατὰ τὴν περίοδον ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1940 μέχρι 31ης Ἰουλίου 1950, εἴτε ὡς ὀπλιτῶν κληροτῶν ἢ ἐφέδρων, εἴτε ὡς ἐφέδρων ἀξιωματικῶν ἐξ ἐφέδρων

και ανεξαρτήτως διάρκειας στρατεύσεως, εξοφλούνται άνευ τόκων ύπερήμερίας εις τόσας ίσας μηνιαίας δόσεις, όσαι αι καθυστερούμεναι μηνιαία εισφοραί, υπολογίζονται δε βάσει της κατά τόν χρόνον καταβολής εκάστης δόσεως Ισχυούσης μηνιαίας εισφοράς. Μέτοχοι ώς άνω μη λαβόντες κατά τόν χρόνον της στρατεύσεως άποδοχάς εφέδρου αξιωματικού έξ εφέδρων ή ύπαλλήλου ή έξ οίασδήποτε άλλης αίτίας, εξοφλουσιν άνευ τόκων ύπερήμερίας τας κατά την διάρκεια της στρατεύσεώς των άντιστοιχούσας και καθυστερουμέναις μηνιαίας πρός τό Ταμείον εισφοράς των, συμφώνως πρός τας Ισχυούσας κατά τας ώς άνω χρονικάς περιόδους μηνιαίας εισφοράς, μόνον έφ' όσον καταβάλουν ταύτας έντός έτους άπό της δημοσιεύσεως του παρόντος.

Ό άπό 1ης Νοεμβρίου 1940 μέχρι της άπελευθερώσεως της χώρας χρόνος της ύπό τά όπλα ύπηρεσίας μετόχων της άνω κατηγορίας υπολογίζεται επί δραχμών σημερινών διακοσίων μηνιαίως.

Γενόμεναι εις τό Ταμείον καταβολαί μέχρι της δημοσιεύσεως του παρόντος πέραν των δια του παρόντος άρθρου συνολικώς δια την άνω περίοδον άναγνωριζομένων, δέν έπιστρέφονται ούτε συμψηφίζονται, θεωρούμεναι ώς καλώς καταβληθείσαι.

Οί μετά την 31ην Ιουλίου 1950 στρατευθέντες και έφεξής ύπό οίανδήποτε ιδιότητα στρατεύομενοι μέτοχοι του Ταμείου απαλλάσσονται μόνον των τόκων ύπερήμερίας επί των καθυστερουμένων εισφορών του χρόνου της στρατεύσεώς των.

Καταργούνται άφ' ης Ισχυσαν αι διατάξεις του άρθρου 2 του Νόμου 1474)1950.

*Άρθρον 2

1. Λογιστικόν σύστημα δια τό Τεχνικόν Έπιμελητήριον της Έλλάδος καθορίζεται τό διπλογραφικόν τραπεζιτικής μορφής.

2. Η ταμιακή ύπηρεσία του Τ.Ε.Ε. διεξάγεται δια της Τραπεζής της Έλλάδος, δύναται όμως δι' άποφάσεως της Διοικούσης Έπιτροπής του Τ.Ε.Ε. να κρατήται εκ των πραγματοποιούμενων εισπράξεων ποσόν καθοριζόμενον εκάστοτε δια της έν λόγω άποφάσεως και ούχι άνώτερον του 10 ο)ο του έτησίου προϋπολογισμού, ίνα δια του ποσού τούτου διενεργώνται αι έπειγούσης φύσεως πληρωμαί λειτουργίας του Τ.Ε.Ε. βάσει δικαιολογητικών των κατά νόμον άπαιτουμένων δια την έν καιρῶ τακτοποιήσιν δι' εκδόσεως κανονικών ένταλμάτων επ' όνόματι του διενεργήσαντος τας πληρωμάς διαχειριστού.

*Άρθρον 3

Έπιτρέπεται εις τό Τ.Ε.Ε. όπως καταβάλη εις τό Ταμείον Συντάξεων Μηχανικών και Έργοληπτών Δημοσίων Έργων ποσόν μέχρι 10.000.000 δραχμών δια την κατάρτισιν του όριστικού συμβολαίου μεταβιβάσεως αὐτῶ ύπό του Ταμείου της κυριότητος ένός όρόφου του μεγάρου, περί ης μεταβιβάσεως κατηγορίσθη προσύμφωνον έν έτει 1939. Διά τό ώς άνω ποσόν, καθώς και τά πάσης φύσεως έξοδα τά βαρύνοντα τό Τ.Ε.Ε. δια την κατάρτισιν του συμβολαίου, μεταγραφῆν κλπ., θέλει έγγραφῆ σχετικόν κονδύλιον εις τόν προϋπολογισμόν έξόδων του Τ.Ε.Ε.

*Άρθρον 4

1. Οί εκ Δωδεκανήσου καταγόμενοι Μηχανικοί

Έλληνες τό γένος, οί μετά την άπελευθέρωσιν άποκτήσαντες την Έλληνικήν Ιθαγένειαν και έχοντες τά προσόντα όπως έγγραφῶσι μέλη του Τ.Ε.Ε., θεωρούνται άναδρομικώς έγγεγραμμένοι ώς μέλη τούτου και πρὸ της άποκτήσεως της Έλληνικής ύπηκοότητος, αλλά μόνον δια τόν χρόνον της έν Δωδεκανήσῳ και λοιπῇ Έλευθέρα Έλλάδι άσκήσεως του επαγγέλματος, άποκλειομένου άπολύτως του χρόνου έργασίας αὐτῶν έν τῇ άλλοδαπῇ και του χρόνου καθ' όν διετέλεσαν τυχόν έμμισθοι ύπάλληλοι ξένου Κράτους.

Η άπόφασις περί της άποδοχῆς ώς και εκτιμήσεως των ύπό των ένδιαφερομένων προσκομισθησόμενων βεβαιώσεων έργασίας και του καθορισμού των άναγνωριζομένων έτων άναδρομικής έγγραφῆς επαίεται εις την έλευθέραν κρίσιν της Διοικούσης Έπιτροπῆς του Τεχνικού Έπιμελητηρίου της Έλλάδος.

2. Εις τούς Έλληνας τό γένος Μηχανικούς, διπλωματούχους των Άνωτάτων Σχολῶν του Ε.Μ.Π. ή όμοταγῶν αὐταῖς Σχολῶν της άλλοδαπῆς, άλλοδαπούς ύπηκόους, τούς καταγομένους εκ Βορ. Ηπείρου, Κύπρου και Κων)πόλεως και διαμένοντας μόνιμως έν Έλλάδι, έπιτρέπεται ή έγγραφῆ των ως μελών του Τ.Ε.Ε. ώς έπίσης και ή έλευθέρα άσκησις του επαγγέλματος του Μηχανικού μετ' άπόφασιν της Διοικούσης Έπιτροπῆς του Τ.Ε.Ε., εφαρμοζόμενων παραλλήλως έν προκειμένῳ των διατάξεων του τελευταίου έδαφίου της προηγουμένης παραγράφου του παρόντος άρθρου.

3. Εις τούς άνωτέρω έπιτρέπεται κατ' έξαιρεσιν ή χορήγησις πτυχίου και ή έλευθέρα άσκησις του επαγγέλματος του Έργοληπτου Δημοσ. Έργων, έστω και άν οὔτοι δέν έχουν Έλληνικήν ύπηκοότητα, τηρουμένων κατά τά λοιπά των σχετικῶν κειμένων διατάξεων.

*Άρθρον 5

Η παρ. 3 του άρθρου 7 του άπό 27 Νοεμβρίου 1926 Π. Διατάγματος «περί κωδικοποιήσεως των περί συστάσεως Τεχνικού Έπιμελητηρίου της Έλλάδος κειμένων διατάξεων», ώς άντικατεστάθη δια του άρθρου 2 του Α. Ν. 225)45 «περί τροποποιήσεως των περί Τ.Ε.Ε. κειμένων διατάξεων», τροποποιείται ώς άκολουθώς :

«Έκάστη των έν τῷ προηγουμένῳ άρθρῳ κατηγοριῶν μετέχει της Άντιπροσωπειας έν άνολογία του αριθμοῦ των μελῶν αὐτῆς, με συνολικόν αριθμόν αντιπροσώπων των 4 κατηγοριῶν 120.

Τῆς Άντιπροσωπειας μετέχουσιν έπίσης ώς τακτικά μέλη αὐτῆς άνά δύο άντιπρόσωποι έξ εκάστης Έπιτροπῆς Τμήματος Μελῶν των ειδικοτήτων Πολιτικῶν Μηχανικῶν, Αρχιτεκτόνων κλπ., κατά προτίμησιν εκ των έχόντων άσκησιν του επαγγέλματος κάτω των 10 έτων, εκλεγομένων ύπό των Έπιτροπῶν των Τμημάτων Μελῶν κατά την πρώτην αὐτῶν συνεδρίασιν».

*Άρθρον 6

1. Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 2 του Ν. Διατάγματος 306)47 «περί τροποποιήσεως διατάξεων των περί Τ.Ε.Ε.» τροποποιείται ώς άκολουθώς :

«Η εκλογή των Διοικητικῶν Αρχῶν του Τ.Ε.Ε. ώς και των Τμημάτων Μελῶν αὐτοῦ και Τμημάτων Έπαρχιῶν, ώς και των άλλων προσώπων ή Έπι-

τροπών, περί των προπλέπουσιν αι κείμεναι διατάξεις, γίνονται τήν πρώτην Κυριακήν του μηνός Οκτωβρίου έκαστου τρίτου έτους, εν ταίς έδραις των Νομικών και έν Αθήναις, ενώπιον Έφορευτικής Έπιτροπής, κατά τας άνωτέρω διατάξεις».

2. Η θητεία των εκλεγισών κατ' Ιούνιον 1953 Αρχών του Τ.Ε.Ε. θέλει διαρκέσει μέχρις Οκτωβρίου 1955, όποτε διεξαχθήσονται αι νέαι Αρχαιρεσίαι, άφ' ών και θέλουσιν άρχισαι έφαρμοζόμεναι αι διατάξεις των άρθρων 5 και 6 του παρόντος.

*Άρθρον 7

Μέλη του Τ.Ε.Ε., διπλωματούχοι των Άνωτάτων Σχολών του Ε. Μ. Πολυτεχνείου ή όμοιτών αυταίς Σχολών της άλλοδαπής, συνταξιοδοτηθέντα ή συνταξιοδοτούμενα υπό του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., καθίστανται όμότιμα μέλη του Τ.Ε.Ε., αναγραφόμενα έν τη Έπιτηρίδι αυτού εις ειδικήν στήλην, μη μετέχοντα όμως των Αρχαιρεσιών του Τ.Ε.Ε., ούδ' όποχρεούμενα εις καταβολήν συνδρομής προς τό Τ.Ε.Ε. Τα Μέλη ταυτα δικαιούνται να λαμβάνουν, όπως και τα τακτικά μέλη, τας περιοδικάς εκδόσεις του Τ.Ε.Ε., να χρησιμοποιούν τήν Βιβλιοθήκην αυτού και να παρίστανται εις τας συνεδριάσεις της Άντιπροσωπείας Τ.Ε.Ε. υπό τους αυτούς όρους όφ' ούς και τα τακτικά μέλη.

*Άρθρον 8

Τό άρθρον 30 του από 27 Νοεμβρίου 1926 Π. Διατάγματος «περί κωδικοποιήσεως των περί συστάσεως Τ.Ε.Ε. κειμένων διατάξεων» τροποποιείται συμπληρούμενον ως έξής :

«1. Ός πειθαρχικά παραπτώματα θεωρούνται : α) ή παράβασις κειμένων νόμων, β) ή παράβασις των διατάξεων του από 17—7) 16 8—23 Ν. Δ)τος «περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών», ως και των μεταγενεστέρων αυτού τροποποιήσεων, γ) ή άποδεδειγμένη πλημμέλεια περί τήν έκτέλεσιν των επαγγελματικών καθηκόντων και όποχρεώσεων, δ) ή παράβασις των διά των νομίμως εκδιδομένων αποφάσεων του Έπιμελητηρίου όριζομένων καθηκόντων και όποχρεώσεων των Μελών του Τεχνικού Έπιμελητηρίου και ε) ή άσυμβίβαστος προς τήν έπιστημονικήν άξιοπρέπειαν διαγωγή, όταν τ' άνωτέρω δέν άποτελοϋν βαρυτέραν του δικαίου παράβασις.

2. Αι υπό του Πειθαρχικού Συμβουλίου έπιβαλλόμεναι ποιναι είσιν :

- α) Έπίπληξις.
- β) Πρόστιμον μέχρι δραχμών 1.000.000.
- γ) Χρηματική ποινή μέχρι δραχμών 10.000.000.
- δ) Στήρησις άδείας άσκήσεως επαγγέλματος μέχρις ένός έτους.

Αι υπό τας στοιχεΐα β) και γ) ποιναι άναπροσαρμόζονται διά Β. Δ. μετ' άπόφασιν της Άντιπροσωπείας του Τ.Ε.Ε.

3) Εις τήν δικαιοδοσίαν του Πειθαρχικού Συμβουλίου των μελών του Τ.Ε.Ε. όπόκεινται, πλην των μελών αυτού και κατ' Έγκλησιν παντός Έχοντος νόμιμον συμφέρον, άπαντες οι βάσει των Νόμων 4663) 1930 «περί άσκήσεως επαγγέλματος Πολιτικού Μηχανικού, Αρχιτέκτονος και Τοπογράφου» και 6422)1934 «περί άσκήσεως επαγγέλματος του Μηχανολόγου, του Ηλεκτρολόγου και του Μηχανολό-

γου Ηλεκτρολόγου Μηχανικού, ως και του Ναυπηγού», άσκοϋντες έν όλω ή έν μέρει τά υπό των Νόμων τούτων καθοριζόμενα επαγγέλματα, αλλά μόνον ως προς τας περιπτώσεις α), β) και γ) της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

Εις τας περιπτώσεις παραπομπής εις τό Πειθαρχικόν Συμβούλιον του Τ.Ε.Ε. μη μελών αυτού, ή σύνθεσις του Πειθαρχικού Συμβουλίου τροποποιείται, προστιθεμένων δύο επί 2ω βαθμῶ τεχνικών υπαλλήλων του Υπουργείου Δημοσίων Έργων, όριζομένων υπό του Υπουργού εις τήν άρχήν έκαστου ήμερολογιακού έτους.

4. Αι υπό του Πειθαρχικού Συμβουλίου έπιβαλλόμεναι ποιναι δημοσιεύονται εις τό έπίσημον Δελτίον του Τ.Ε.Ε., αι δε έξ αυτών άφορώσαι μη μέλη του Τ.Ε.Ε. υποβάλλονται επί πλέον εις τά άρμόδια Υπουργεία, προς γνώσιν και έκτέλεσιν.

Έν τη Β. Έλληνική Πρεσβεία Ουάσινγκτωνος
31 Οκτωβρίου 1953
ΠΑΥΛΟΣ Β.

Τό Υπουργικόν Συμβούλιον
Έθεωρήθη και έτέθη ή μεγάλη του Κράτους σφραγίς.
Έν Αθήναις τη 12 Νοεμβρίου 1953
Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

* * *

3. ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.

ΝΟΜΟΘ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ ύπ' άριθ. 2724)53

Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως της κειμένης νομοθεσίας περί Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Έργοληπτών Δημοσίων Έργων.

(Έφ. Κυβ. Τεϋχ. Α', Άρ. Φύλ. 327)12-11-53)

ΠΑΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Έχοντες ύπ' όψει τας διατάξεις του άρθρου 35 του Συντάγματος και τήν από 27 Οκτωβρίου 1953 σύμφωνον γνώμην της κατά τήν παράγραφον 2 του αυτού άρθρου 35 Ειδικής Έπιτροπής εκ Βουλευτών, προτάσει του Ημετέρου Υπουργικού Συμβουλίου, άπεφασίσασμεν και διατάσσομεν :

*Άρθρον 1

Η παράγρ. 6 του άρθρου 1 του νόμου 1019)1949 τροποποιείται συμπληρουμένη ως κατωτέρω :

«6. Όφειλαί των άνω προσώπων προς τό Ταμείον έξ εισφορών κλπ., διά τόν συνολικόν συντάξιμον χρόνον, βάσει του όποίου κανονισθήσεται ή σύνταξις, έξοφλοϋνται εις έξήκοντα ίσας μηνιαίας άτόκους δόσεις, παρακρατουμένες έξ ίσαρίθμων μηνιαίων συνταξιοδοτικών παροχών, ύπολογίζονται δε πάσαι βάσει του κατά τόν χρόνον της ύποβολής της αίτήσεως νομίμως καθωρισμένου ποσοϋ διά τήν έξαγοράν της προϋπηρεσίας, ύποκειμεναι εις άναπροσαρμογήν έν περιπτώσει μεταγενεστεράς αύδήσεως τούτων συμφώνως τη έκάστοτε κειμένη νομοθεσία.

Κατ' έξαιρέσιν των έν τοις άνωτέροις, καθυστερούμεναι μέχρι 31 Ιουλίου 1953 όφειλαί εκ μηνιαίων εισφορών των πάσης φύσεως μετόχων του Ταμείου Συντάξεων Μηχανικών και Έργοληπτών Δημοσίων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΛΗΡΗ ΣΤΟΙΧΕΙΑ : ΠΔ 696/1974
 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΕΚ : ΦΕΚ Τεύχος Α, Φύλλο 301, Έτος 1974 (08-10-1974)
 ΚΩΔΙΚΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ : 34367_1

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗ : Π.Δ. 696 της 8/8.10.1974: Περί αμοιβών μηχανικών δια σύνταξιν μελετών, επίβλεψιν, παραλαβήν κλπ Συγκοινωνιακών, Υδραυλικών και Κτιριακών Εργων , ως και Τοπογραφικών, Κτηματογραφικών και Χαρτογραφικών Εργασιών και σχετικών τεχνικών προδιαγραφών μελετών.- (Α' 301).

Έχοντες υπ' όψιν:

1. Τας διατάξεις του άρθρ. 59 του από 17 Ιουλ. 1923 Ν.Δ/τος "περί σχεδίων πόλεων κλπ", ως τούτο ισχύει κατόπιν του Ν.Δ. 2726/1953 "περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του άρθρ. 59 του από 17-7-1923 Ν.Δ/τος περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών".
2. Την υπ' αριθ. 22/10-9-73 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου Δημοσίων Έργων και
3. Την υπ' αριθ. 696/18-10-73 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου της Επικρατείας προτάσει του Ημετέρου επί των Δημοσίων Έργων Υπουργού

απεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΜΟΙΒΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ Α'. Γενικά

Αντικείμενον Άρθρο 1.

1. Αι δια του παρόντος καθοριζόμεναι αμοιβαί αποτελούν τα υποχρεωτικώς εφαρμοζόμενα κατώτατα όρια αποζημιώσεως δια την εκπόνησιν μελετών και διενέργειαν επιβλέψεων - παραλαβών και εκτιμήσεων Συγκοινωνιακών, Υδραυλικών και Κτιριακών Εργων ως και Τοπογραφικών, Κτηματογραφικών και Χαρτογραφικών Εργασιών, κατά τας κατωτέρω κατηγορίας ή διακρίσεις αυτών.

2. Ειδικώτερον αι δια των διατάξεων του παρόντος καθοριζόμεναι αμοιβαί αναφέρονται εις:

- α. Τας Τοπογραφικάς, Κτηματογραφικάς και Χαρτογραφικάς Εργασίας.
- β. Εις την μελέτην, επίβλεψιν και παραλαβήν Συγκοινωνιακών Εργων ήτοι:
 - βα) Οδών και τεχνικών έργων αυτών.
 - ββ) Λιμενικών έργων.
 - βγ) Εργων πολιτικών αερολιμένων.
 - βδ) Κυκλοφοριακών κόμβων και αστικών οδών, σημάνσεως και φωτεινής σηματοδότησεως οδών.
- γ) Εις την μελέτην, επίβλεψιν και παραλαβήν Υδραυλικών Εργων ήτοι:
 - γα) Εγγειοβελτιωτικών Εργων.
 - γβ) Εργων Υδρεύσεων.
 - γγ) Εργων αποχετεύσεων.
- δ) Εις την μελέτην, επίβλεψιν, παραλαβήν και εκτίμησιν Κτιριακών Εργων των μελετών των έργων τούτων διακρινομένων εις:
 - δα) Αρχιτεκτονικήν.
 - δβ) Φερούσης Κατασκευής.
 - δγ) Εγκαταστάσεων και
 - δδ) Υποδομής, διαμορφώσεως του οικοπέδου και εν γένει του περιβάλλοντος χώρου.

3. Οι αμοιβές διατάσσονται μελέτας του παρόντος αντιστοιχούν εις εκπόνησιν των μελετών κατά τας εις το Βιβλίον Δεύτερον του παρόντος σχετικές προδιαγραφάς.

Τρόπος αμοιβής μελετών Άρθρο 2.

"1. Η αμοιβή Α για την εκπόνηση των μελετών των αναφερομένων στο αρθρ. 1 κατηγοριών έργων και εργασιών καθορίζεται κατά τμήματα και κεφάλαια του παρόντος με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α. Σε ποσοστά επί τοις εκατό του προϋπολογισμού (Σ) των μελετωμένων έργων που υπολογίζονται βάσει τύπου.

β. Κατά μονάδα έργου (π.χ. χλμ οδού, στρέμμα επιφανείας κ.λπ.) με βάση τιμές μονάδας.

γ. Κατ'αποκοπή ή ανάλογα με το χρόνο απασχόλησης.

δ. Κατά ειδικό τρόπο που καθορίζεται στις επιμέρους διατάξεις του παρόντος.

2. Οι αμοιβές Α για τις μελέτες, που υπολογίζονται με βάση τον προϋπολογισμό του έργου (εδαφ. α της παρ. 1 του παρόντος άρθρου), προκύπτουν από τον τύπο:

$$A = \frac{\beta}{100} \cdot \Sigma \cdot \frac{\lambda'}{\lambda}$$

όπου:

Σ : Ο προϋπολογισμός κάθε έργου υπολογιζόμενος σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρ. 3.

β : Συντελεστής που υπολογίζεται σύμφωνα με την παρ. 4 του παρόντος άρθρου και τα οικεία άρθρα για κάθε κατηγορίας έργων.

λ : Ο συντελεστής του άρθρ. 4 παρ. 2 στη χρονική περίοδο t σύνταξης του προϋπολογισμού του τελευταίου σταδίου της μελέτης ή της εργασίας που έχει ανατεθεί.

λ' : Ο συντελεστής του άρθρ. 4 παρ. 2 στη χρονική περίοδο t έγκρισης του προϋπολογισμού του τελευταίου σταδίου της μελέτης ή της εργασίας που έχει ανατεθεί.

3. Οι αμοιβές Α για τις υπόλοιπες κατηγορίες μελετών της παρ. 1 του παρόντος άρθρου (εδαφ. β, γ και δ), που αμείβονται με καθορισμένες τιμές μονάδας, προκύπτουν από τον τύπο:

$$A = \lambda \cdot T$$

όπου:

T : Οι βασικές τιμές μονάδας αμοιβής, που καθορίζονται από τα οικεία κατά περίπτωση άρθρα του παρόντος δ/τος.

λ : Ο καθοριζόμενος από το άρθρ. 4, παρ. 2 του παρόντος δ/τος συντελεστής, που αντιστοιχεί στην χρονική περίοδο t έγκρισης του τελευταίου σταδίου της μελέτης ή της εργασίας που έχει ανατεθεί.

4. Ο συντελεστής β που υπεισέρχεται στον τύπο υπολογισμού της αμοιβής του αντίστοιχου έργου (παρ. 1 του παρόντος άρθρου) υπολογίζεται με βάση τον τύπο:

$$\beta = \kappa + \frac{\mu}{\sqrt{\frac{3}{\Sigma}}}$$

1000.λ

όπου:

Σ: Ο ολικός προϋπολογισμός κάθε έργου στη χρονική περίοδο t σύνταξης του προϋπολογισμού της μελέτης.

κ και μ : Συντελεστής που προβλέπονται για κάθε κατηγορία έργων.

λ: Ο συντελεστής του άρθρ. 4 παρ. 2 στη χρονική περίοδο t σύνταξης του προϋπολογισμού της μελέτης.

Ο συντελεστής β στρογγυλεύεται πάντα στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο.

5. Σε περίπτωση προκαταβολών ή πληρωμής ενδιάμεσων σταδίων τα αντίστοιχα καταβληθέντα ποσά (Π_i, i = 1, 2.....) αφαιρούνται από την τελική αμοιβή Α ως ανωτέρω (παρ. 2 και 3 του παρόντος) αναθεωρούμενα ως εξής:

$$A' = \Pi_i \cdot \frac{\lambda'}{\lambda''}$$

(i = 1, 2.....)

όπου:

Π_i: Η συγκεκριμένη προκαταβολή, η πληρωμή ενδιάμεσου σταδίου.

λ': Ο συντελεστής του άρθρ. 4, παρ. 2 στη χρονική περίοδο έγκρισης του προϋπολογισμού

Σ.

λ'': Ο συντελεστής του άρθρ. 4 παρ. 2 στη χρονική περίοδο πληρωμής του ποσού Π_i.

Οπότε η πέραν των προκαταβολών ή πληρωμών ενδιάμεσων σταδίων καταβαλλομένη αμοιβή υπολογίζεται ως εξής;

$$A - \sum A'_i$$

(i = 1, 2.....)".

**** Το άρθρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 1 του Π.Δ 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

Προϋπολογισμός του έργου - Αμοιβές

Άρθρο 3.

1. Ο προϋπολογισμός με τον οποίο υπολογίζεται η αμοιβή κάθε έργου είναι αυτός που εξάγεται με τις ποσότητες όλων των κονδυλίων αυτού, όπως αυτός εγκρίνεται από τον Εργοδότη, σύμφωνα με αναλυτική προμέτρηση και με τις τιμές μονάδας εργασιών που υπολογίζονται με βάση τις εγκεκριμένες από τη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων αναλύσεις τιμών και τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών σύνταξης του προϋπολογισμού του τελευταίου σταδίου της μελέτης που έχει ανατεθεί στον ίδιο μελετητή με την οικεία σύμβαση. Σε περίπτωση μη ύπαρξης εγκεκριμένης ανάλυσης τιμών για ορισμένες εργασίες η τιμή των εργασιών αυτών υπολογίζεται με νέες τιμές που συντάσσει ο ανάδοχος, σύμφωνα με τις περί εκτελέσεως δημοσίων έργων διατάξεις και όπως αυτές οι τιμές θα εγκριθούν από τον Εργοδότη.

Στον παραπάνω προϋπολογισμό, που δηλώνει το κόστος του έργου, δεν προστίθεται ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους εργολάβου ούτε και αφαιρείται τυχόν έκπτωση δημοπρασίας.

2. Στον προϋπολογισμό επιπροστίθεται η αξία των υλικών, τα μισθώματα των μηχανημάτων και η προσφορά εργασίας που τυχόν χορηγούνται από τον εργοδότη.

3. Στον προϋπολογισμό δεν περιλαμβάνονται κονδύλια απρόβλεπτων δαπανών, απαλλοτριώσεων και ο ΦΠΑ που βαρύνει τον εργοδότη.

4. Το ποσό του προϋπολογισμού ορίζεται με τις ποσότητες της μελέτης εφαρμογής ή, όπου δεν προβλέπεται τέτοιο στάδιο μελέτης από τις προδιαγραφές του βιβλίου Β' του παρόντος Π.Δ/τος, με τις ποσότητες της οριστικής μελέτης. Για ενδιάμεσα στάδια μελέτης ο προϋπολογισμός υπολογίζεται με την ακρίβεια που απαιτείται από τις αντίστοιχες προδιαγραφές. Για τον υπολογισμό της αμοιβής ο προϋπολογισμός Σ λαμβάνεται με τις ποσότητες του πιο προωθημένου σταδίου της μελέτης που έχει ανατεθεί.

5. Στην περίπτωση που κατά τη διάρκεια εκπόνησης σταδίου τινός της μελέτης του έργου υπάρξουν κατόπιν οδηγιών ή εγκρίσεως του εργοδότη τροποποιήσεις σε σχέση με τα προβλεπόμενα από τα προηγούμενα στάδια, τότε το υπόψη καθώς και επόμενα στάδια μελέτης θεωρούνται αναφερόμενα σε ανεξάρτητο αυτοτελές έργο και αμείβονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Σε σχέση με τα προηγούμενα, για το μέρος του έργου που αντιστοιχεί στην τροποποιηθείσα μελέτη καταβάλλεται ιδιαίτερη αμοιβή, που καλύπτει το εκπονηθέν μέρος του εν λόγω σταδίου, όπως μελετήθηκε πριν επέλθει η τροποποίηση.

6. Ειδικά για την έκδοση οικοδομικών αδειών, ο προϋπολογισμός εξάγεται είτε βάσει αναλυτικού προϋπολογισμού, είτε σύμφωνα με τιμές μονάδος που καθορίζονται με υπουργική απόφαση, η οποία λαμβάνει υπόψη το κόστος κατασκευής όπως εξάγεται από το αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας των ακινήτων, (άρθρ. 41 του Νομ. 1249/1982 ΦΕΚ 43, όπως κάθε φορά ισχύει).

7. Προκειμένου για την αμοιβή μελέτης ή επίβλεψης αυτού ή εκτελέσεως άλλης εργασίας μηχανικού, για τα ιδιωτικά έργα καθορίζεται ότι η καταβαλλόμενη αμοιβή δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό των 5.000 δραχμ. Το ποσό αυτό αναπροσαρμόζεται εκάστοτε για το συντελεστή της παρ. 2 του άρθρ. 4.

Σε περίπτωση που η μελέτη εκπονείται ή η επίβλεψη ασκείται από περισσότερες του εντός μελετητές η επιβλέποντας μηχανικούς, η παραπάνω αμοιβή επιμερίζεται σ' αυτούς κατά την αναλογία της αμοιβής μελέτης ή επίβλεψης εκάστου".

**** Το άρθρ. 3 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 2 του Π.Δ. 515 /4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

**** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλέπε Υ.Α.81304/1989 και την συνοδεύουσα αυτήν ερμηνευτική εγκύκλιο.*

Υπολογισμός αμοιβής μελετών

Άρθρο 4.

"1. Για τις εργασίες που αμείβονται με σταθερές τιμές μονάδας (τοπογραφικές εργασίες, μελέτες οδοποιίας, ημερομίσθια επιστημόνων κ.λπ.) οι αμοιβές T υπολογίζονται με βάση τις διατάξεις των αντίστοιχων κεφαλαίων του παρόντος δ/τος.

2. Για τον υπολογισμό της αμοιβής (A) που καταβάλλεται στο μελετητή όλες οι αμοιβές που καθορίζονται με σταθερές τιμές μονάδας, πολλαπλασιάζονται με το συντελεστή λ που προσδιορίζεται από τον τύπο:

$$\lambda = 0,0015 (\mu_1 + \mu_2)$$

όπου τα μεγάθη μ_1 και μ_2 αναφέρονται στην εκάστοτε χρονική περίοδο κατά την οποία υπολογίζεται το λ και εκφράζουν:

μ_1 : το ημερομίσθιο του εργάτη ειδικευμένου χωματουργού

μ2: το ημερομίσθιο τεχνίτη

Τα ανωτέρω ημερομίσθια λαμβάνονται χωρίς προσαύξηση για εργοδοτικές επιβαρύνσεις, όπως προσδιορίζονται από την επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Εργων (ΕΔΤΔΕ).

Ο συντελεστής λ λαμβάνεται πάντα μέχρι και το δεύτερο δεκαδικό ψηφίο".

**** Το άρθρ. 4 μεταφέρθηκε από το τμήμα Β' του Βιβλίου Πρώτου στο Τμήμα Α' και αντικαταστάθηκε, ως άνω, από το άρθρ. 3 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

ΤΜΗΜΑ Β'

ΑΜΟΙΒΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ, ΚΤΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Τριγωνισμοί

Άρθρο 5.

1. Δια την αναγνώριση, επισήμανση, γωνιομέτρηση, υπολογισμό, σύνταξη διαγράμματος και την εξασφάλιση, οι τιμαί δι' έκαστον τριγωνομετρικό σημείον ως και οι δια την κατασκευήν εκάστου βάρθρου τοιαύται, ορίζονται εις δραχμάς ως ο κατωτέρω πίναξ:

α/α Ενδείξεις εργασιών	III Τάξεως ως Δραχ.	IV Τάξεως ως Δραχ.	Εμπρ- σοθο- μίαι Δραχ.	Οπι- στο- τομίαι Δραχ.	
1. Τριγων. σημείον	10.400	4.550	1.950	1.300	
2. Βάρθρον ύψους 1,10 (πλην βραχωδών εδαφών)	3.250	1.950	-	-	
3. Βάρθρον ύψους 0,40	-	-	390	390	
4. Βάρθρον ύψους 1,10 (επί βραχ. εδάφους)	1.625	975	-	-	

"Για κάθε επιπλέον παραδεκτή μέτρηση και υπολογισμό του ιδίου σημείου, σε περίπτωση που απαιτούνται πολλαπλές τομές (οπισθοτομία ή εμπροσθοτομία), η αντίστοιχη βασική τιμή του ανωτέρω πίνακα προσαυξάνεται κατά 40% ανά τομή και μέχρι δυο το πολύ τομές (μέγιστη προσαύξηση 80%)".

**** Το άνω μέσα σε "" εδάφιο προστέθηκε από την παρ. 1 του άρθρ. 4 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

2. Η χρήση υπάρχοντος τριγωνομετρικού σημείου, δι' εξάρτησιν δικτύου, αμείβεται με την τιμήν της τάξεων του δικτύου, δι ην θα χρησιμοποιηθή εξαιρουμένων των τομών και μη συμπεριλαμβανομένης της σημάνσεως.

3. Η αναγνώριση και χρήση τριγωνομετρικού σημείου για εξάρτηση πολυγωνομετρικού δικτύου ή εμπροσθοτομίας αμείβεται με 390 δραχμ."

**** Η παρ. 3 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 2 του άρθρ. 4 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

4. Ο καταβισμός εναερίου τριγωνικού σημείου αμείβεται δια δραχ. 1.300.

5. Δια την αναγνώριση βάσεως, πασσάλωσιν, χωροστάθησιν πασσάλων, μέτρησιν πλευρών τετράκισ δια μεταλλικής μετροταινίας ή άλλου οργάνου της αυτής τουλάχιστον ακριβείας και υπολογισμόν της μετρηθείσης βάσεως ορίζονται δραχ. 1.300 ανά εκατόμετρον.

6. Εις περιπτώσιν καθ' ην ο υπολογισμός των συντεταγμένων των σημείων ήθελε γίνη υπό του Εργοδότη δια της συμπληρώσεως υπό του αναδόχου ειδικού εντύπου περιλαμβάνοντος τα αναγκαία στοιχεία υπολογισμού εκ των ανωτέρω τιμών αφαιρούνται δραχ. 175 ανά σημείον.

Πολυγωνομετρία

Άρθρο 6.

1. Δια την αναγνώρισιν, απλήν (πρόχειρον) σήμανσιν, γωνιομέτρησιν, πλευρομέτρησιν, υπολογισμόν οδεύσεων και υψομέτρων, καθώς και τη σύνταξιν διαγράμματος και την εξασφάλισιν, η τιμή ανά πολυγωνικόν σημείον ορίζεται:

α) Εκτός κατοικημένων περιοχών εις δραχ. 260.

β) Εντός κατοικημένων περιοχών ή εις οδούς μεγάλης κυκλοφορίας εις δραχ. 390.

γ) Δια πολυγωνικούς κόμβους εις δραχ. 390.

2. Η μόνιμος σήμανσις των πολυγωνικών αμείβεται επί πλέον δια δραχ. 130.

Χωροσταθμίσεις γεωμετρικαί

Άρθρο 7.

1. Δια την αναγνώρισιν, γεωμετρικήν χωροστάθμησιν, υπολογισμόν υψομέτρων, σύνταξιν διαγράμματος και εξασφάλισιν, δι' έκαστον χιλιόμετρον απλήν χωροσταθμίσεως, αι τιμαί ορίζονται ως κατωτέρω πίναξ:

α/α. Μορφή εδάφους	Χωρο- στάθμη- σις ψηλής ακριβείας Δραχ.	Χωρο- στάθμη- σις συ- νήθους ακριβείας Δραχ.	Χωροστάθμησις μετ' ενδιαμέσων σημείων υπαρ- χούσης οριζοντιο- γραφίας Δραχ.	Χωροστάθμησις μετ' ενδιαμέσων σημείων υπαρ- χούσης οριζοντιο- γραφίας Δραχ.
1. Πεδινόν έως 10%	780	390	585	585
2. Λοφώδες 10% - 20%	1.170	585	875	875
3. Ορεινόν 20% και άνω.	-	780	1.170	1.170

2. Η τιμή χωροσταθμικής αφετηρίας επί βάρου (άνευ χωροσταθμίσεως) ορίζεται εις δραχ. 650.

3. Η τιμή ήλου επί κτίσματος ορίζεται εις δραχ. 155.

4. Ο υπολογισμός δικτύου, δι' ελαχίστων τετραγώνων ή μεθόδων διαδοχικών προσεγγίσεων, ή ετέρας μεθόδου δια χρησιμοποίησεως ηλεκτρονικού υπολογισμού, αμείβεται δια δραχ. 1.300 δι' έκαστον πολύγωνον ή τρίγωνον.

5. Εις περιπτώσιν υποχρεωτικής διαβάσεως δια δασωδών εδαφών, εις τας ανωτέρω τιμάς επιπροστίθενται δραχ. 260 ανά χιλιόμετρον.

6. Ως πληρωτέον μήκος των γεωμετρικών χωροσταθμίσεων καθορίζεται απ' ευθείας απόστασις των χωροσταθμικών αφετηριών ή άλλων σημείων εν τη υπαίθρω χώρα και η συντομωτέρα πραγματική πορεία δια τους οικισμούς,

Ταχυμετρικαί αποτυπώσεις εν υπαίθρω Άρθρο 8.

1. Δια την λήψιν στοιχείων χαρακτηριστικών υψομετρικών σημείων και σημείων λεπτομερειών του εδάφους, δια ταχυμετρικής μεθόδου, υπολογισμών και μεταφοράν τούτων δι' αναγωγέως επί του διαγράμματος, σχεδιάσιν οριζοντιογραφίας και χάραξιν καμπυλών, μελάνωμα σχεδίου, εκπόνησιν αντιγράφου επί πλαστικού διφανούς ή θόνης μετά μιας διαφανούς φωτοτυπίας και πέντε κοινών τοιούτων, δι' έκαστον στρέμμα αποτυπουμενίου εδάφους, αι τιμαί ορίζονται ως ο κατωτέρω πίναξ: (υπάρχοντος του τριγωνομετρικού, πολυγωνομετρικού και χωροσταθμικού δικτύου).

α/α Κατηγορία εδάφους αναλόγως κλίσεως	1:200	1:500	1:1000	1:2000	1:5000	1:10000
	Δραχ.	Δραχ.	Δραχ.	Δραχ.	Δραχ.	Δραχ.
1. Α 0 έως 5%	325	130	65	33	13	6,5
2. Β 5 " 20%	357	143	71	36	14	7
3. Γ 20 " 50%	455	182	91	45	18	9
4. Δ 50 " 100%	650	260	130	65	26	13
5. Ε 100 και άνω	728	286	143	71	29	14

2. Η υψομέτρσις (εργασία υπαίθρου) αμειβεται με το 60% της αντιστοιχουν τιμής.
3. Εις κεκαλυμμένα υπό δένδρων εδάφη η τιμή προσαυξάνεται κατά 80% της αντιστοιχου τιμής κατηγορίας εδάφους Α.
4. Εις τα κεκαλυμμένα υπό των υδάτων εδάφη η τιμή προσαυξάνεται κατά 60% της αντιστοιχου τιμής κατηγορίας εδάφους Α.
5. Αι κατά τας προηγουμένης παραγράφους τιμαί εφαρμόζονται δι' αποτύπωσιν λωρίδος πλάτους ίσου ή μεγαλύτερου του κατωτέρου πίνακος.

Ενδείξεις	Κλίμαξ					
	1:200	1:500	1:1000	1:2000	1:5000	1:10000
Συμβατικόν πλάτος εις μέτρα						
α) Εις έδαφος συνήθες	80	150	200	300	500	600
β) Εις έδαφος δασωμένων	40	75	100	150	250	300

6. Εις περίπτωσιν αποτυπώσεων λωρίδος πλάτους μικροτέρου του ως άνω πίνακος, αι τιμαί της αποτυπώσεως προσαυξάνονται ως εξής:
- Δια πλάτος ζώνης ίσον προς το 75% του πίνακος, προσαύξησις 10% της εκάστοτε αντιστοιχου τιμής,
 - Δια πλάτος ζώνης ίσον προς το 50% του πίνακος, προσαύξησις 20% της εκάστοτε αντιστοιχου τιμής.
 - Δια πλάτος ζώνης ίσον προς το 25% του πίνακος, προσαύξησις 30% της εκάστοτε αντιστοιχου τιμής.
 - Δια ενδιαμέσους τιμάς ισχύει γραμμική παρεμβολή.

Ως ελάχιστη τιμή λωρίδος αποτυπώσεως ορίζεται η εξαγόμενη κατά τ' ανωτέρω δια πλάτος 25% του συμβατικού.

7. Δια την αποτύπωση ζώνης δια προμελέτην οδοποιίας αι ανωτέρω τιμαί πλην των εξ άλλων κατηγοριών προσαυξήσεων λαμβάνουν πρόσθετον προσαύξησιν 5% επί των βασικών τιμών του πεδικού εδάφους, λόγω της λήψεως των επί πλέον απαιτουμένων ειδικών στοιχείων.

8. Εις περιπτώσιν μη υπάρξεως χαρακτηριστικών ορίων αποτυπώσεως ο προσδιορισμός τούτων αμείβεται δια δραχ. 650 ανά χιλιόμετρον μήκους. Εις περιπτώσιν αποτυπώσεως λωρίδος αμείβεται δια δραχ. 650 ανά χιλιόμετρον μήκους ο προσδιορισμός του άξονος αυτής.

9. Κεκαλυμμένα θεωρούνται τα εδάφη υπό δένδρων μεν, εις περιπτώσιν υπάρξεως δένδρων οιασδήποτε φύσεως θάμνων ή καλαμώνων τοιούτου ύψους ώστε να παρεμποδίζεται σημαντικώς η ακτέλεισι των εργασιών σκοπεύσεων και μετρήσεων, υπό υδάτων δε εφ' όσον αποτυπώμενα αναγκαστικώς κατά τον χρόνον της καλύψεως, είναι εις κατάστασιν βαλτώδη, η δε αποτύπωσις δύναται να γίνη άνευ πλωτού μέσου.

"10. Κεκαλυμμένα από κατασκευές, δηλαδή οικοδομές, μάνδρες, συρματοπλέγματα, φρεάτια, υπόστεγα τεχνικά έργα κ.λπ. Θεωρούνται τα εδάφη όταν ο αριθμός των απαιτουμένων χαρακτηριστικών σημείων, για την αποτύπωση των κατασκευών αυτών, είναι μεγαλύτερος του 20 ανά 10 στρέμματα και κατατάσσονται όπως ο κατωτέρω πίνακας:

α/α	Κατηγορία κάλυψης	Αριθμ. χαρακτηριστικών σημείων
1. I	Εξαιρετικά πυκνό	200 και πλέον
2. II	Πυκνό	120 έως 200
3. III	Λιγότερο πυκνό	40 έως 120
4. IV	Αραιό	20 έως 40
5. V	Ακάλυπτο	μέχρι 20

Η επιμέτρηση γίνεται πάνω στα σχέδια που παραδίδονται και επιμετρώνται όλα τα χαρακτηριστικά σημεία που περιγράφουν με σαφήνεια τις κατασκευές.

11. Σε καλυμμένα από κατασκευές εδάφη οι τιμές της παρ. 1 του παρόντος, προσαυξάνονται κατά τα παραπάνω ποσοστά της αντίστοιχης τιμής κατηγορίας εδάφους Α.

Για την κατηγορία κάλυψης I	κατά	80%
" " " " II	"	50%
" " " " III	"	30%
" " " " IV	"	10%

**** Οι παρ. 10 και 11 προστέθηκαν από το άρθρ. 5 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).*

Ταχυμετρικαί αποτυπώσεις κατωκημένων εκτάσεων Άρθρο 9.

1. Δια την λήσιν στοιχείων χαρακτηριστικών υψομετρικών σημείων και σημείων λεπτομερειών του εδάφους δια ταχυμετρικής μεθόδου, υπολογισμόν και μεταφοράν τούτων δι' αναγωγώς επί του διαγράμματος, σχεδίασιν οριζοντιογραφίας, χάραξιν καμπυλών, μελάνωμα, εκπόνησιν αντιγράφου μετά μιας διαφανούς φωτοτυπίας και πέντε κοινών τοιούτων, υπάρχοντος τριγωνομετρικού, πολυγωνομετρικού και χροσταθμικού δικτύου, αι τιμαί δι' έκαστον στρέμμα αποτυπώμενου εδάφους, ορίζονται ως ο κατωτέρω πίναξ.

α/α. Κατηγορία καλύψεως δραχ.	1:500 δραχ.	1:1000 δραχ.	1:2000
1. I. Εξαιρετικώς πυκνόν	455	325	260
2. II. Πυκνόν	390	260	195
3. III. Ολιγώτερον πυκνόν	286	195	130
4. IV. Αραιόν	195	130	91

2. Οι τιμαί του ανωτέρω πίνακος θεωρούνται ότι αντιστοιχούν εις την κατηγορίαν Α των τιμών της παρ. 1 του άρθρ. 8 προσαυξάνονται δε ως κατωτέρω:

Δια την κατηγορίαν Β κατά 10%	
" " " Γ " 40%	
" " " Δ " 75%	
" " " Ε " 100%	

3. Εις περίπτωσιν αποτυπώσεως μέχρι βάθους μόνον 10 μέτρων από των οικοδομικών γραμμών, τα μη αποτυπωθέντα εσωτερικά των οικοδομικών τετραγώνων συνυπολογίζονται εις την επιμέτρησιν με ποσοστόν 40% της επιφανείας των.

"4. Κατοικημένες εκτάσεις θεωρούνται εκείνες στις οποίες ο αριθμός των στεγασμένων κλειστών κατασκευών ανά 10 στράμματα είναι μεγαλύτερος από 5 και κατατάσσονται όπως ο πίνακας της παρ. 10 του άρθρ. 8".

**** Η παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 6 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

Υψομετρική ενημέρωση διαγράμματος Άρθρο 9α.

"Η τιμή για την υψομετρική ενημέρωση οριζοντιογραφικού διαγράμματος σε κατοικημένη περιοχή, με ταχυμετρία σε όλα τα χαρακτηριστικά σημεία της περιοχής, καθορίζεται σε ποσοστό 60% ανά στρέμμα επιφανείας της αντίστοιχης τιμής της ταχυμετρικής αποτύπωσης".

**** Τα άρθρ. 9α και 9β προστέθηκαν ως άνω από το άρθρ. 7 του Π.Δ. 515/4-Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

Υψομετρική ενημέρωση σε δρόμους Άρθρο 9β.

"Η τιμή για την υψομετρική ενημέρωση οδού, κατά μήκος του άξονα αυτής, με λήψη χαρακτηριστικών υψομέτρων που το αποδίδουν τις υψομετρικές αλλαγές της οδού, καθορίζεται σε 5.000 δραχ. ανά χιλιόμετρο, εφόσον υπάρχει οριζοντιογραφία του άξονα της οδού.

Η τιμή αυτή προσαυξάνεται:

α) Κατά 20% για υψομετρική ενημέρωση με λήψη στοιχείων στον άξονα αριστερά και δεξιά της οδού.

β) Κατά 40% για τη λήψη των ίδιων στοιχείων της προηγούμενης περιπτ. α, αλλά σε δρόμους μεγάλης κυκλοφορίας".

**** Τα άρθρ. 9α και 9β προστέθηκαν ως άνω από το άρθρ. 7 του Π.Δ. 515/4-Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

Αποτυπώσεις, με ορθογώνιες συντεταγμένες ή με άλλη μέθοδο, αστικών περιοχών. Άρθρο 10.

"1. Για τη λήψη στοιχείων των απαιτούμενων σημείων εδάφους με ορθογώνιες συντεταγμένες ή με οποιαδήποτε μέθοδο, που επιτυγχάνει τουλάχιστον την ίδια ακρίβεια με την προβλεπόμενη στις προδιαγραφές που αντιστοιχούν σ' αυτό το άρθρο, των εσωτερικών των οικοδομικών τετραγώνων που προσδιορίζονται με γεωμετρικές κατασκευές, τη μεταφορά των σημείων στο σχέδιο της σχεδίαση με μολύβι, το μελάνωμα του σχεδίου, την εκπόνηση αντιγράφου με μια διαφανή και πέντε κοινές φωτοτυπίες, για κάθε στρέμμα αποτυπωμένου εδάφους, οι τιμές ορίζονται όπως στον κατωτέρω πίνακα (εφόσον υπάρχει το τριγωνομετρικό, πολυγωνικό και χωροσταθμικό δίκτυο).

a/a	Κατηγορία κάλυψης.	1:100	1:200	1:500	1:1000
	Σύμφωνα με τον πίνακα της παρ. 4 του άρθρ. 3.	δρχ.	δρχ.	δρχ.	δρχ.
1.	I Εξαιρ. πυκνό	1.248	1.053	683	543
2.	II Πυκνό	988	879	546	429
3.	III Λιγότερο πυκνό	728	585	410	815
4.	IV Αραιό	488	410	278	205

2. Σε περίπτωση κλίσεων πάνω από 5% εφαρμόζονται οι προσαυξήσεις της παρ. 2 του άρθρ. 9 μειωμένες στο 50%.

*** Ο υπότιτλος και οι παρ. 1 και 2 του άρθρ. 10 αντικαταστάθηκαν ως άνω από το άρθρ. 8 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

Βυθομετρήσεις (Λιμνών, θαλασσών, ποταμών) Άρθρο 11.

"1. Για τη λήψη στοιχείων βυθομετρικών σημείων, υπολογισμό και μεταφορά τους σε διάγραμμα, χάραξη βυθομετρικών καμπυλών, μελάνωμα σχεδίου, εκπόνηση αντιγράφου με μία διαφανή και πέντε κοινές φωτοτυπίες, για κάθε στρέμμα, οι τιμές ορίζονται όπως ο παρακάτω πίνακας : (υπάρχοντος του τριγωνομετρικού και χωροσταθμικού δικτύου).

Ενδείξεις	1:200	1:500	1:1000	1:2000	1:5000	1:10000
A	728	291	145	73	29	14
B	910	364	182	91	26	18

Οι τιμές των ενδείξεων Α αντιστοιχούν σε βάθος μέχρι 3 μέτρων.

Οι τιμές των ενδείξεων Β αντιστοιχούν σε βάθος από 3 μέχρι 12 μέτρων".

*** Η παρ. 1 του άρθρ. 11 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 9 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

2. Οι ανωτέρω τιμαί ισχύουν μέχρι αποστάσεως από της πλησιεστέρας θέσεως προσεγγίσεως πλωτού μέσου, ενός χιλιομέτρου.

3. Πέραν της ανωτέρω αποστάσεως και εις περιπτώσιν βαθών μεγαλύτερων των 12 μέτρων ή όπου υφίστανται δυσκολία ειδικής φύσεως, επιβάλλουσαι χρησιμοποίησιν μέσων και μεθόδων άλλων των προβλεπομένων, καθορίζεται ιδιαίτερα τιμή μονάδος.

Τομαί εδάφους δια ταχυμέτρου

Άρθρο 12.

1. Δια την λήψιν στοιχείων ταχυμετρικώς, υπολογισμόν και μεταφοράν τούτων επί διαγράμματος, σχεδιάσιν δια μελάνης επί διαφανούς χάρτου μετά μιας διαφανούς φωτοτυπίας και πέντε κοινών τοιούτων (δια μήκος τομής L εις εκατόμετρα) υπάρχοντος τριγωνομετρικού, πολυγωνομετρικού και χωροσταθμικού δικτύου, αι τιμαί ορίζονται:

α) Δια τομάς υπό κλίμακα :1:100 έως και 1:500 εις Δραχ. 100+200 L.

β) Δια τομάς και κλίμακα: 1:1000 έως και 1:5000 εις Δραχ. 50+100 L.

2. Αι ανωτέρω τιμαί αυξάνονται κατά 30% εις περιπτώσιν λήψεως διατομών ή μηκοτομών ποταμών ή εντός υδάτων, άνευ πλωτού μέσου, εις δε την περιπτώσιν χρήσεως πλωτού μέσου κατά 80%.

3. Εις περιπτώσιν καλύψεως υπό δένδρων (ως εν παρ. 8 του άρθρ. 8) αι τιμαί του πίνακος αυξάνονται κατά 80%.

4. Εις περιπτώσιν προσσαλώσεως των χαρακτηριστικών σημείων των τομών δια ξυλίνων ποσσάλων, έκαστον σημείον επιβαρύνεται με δρχ. 7.

Κτηματογραφικαί ταχυμετρικαί αποτυπώσεις εν υπαίθρω

Άρθρο 13.

"**1.** Για την εξακρίβωση των ορίων των ιδιοκτησιών, καταμέτρηση αυτών ταχυμετρικά, καταμέτρηση επικειμένων, υπολογισμό και μεταφορά των ορίων στο διάγραμμα, σύνθεση σχεδίου, αριθμηση ιδιοκτησιών, σύνταξη κτηματολογικών πινάκων (αριθμητικών και αλφαβητικών), εμβαδομέτρηση ιδιοκτησιών, μελάνωμα σχεδίου και εκπόνηση αντιγράφου χαρτί με έξι κοινές φωτοτυπίες αυτών, μία διαφανή φωτοτυπία των σχεδίων και πέντε κοινές, για κάθε στρέμμα κτηματογραφουμένου εδάφους, οι τιμές ορίζονται όπως ο κατωτέρω πίνακας:

(υπάρχοντος τριγωνομετρικού, πολυγωνομετρικού και χωροσταθμικού δικτύου).

α/α	Εμβαδόν κτήματος σε στρέμματα Για το Τμήμα	ΚΛΙΜΑΚΕΣ			
		1:500 δρχ.	1:1000 δρχ.	1:2000 δρχ.	1:5000 δρχ.
1.	Από 0 μέχρι 2	110	99	87	74
2.	Από 2,001 μέχρι 5	95	86	76	64
3.	Από 5,001 μέχρι 15	65	60	56	43
4.	Από 15,001 μέχρι 30	45	40	38	31
5.	Από 30,001 και άνω	30	24	22	19

*** Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 1 του άρθρ. 10 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).

"**2.** Οι παρ. 3, 4, 7, 10 και 11 του άρθρ. 8 ισχύουν και προκειμένου περί κτηματογραφήσεων, των παραπάνω τιμών προσαυξανομένων ποσοστιαία με την αντίστοιχη τιμή κατηγορίας εδάφους Α της παρ. 1 του άρθρ. 8. Οι παρ. 5 και 6 του άρθρ. 8 ισχύουν και προκειμένου περί

κτηματογραφήσεων, των παραπάνω τιμών της παρ. 1 του παρόντος προσαυξανομένων αντιστοίχως".

*** Η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 2 του άρθρ. 10 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

3. Εις περιπτώσιν μονίμου σημάνσεως των ορίων των ιδιοκτησιών δια του τύπου των πολυγωνικών σημείων, έκαστον σημαινόμενον όριον αμείβεται κατά το άρθρ. 6 παρ. 2.

4. Εις περιπτώσιν κτηματογραφικής αποτυπώσεως και συγχρόνου εκπονήσεως ταχυμετρικής και υψομετρικής αποτυπώσεως, επιπροστίθενται εις τας τιμάς των ταχυμετρικών αποτυπώσεων αι ανωτέρω τιμαί της παρ. 1 του παρόντος μειωμέναι κατά ποσοστόν 20%.

5. Δια την σύνταξιν κτηματολογίου ζώνης χαράξεως έργων, αι ανωτέρω τιμαί πλην των εξ άλλων κατηγοριών προσαυξήσεων λαμβάνουν πρόσθετον αμοιβήν εκ δραχ. 520 ανά χιλιόμετρον άξονος έργου, λόγω λήψεως, υπολογισμού και σχεδιάσεως των επί πλέον απαιτουμένων ειδικών στοιχείων και παράδοσιν εις 13πλούν των πινάκων και διαγραμμάτων εις κοινάς φωτοτυπίας, πλέον των επί διαφανούς χάρτου πρωτοτύπων.

Ταχυμετρικαί κτηματογραφικαί αποτυπώσεις κατωκημένων εκτάσεων Άρθρο 14.

"**1.** Για την οριοθέτηση των ιδιοκτησιών με πρόχειρη σήμανση, τη λήψη των ορίων κ.λπ. στοιχείων ταχυμετρικώς, την μεταφορά τους στο σχέδιο, τη σύνθεση του σχεδίου, την αριθμηση των ιδιοκτησιών και την σύνταξη κτηματολογικών (αριθμητικών και αλφαβητικών) πινάκων, το μελάνωμα του σχεδίου και εκπόνηση αντιγράφου, εμβαδομέτρηση ιδιοκτησιών, δακτυλογράφηση πινάκων πάνω σε διαφανή χάρτη μαζί με έξι κοινές φωτοτυπίες, μιας διαφανούς φωτοτυπίας των σχεδίων και πέντε κοινών φωτοτυπιών για κάθε στρέμμα εδάφους που αποτυπώνεται, οι αμοιβές ορίζονται όπως παρακάτω:

(Υπάρχοντος τριγωνομετρικού, πολυγωνομετρικού και χωροσταθμικού δικτύου).

a/a	Κατηγορία κάλυψης δρχ.	1:500 δρχ.	1:1000 δρχ.	1:2000 δρχ.
1.	I Εξαιρετικά πυκνό	600	390	320
2.	II Πυκνό	455	325	260
3.	III Λιγότερο πυκνό	350	260	195
4.	IV Αραιό	260	195	120

Στην περίπτωση που πέραν της κτηματογραφικής αποτύπωσης απαιτείται και κάθε επί πλέον τοπογραφική λεπτομέρεια εδάφους ή κατασκευών στις ανωτέρω τιμές προστίθενται οι αντίστοιχες τιμές της παρ. 1 του άρθρου 9 μειωμένες κατά 60%"

*** Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 1 του άρθρ. 11 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

"**2.** Η παρ. 10 του άρθρ. 8 και παρ. 3 και 4 του άρθρ. 10 ισχύουν και για τις παραπάνω τιμές προσαυξανόμενες αντιστοίχως".

*** Η παρ. 2 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 2 του άρθρ. 11 του Π.Δ.515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

Κτηματογραφικές αποτυπώσεις, με ορθογώνιες συντεταγμένες ή με άλλη μέθοδο, αστικών περιοχών Άρθρο 15.

"1. Για την οριοθέτηση των ιδιοκτησιών με πρόχειρη σήμανση, την οριζοντιογραφική αποτύπωση των ορίων των κατασκευών και όλων των επικειμένων, με ορθογώνιες συντεταγμένες ή με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο που επιτυγχάνει τουλάχιστον την ίδια ακρίβεια με την προβλεπόμενη στις προδιαγραφές που αντιστοιχούν σ' αυτό το άρθρο, τη μεταφορά αυτών στο σχέδιο, τη σύνθεση του σχεδίου, την αρίθμηση των ιδιοκτησιών και τη σύνταξη κτηματολογικών (αριθμητικών και αλφαβητικών) πινάκων, το μελάνωμα του σχεδίου και εκπόνηση αντιγράφου, την εμβαδομέτρηση ιδιοκτησιών, τη διακτυλογράφηση των πινάκων σε διαφανές χαρτί με έξι κοινές φωτοτυπίες των σχεδίων, για κάθε στρέμμα αποτυπωμένου εδάφους, οι τιμές (εφόσον υπάρχει τριγωνομετρικό, πολυγωνομετρικό και χωροσταθμικό δίκτυο) ορίζονται ως εξής:

Κλίμακα 1:100	1.850 δρχ.
Κλίμακα 1:200	1.470 δρχ.
Κλίμακα 1:500	1.150 δρχ.

Σε περίπτωση ανάθεσης και ταυτόχρονης εκπόνησης υψομετρίας, οι τιμές προσαυξάνονται κατά 10%.

*** Ο υπότιτλος και η παρ. 1 αντικαταστάθηκαν ως άνω από το άρθρ. 12 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

2. Αι παρ. 3 του άρθρ. 9 και 2 του άρθρ. 10 ισχύουν και δια τας ανωτέρω τιμάς, προσαυξανόμενων τούτων αντιστοίχως.

Σύνταξη διαγραμμάτων και πινάκων αναλογισμού Άρθρο 15α.

Για τη σχεδίαση στο κτηματολογικό διάγραμμα, που έχει συνταχθεί σε κλίμακα προβλεπόμενη στις διατάξεις του Νομ. 653/1977 (ΦΕΚ 214 Α'), των εγκεκριμένων ρυμοτομικών γραμμών, την προσκύρωση ή την τακτοποίηση ιδιοκτησιών για την εφαρμογή του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, τη χάραξη όλων των βοηθητικών γραμμών που χρειάζονται για τον καθορισμό του αναλογισμού των ιδιοκτησιών που ρυμοτομούνται και την εμβαδομέτρηση, την ογκομέτρηση, τον καθορισμό του είδους και της κατηγορίας όλων των επικειμένων των ιδιοκτησιών, ως και την εμβαδομέτρηση των ομόρων οπισθίων ιδιοκτησιών, τη σύνταξη του κτηματολογικού πίνακος όπως τούτο ορίζεται από τις διατάξεις του Νομ. 653/1977, την παράδοση στον Εργοδότη μιας διαφανούς και δεκαπέντε απλών φωτοτυπιών όλων των ανωτέρω στοιχείων, η αμοιβή υπολογίζεται ως ο κατωτέρω πίνακας:

a/a	Πυκνότητα όψεων ιδιοκτησιών (μονάδες ανά χιλιόμετρο)	τιμή εφαρμογής (σε δραχμές)
1.	Από 1 - 40	48.000
2.	" 41 - 55	57.000
3.	" 56 - 70	66.000
4.	" 71 - 80	75.000
5.	" 81 και άνω	84.000

*** Το άρθρ. 15α προστέθηκε από το άρθρ. 13 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).

Φωτοπροσδιορισμοί Άρθρο 16.

"1. Για την αναγνώριση στο έδαφος, βάσει αεροφωτογραφιών, φωτοσταθερών σημείων, σύνταξη σκαρφήματος, επισήμανση, γωνιομέτρηση, υπολογισμό συντεταγμένων και υψομέτρων για κάθε σημείο, η τιμή ορίζεται όπως ο παρακάτω πίνακας:

a/a	Κλίμακα του διαγράμματος που θα αποδοθεί	Διατομών δρχ.	Ταχυμετρικώς δρχ.
1.	Μέχρι 1:2000	2.300	130
2.	Από 1:5000 έως 1:20000	2.800	130

*** Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 14 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ.1989 (ΦΕΚ Α' 219).

2. Εις περιπτώσιν μονίμου σημάνσεως των φωτοσταθερών σημείων επισηροστίθεται η τιμή της αντιστοιχού σημάνσεως ως αύτη έχει καθορισθή εν τοις παρ. 1 του άρθρ. 5 ή 2 του άρθρ. 6.

3. Εις περιπτώσιν καθ' ην η Υπηρεσία ήθελε παράσχη εις τον ανάδοχον ηλεκτρονικά μέσα δια την μέτρησιν των αποστάσεων, εκ των ανωτέρω τιμών αφαιρούνται δραχ. 65 ανά σημείον.

4. Εις περιπτώσιν καθ' ην ο υπολογισμός των συντεταγμένων των σημείων ήθελε γίνη υπό της Υπηρεσίας δια της συμπληρώσεως ειδικού εντύπου υπό του αναδόχου περιλαμβάνοντος τα αναγκαία στοιχεία υπολογισμού, εκ των ανωτέρω τιμών αφαιρούνται δραχ. 117 ανά σημείον.

Φωτογραμμετρικαί εργασίαι Άρθρο 17.

Αι τιμαί μονάδος των φωτογραμμετρικών εργασιών, λόγω του ιδιοτύπου των εργασιών αυτών και της επιδράσεως ειδικών παραγόντων εις την εκάστοτε περίπτωσιν εκτελέσεως αυτών, (όπως είναι το μέγεθος και το σχήμα της αποτυπωτέας εκτάσεως, η χρησιμοποίησις των καταλληλοτέρων αεροφωτογραφικών πτήσεων, η επιλογή των καταλληλοτέρων οργάνων αποδόσεως καθώς και ο σκοπός δι' ον προσδιορίζονται τα συνταχθησόμενα διαγράμματα) καθορίζονται, δι' εκάστην περίπτωσιν, δι' αποφάσεως του Υπουργού Δημοσίων Εργων.

Εφαρμογαί ρυμοτομικών μελετών Άρθρο 18.

Προκειμένης εφαρμογής ρυμοτομικής μελέτης ισχύουν τα κάτωθι:

1. Δια τον ακριβή προσδιορισμόν των αξόνων των οδών η αμοιβή ορίζεται εις δραχ. 390 ανά σημείον.

2. Εις περιπτώσιν υπάρξεως σοβαρών εμποδίων, εμποδιζόντων την ορατότητα, η τιμή αυξάνεται κατά 80%.

3. Ο προσδιορισμός κορυφών οικοδομικών τετραγώνων ή πολυγώνων αμείβεται με δραχ. 104 ανά κορυφήν.

4. Η μεταφορά διανομής οικοπέδων επί του εδάφους αμείβεται δια δραχ. 585 ανά οικόπεδο.
5. Η μόνιμος σήμανσις των σημείων των αξόνων, των κορυφών των οικοδομικών τετραγώνων και οικοπέδων, αμείβεται κατά το άρθρο 6 παρ. 2.
6. Η μελέτη διανομής επί χάρτου των προβλεπομένων οικοπέδων αμείβεται δια δραχ. 65 ανά οικόπεδο.
7. Η διπλή γεωμετρική χωροστάθμισις των αξόνων των οδών, των κρασπέδων, των κατωφλίων κλπ. προς μελέτην ερυθράς και μελέτην αποχετεύσεων αμείβεται δια δραχ. 3,250 ανά χιλιόμετρον.

Χάραξις σηράγγων Άρθρο 19.

Εις περιπτώσιν χαράξεως σηράγγων, αι μεν κοιναί τοπογραφικαί εργασίαι αμείβονται δια των αντιστοιχουσών εις αυτάς τιμών αμοιβών, δια τας ειδικάς δε τοιαύτας καθορίζονται ιδιαίτεροι τιμαί μονάδος.

Εφαρμογές υδραυλικών μελετών Άρθρο 20.

"Για την εφαρμογή υδραυλικών μελετών ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Αρδευτικά - αποστραγγιστικά και σχετικά οδικά δίκτυα. Για την αναγνώριση, τον προσδιορισμό του άξονα του έρβου, τη γωνιομέτρηση, τη πλευρομέτρηση, την πύκνωση πασσάλων του άξονα, τη γεωμετρική χωροστάθμισή του, τους υπολογισμούς, τις σχεδιάσεις, το μελάνωμα, την κατά μήκος τομή, τις κατά πλάτος τομές κ.λπ., με δύο κοινές φωτοτυπίες, δραχμ. 6.500 ανά χιλιόμετρο ομάδας παραλλήλων έργων και δραχμ. 5.200 ανά χιλιόμετρο, όπου δεν υπάρχουν παράλληλα έργα.
2. Σε περίπτωση που τα εδάφη καλύπτονται από δένδρα, σύμφωνα με τη έννοια της παρ. 9 του άρθρ. 8, ανεξάρτητα εάν απαιτείται ή όχι μετατόπιση του άξονα του έργου, οι παραπάνω τιμές της παρ. 1 του παρόντος προσαυξάνονται κατά 80%. Σε περίπτωση που τα εδάφη καλύπτονται από νερά οι παραπάνω τιμές των εργασιών της παρ. 1 προσαυξάνονται κατά 30% αν δεν απαιτείται "χρήση πλωτού μέσου και όταν απαιτείται χρήση πλωτού μέσου και όταν απαιτείται χρήση πλωτού κατά 80% ανεξάρτητα αν απαιτείται η όχι μετατόπιση του άξονα του έργου".

**** Ο υπότιτλος και οι παρ. 1 και 2 αντικαταστάθηκαν ως άνω από το άρθρ.15 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

3. Επί λοφωδών εδαφών (εγκαρσίων κλίσεων 5-20%) γίνεται προσαύξησης κατά 20% και επί ορεινών (εγκαρσίων κλίσεων 20% και άνω) κατά 50% των τιμών της παρ. 1 του παρόντος.
4. Η επί πλέον των κανονικών σημείων απαιτούμενη μόνιμος σήμανσις αμείβεται δια δραχ. 130 ανά σημείον.
5. Τ' ανωτέρω εν παρ. 1 του παρόντος ως προς τας εργασίας και την τιμήν ανά χιλιόμετρον ισχύουν αναλόγως προκειμένου και περί εφαρμογών επί του εδάφους μελέτης διευθετήσεως χειμάρρων ή περί εφαρμογής μελέτης μεταφοράς ακαθάρτων υδάτων εκτός πόλεως.
6. Η απ' ευθείας χάραξις εξωτερικών υδραγωγείων, αμείβεται με δραχ. 5,850 ανά χιλιόμετρον. Η τιμή αυτή ισχύει και δια την περιπτώσιν υπάρξεως προμελέτης εξωτερικών υδραγωγείων και

δια εδάφη πάσης φύσεως από απόψεως κλίσεων. Η ανωτέρω παρ. 2 του παρόντος, της προσαυξήσεως λόγω καλύψεως, ισχύει προκειμένου και δια τας χαράξεις ή εφαρμογές τούτων.

Λήψις στοιχείων αποτυπώσεως και σχεδίασις οχετών και γεφυρών Άρθρο 21.

Δια την λήψιν των απαιτούμενων στοιχείων εν υπαίθρω προς αποτύπωσιν υπαρχόντων οχετών και γεφυρών οιασδήποτε μορφής ανοίγματος και μήκους, ήτοι λήψιν διαστάσεων γενικώς ως και υψομέτρων πυθμένος (κοίτης) εσωραχίου φορέως και στέψεως δια μεταλλικής μετροταινίας και ταχυμέτρου, σχεδίασιν εν γραφείω τούτων εν κατόψει, διατομής και κατά μήκος τομής υπό κατάλληλον κλίμακα, εκπόνησιν αντιγράφου επί διαφανούς χάρτου και εκτύπωσιν πέντε κοινών φωτοτυπιών, ορίζεται τιμή ως ανωτέρω.

- α) Δι' έκαστον αποτυπούμενον ως άνω τεχνικόν έργον ενός ανοίγματος ή και περισσοτέρων αλλ' ίσων τοιούτων, δραχ. 390 κατά τεμάχιον.
- β) Εις περιπτώσιν ανίσων ανοιγμάτων δραχ. 455 κατά τεμάχιον.

Χαρτογραφικαί εργασίαι Άρθρο 22.

Η δια διαφόρους σκοπούς σύνθεσις χαρτών εκ διαφορών κλιμάκων και προελεύσεως στοιχείων (υφιστάμενοι χάρται, φωτογραφίαι, εργασίαι εδάφους κλπ.) αποτελεί αντικείμενον ιδιαιτέρας συμφωνίας μεταξύ Εργοδότη και Αναδόχου.

Επιβλεψις τοπογραφικών εργασιών Άρθρο 23.

Η επιβλεψις τοπογραφικών εργασιών εν γένει, αμείβεται δια ποσοστού επί της αμοιβής αυτών ως κατωτέρω:

- Μέχρι αμοιβής 100.000 δραχμών ποσοστόν 10%
Δια την υπέρ τας 100.000 και μέχρι 500.000 ποσοστόν 7%
Δια την υπέρ τας 500.000 δραχ. ποσοστόν 4%

Προσαυξήσεις αμοιβών επιβλέψεως τοπογραφικών εργασιών εκτός έδρας Άρθρο 24.

Εάν αι εκτελούμενοι τοπογραφικαί εργασίαι κείνται εκτός της έδρας του επιβλέποντος πέραν των 75 χιλ., η κατά το προηγούμενον άρθρον αμοιβήν της επιβλέψεως προσαυξάνεται ως κάτωθι αναλόγως της αποστάσεως των εργασιών από της έδρας του επιβλέποντος.

- α) Δι' απόστασιν πέραν των 75 χιλ. και μέχρι 150 χιλιομέτρων κατά ποσοστόν 25%.
- β) Δι' απόστασιν πέραν των 150 χιλιομέτρων κατά ποσοστόν 50%.

ΤΜΗΜΑ Γ' ΑΜΟΙΒΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΠΙΒΛΕΨΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (Σημ.: Το τμήμα αυτό έχει παραληφθεί. Αναφέρονται μόνο οι τίτλοι των άρθρων)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'
Αμοιβή μελετών οδών και τεχνικών έργων

- Άρθρο 25. - Καθορισμός αμοιβής μελετών οδών
- Άρθρο 26. - Στάδια μελέτης
- Άρθρο 27. - Κατανομή αμοιβής κατά στάδια
- Άρθρο 28. - Τρόπος αμοιβής μελετών τεχνικών έργων οδού
- Άρθρο 29. - Ορισμοί τεχνικών έργων οδού
- Άρθρο 30. - Κατηγορίες τεχνικών έργων οδού
- Άρθρο 31. - Προϋπολογισμός αναλόγως κατηγορίας τεχνικών έργων οδού
- Άρθρο 32. - Αμοιβή μελετών τεχνικών έργων οδού
- Άρθρο 33. - Αμοιβή μελετών τεχνικών έργων οδού πολλαπλής εφαρμογής
- Άρθρο 34. - Κατανομή αμοιβής κατά στάδια μελέτης τεχνικών έργων οδού

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Αμοιβή μελετών λιμενικών έργων

- Άρθρο 35. - Αντικείμενον
- Άρθρο 36. - Τρόπος αμοιβής
- Άρθρο 37. - Εκβαθύνσεις και επιχώσεις χερσαίας ζώνης
- Άρθρο 38. - Αμοιβή μελετών
- Άρθρο 39. - Στάδια μελέτης - Κατανομή αμοιβής

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Αμοιβή Μελετών Εργων Πολιτικών Αερολιμένων

- Άρθρο 40. - Αντικείμενον
- Άρθρο 41. - Τρόπος αμοιβής
- Άρθρο 42. - Στάδια μελέτης
- Άρθρο 43. - Αμοιβή μελετών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

Αμοιβή Κυκλοφοριακών Μελετών

- Άρθρο 44. - Αντικείμενο - Ορισμοί
- Άρθρο 45. - Τρόπος αμοιβής μελετών
- Άρθρο 46. - Περιεχόμενα προϋπολογισμών
- Άρθρο 47. - Αμοιβή προκαταρκτικής μελέτης
- Άρθρο 48. - Αμοιβή μελέτης
- Άρθρο 49. - Αμοιβή μελετών σημάσεως και φωτεινής σηματοδότησεως

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Διατάξεις γενικής εφαρμογής επί μελετών Συγκοινωνιακών Εργων

- Άρθρο 50. - Αντικείμενον
- Άρθρο 51. - Περιλαμβανόμενοι εις την αμοιβήν μελέτης δαπάναι
- Άρθρο 52. - Αμοιβή μελετών δι' ιδιαίτερας συμφωνίας
- Άρθρο 53. - Αμοιβή μελέτης ανατιθεμένης κατά στάδια
- Άρθρο 54. - Αμοιβή μελέτης προσθηκών, προσαυξήσεων και διαρρυθμίσεων
- Άρθρο 55. - Εφαρμογαί μελετών υπό Εργοδότη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Αμοιβαί Επιβλέψεως Συγκοινωνιακών Εργων

- Άρθρο 56. - Αντικείμενον
- Άρθρο 57. - Περιεχόμενον αμοιβής επιβλέψεως
- Άρθρο 58. - Καθορισμός αμοιβής επιβλέψεως
- Άρθρο 59. - Κατανομή αμοιβής επιβλέψεως
- Άρθρο 60. - Αμοιβή συντάξεως πρωτοκόλλων κανονισμών νέων τιμών μονάδος

Άρθρο 61. - Περιπτώσεις αυξομειώσεως αμοιβής επιβλέψεως
Άρθρο 62. - Πληρωμή αμοιβής επιβλέψεως

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'
Αμοιβαί Παραλαβής Συγκοινωνιακών Έργων

Άρθρο 63. - Καθορισμός Αμοιβής Παραλαβής και Πληρωμής αυτής

ΤΜΗΜΑ Δ'
ΑΜΟΙΒΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΕΠΙΒΛΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
(Σημ. : Το τμήμα αυτό έχει παραλειφθεί. Αναφέρονται μόνο οι τίτλοι των άρθρων)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'
Αμοιβαί Μελετών

Άρθρο 64. - Κατηγορίες έργων
Άρθρο 65. - Καθορισμός Αμοιβής μελετών υδραυλικών έργων
Άρθρο 66. - Κατανομή αμοιβής μελέτης κατά στάδια

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'
Διατάξεις γενικής εφαρμογής επί μελετών υδραυλικών έργων

Άρθρο 67. - Αντικείμενον
Άρθρο 68. - Περιλαμβανόμενα εις την αμοιβήν μελέτης δαπάναι
Άρθρο 69. - Αμοιβή μελετών δι' ιδιαιτέρας συμφωνίας
Άρθρο 70. - Αμοιβή μελέτης προσθηκών, διαρρυθμίσεως και ελέγχου υφισταμένων έργων
Άρθρο 71. - Εφαρμογαί μελετών υπό Εργοδότη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'
Αμοιβαί επιβλέψεως υδραυλικών έργων

Άρθρο 72. - Αντικείμενον
Άρθρο 73. - Περιεχόμενον αμοιβής επιβλέψεως
Άρθρο 74. - Καθορισμός αμοιβής
Άρθρο 75. - Κατανομή αμοιβής επιβλέψεως
Άρθρο 76. - Αμοιβή συντάξεως πρωτοκόλλων κανονισμού νέων τιμών μονάδος
Άρθρο 77. - Περίπτωσις αυξομειώσεως αμοιβής επιβλέψεως
Άρθρο 78. - Πληρωμή αμοιβής επιβλέψεως

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'
Αμοιβαί παραλαβής υδραυλικών έργων

Άρθρο 79. - Καθορισμός Αμοιβής Παραλαβής και πληρωμή αυτής

ΤΜΗΜΑ Ε'
ΑΜΟΙΒΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΕΠΙΒΛΕΨΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'
Αμοιβαί μελετών Κτιριακών Έργων

Διάκρισις μελετών Κτιριακών Έργων
Άρθρο 80.

1. Εκάστη μελέτη Κτιριακού έργου διακρίνεται εις:

- α) Την αρχιτεκτονική μελέτην.
- β) Την μελέτην της φερούσης κατασκευής.
- γ) Τας μελέτας των εγκαταστάσεων.
- δ) Τας μελέτας των έργων υποδομής και διαμορφώσεως του οικοπέδου και εν γένει του περιβάλλοντος χώρου, εφ' ου ανεγείρεται το Κτιριακόν Έργον.

"2. Εκάστη μελέτη των εγκαταστάσεων κτιριακού έργου περιλαμβάνει το σύνολο ή μέρος των κάτωθι ανεξαρτήτων μελετών:

- α) Εγκαταστάσεων ύδρευσης
- β) Εγκαταστάσεων αποχετεύσεως ακαθάρτων και ομβρίων.
- γ) Ηλεκτρικών εγκαταστάσεων
- δ) Εγκαταστάσεων Κεντρικής Θέρμανσης
- ε) Εγκαταστάσεων Ανελκυστήρων
- στ) Εγκαταστάσεων Ανευλκυστήρων
- ζ) Ειδικών ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και κατασκευών μη περιλαμβανομένων στις ανωτέρω κατηγορίες".

**** Η παρ. 2 τροποποιήθηκε ως άνω από το άρθρ. 40 του Π.Δ. 515 /4-5 Οκτ.1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

Στάδια μελετών Άρθρο 81.

Τα στάδια εκπονήσεως εκάστης των εν άρθρ. 80 αναφερομένων επί μέρους μελετών κτιριακού έργου, είναι τα κάτωθι:

- α) Προμελέτη
- β) Οριστική μελέτη
- γ) Μελέτη εφαρμογής

Κατηγορίες Μελετών Κτιριακών Έργων Άρθρο 82.

1. Εκάστη των εν άρθρ. 80 αναφερομένων επί μέρους μελετών κτιριακού έργου αναλόγως των απαιτήσεων, του αντικείμενου και της δυσχέρειας αυτού υπάγεται εις μίαν τν κατά τας επομένας παραγράφους κατηγοριών. Δι' εν και το αυτό έργον αι επί μέρους μελέται δύνανται να υπάγονται εις διαφόρους κατηγορίας.

"2. **Κατηγορίες Αρχιτεκτονικών Μελετών:** Οι κατηγορίες αρχιτεκτονικών μελετών κτιριακών έργων είναι οι ακόλουθες:

- α) Κατηγορία I

Αρχιτεκτονικές μελέτες που έχουν ως αντικείμενο κτίρια μονόφωρα με στοιχειώδη εσωτερική διάταξη και απλούστατη διαμόρφωση του όγκου τους, όπως αποθήκες και υπόστεγα αγροτικής χρήσης, δεξαμενές υπόγειες, μικρού μεγέθους στάυλοι, μεμονωμένα κτίρια χώρων στάθμευσης ενός ή δύο μικρών αυτοκινήτων.

- β) Κατηγορία II

Αρχιτεκτονικές μελέτες που έχουν ως αντικείμενο κτίρια με απλή λειτουργία, εσωτερική διάταξη και διαμόρφωση του όγκου τους, όπως βιομηχανικές και εμπορικές αποθήκες, δεξαμενές υπέργειες, κτίρια στάθμευσης αυτοκινήτων, βιοτεχνικά κτίρια με απλή λειτουργική διάταξη.

- γ) Κατηγορία III

Αρχιτεκτονικές μελέτες που έχουν ως αντικείμενα κτίρια με αυξημένες απαιτήσεις λειτουργίας, εσωτερικής διάταξης και διαμόρφωση του όγκου τους, όπως κτίρια κατοικιών, κτίρια

γραφείων, καταστήματα, νηπιαγωγεία, παιδικοί σταθμοί, σχολικά κτίρια στοιχειώδους και μέσης εκπαίδευσης, σιδηροδρομικοί σταθμοί, σταθμοί λεωφορείων, βιομηχανικά κτίρια, υδατόπυργοι, τουριστικές εγκαταστάσεις μέχρι και Β' τάξης, κινηματογράφοι, ανοικτές αθλητικές εγκαταστάσεις, μικρής κλίμακας κτίρια προνοιακού χαρακτήρα, και γενικά κάθε φύσεως έργα που δεν εμπίπτουν στις άλλες κατηγορίες.

δ) Κατηγορίας IV

Αρχιτεκτονικές μελέτες που έχουν ως αντικείμενο κτίριο με σύνθετη λειτουργία και αυξημένες τεχνικές ή αισθητικές απαιτήσεις, όπως κτίρια ανώτατης και ανώτερης εκπαίδευσης, θέατρα, εκκλησίες, νοσοκομεία, διοικητικά κτίρια, μουσεία, βιβλιοθήκες, αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, εμπορικά κέντρα, κλειστές αθλητικές εγκαταστάσεις, αεροσταθμοί, τουριστικές εγκαταστάσεις τάξης ανώτερης της Β'.

ε) Κατηγορία V

Αρχιτεκτονικές μελέτες που έχουν ως αντικείμενο έργο ή τμήμα έργων των οποίων οι αυξημένες λειτουργίες, αισθητικές ή τεχνικές απαιτήσεις επιβάλλουν αναζήτηση και μελέτη δυσανάλογη προς τη δαπάνη εκτέλεσης, όπως εντάξεις μνημείων εν γένει, διαμορφώσεις ελεύθερων χώρων και τοποίου (πλατειών, κήπων, πάρκων, περιβάλλοντος χώρου κτιρίου), περίπτερα εκθέσεων, επίπλωση και εξοπλισμό χώρων, εσωτερικές διακοσμήσεις, εργασίες συντήρησης - αποκατάστασης ή επέμβασης σε κτίρια χαρακτηρισμένα σαν μνημεία, διατηρητέα ή παραδοσιακά".

**** Η παρ. 2 τροποποιήθηκε ως άνω από την παρ. 1 του άρθρ. 41 του Π.Δ.515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

3. Κατηγορίες μελετών φερούσης κατασκευής. Οι κατηγορίες μελετών φερούσης κατασκευής κτιριακών έργων είναι οι ακόλουθοι:

α) Κατηγορία I.

Είς την κατηγορίαν ταύτην υπάγονται οι μελέται απλών φερούσων κατασκευών απαιτούσων στοιχειώδεις μόνον υπολογισμούς, ως μελέται κατασκευών μέχρι διορόφου εκ τοιχοποιίας και οιασδήποτε φερούσης κατασκευής δαπέδων και στεγών, ελαφράι ξύλινοι κατασκευαί, βοηθητικαί κατασκευαί εργοταξίου (συνήθη ικρίωματα, προστατευτικά προστεγάσματα κλπ.).

β) Κατηγορία II.

Είς την κατηγορίαν ταύτην υπάγονται οι μελέται φερούσων κατασκευών απαιτούσων απλούς υπολογισμούς αλλ' ακριβεστέρους της προηγουμένης κατηγορίας, καθορισμόν και απεικόνισιν των φερόντων στοιχείων ως μελέται κατασκευών μέχρι διορόφου μικτής κατασκευής εξ υποστρωμάτων ωπλισμένου σκυροδέματος και τοιχοποιιών, δοκών και πλακών απλής διατάξεως, σιδηρών κατασκευών απλών κτιρίων των οποίων οι κύριοι φορείς (δοκοί και υποστηλώματα) προβλέπονται αποκλειστικώς εκ προτύπων ελασμάτων, απλαί μεταλλικαί στέγαι μέχρις ανοίγματος 10 μέτρα.

γ) Κατηγορία III.

Είς την κατηγορίαν ταύτην υπάγονται οι μελέται φερούσων κατασκευών απαιτούσων πλήρη στατικών υπολογισμών απάντων των φερόντων στοιχείων βάσει των εν χρήσει μεθόδων και βοηθημάτων, ως μελέται σκελετών εξ ωπλισμένου σκυροδέματος, υπολογιζομένων ως επιπέδων φορέων, πλαισίων εξ ευθυγράμμων ράβδων, σιδηρών κατασκευών, τοίχων αντιστηρίξεως εξ ωπλισμένου σκυροδέματος, έργων αντιστηρίξεως γειτονικών κτιρίων, ξυλίνων κατασκευών ιδιαίρου μορφής, και εν γένει πάσης φύσεως στατικών μελετών έργων μη εμπίπτόντων εις τας λοιπὰς κατηγορίας.

δ) Κατηγορία IV.

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι μελέτες φερούσων κατασκευών που απαιτούν ιδιαίζοντες στατικούς υπολογισμούς (εξαιρουμένων των αντισεισμικών τοιούτων των έργων των προηγουμένων κατηγοριών), ως μελέτες σκελετών από οποιοδήποτε υλικό υπολογιζομένων

ως φορέων στο χώρο, κελυφών, πτυχωτών φορέων και εν γένει φορέων ειδικής μορφής, προεντεταμένων κατασκευών, σιλό, υδατοπύργων, ιστών τρούλων, ειδικών θεμελιώσεων, τόξων, ανηρημένων στεγών, συμμίκτων φορέων και σιδηρών κατασκευών".

**** Το εδάφ. δ' τροποποιήθηκε ως άνω από την παρ. 2 του άρθρ. 41 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).*

"4. Κατηγορίες μελετών εγκαταστάσεων

α) Κατηγορία I

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται μελέτες εκλογής είδους, μεγέθους και διατάξεως μηχανημάτων εξυπηρετούντων τη λειτουργία του κτιρίου άνευ μελέτης των τροφοδοτούντων τα μηχανήματα ταύτα παντός είδους δικτύων, ήτοι μελέται συνιστάμεναι εξ ενιαίων μηχανημάτων σημαντικής αξίας ή τυποποιημένης συνήθους κατασκευής, ως και τοιαύται περιλαμβάνουσαι σύνολον μηχανημάτων απάντων επιλεγομένων προς ολοκλήρωσιν των εγκαταστάσεων βάσει απλών συλλογικών ή σχετικής επιλογής.

Ενδεικτικώς ως ανήκουσαι στην κατηγορία αυτή αναφέρονται οι κάτωθι μελέτες εγκαταστάσεων:

- Εξοπλισμός μαγειρίου ή κυλικείου (μαγειρικές συσκευές, ψυκτικές συσκευές, βραστήρες, φούρνοι, θερμοτράπεζες, μηχανές πλύσεως σκευών, μηχανές, αποφλοιώσεως γεωμήλων, φορητά ψυγεία, ψύκτες ύδατος κ.λπ.).
- Εξοπλισμός πλυντηρίου (πλυντικές μηχανές, σπιτικές μηχανές, στεγνωτικές μηχανές, αποσκληρυντικές μηχανές κ.λπ.).
- Εγκαταστάσεις πυροσβέσεως με φορητούς πυροσβεστήρες (όχι με νερό).
- Καπνοσυλλέκτες.
- Αποτεφρωτικοί κλίβανοι.
- Συγκροτήματα εξοπλισμού ιατρείων ή νοσοκομείων (βραστήρες, αποστειρωτήρες, μηχανήματα ακτίνων κ.λπ.).
- Συγκροτήματα συσκευών τυποποιημένης συνήθους κατασκευής, που εξυπηρετούν συγκεκριμένη χρήση.

β) Κατηγορία II

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται μελέτες συνήθων εγκαταστάσεων εξυπηρετικών του έργου που περιλαμβάνουν τα μηχανήματα, τα εξαρτήματα, τις συσκευές και τα δίκτυα, εφόσον αυτά αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο εγκαταστάσεως. Ενδεικτικώς ως ανήκουσες στην κατηγορία αυτή αναφέρονται οι κάτωθι μελέτες εγκαταστάσεως:

- Ανυψωτικά και μεταφορικά συστήματα συνήθους τυποποιημένης κατασκευής (ανελκυστήρες ευθύγραμμοι, γερανογέφυρες, κυλιόμενες κλίμακες, συγκροτήματα μεταφορικών ταινιών, κυλιόμενοι τάπητες κ.λπ.).
- Συγκροτήματα επεξεργασίας ύδατος.
- Παροχή και διανομή ύδατος πόλεως και θερμού τοιούτου (πιεστικά δοχεία, δεξαμενές, αντλίες θερμαντήρες, δίκτυο διανομής θερμού - ψυχρού ύδατος, υδραυλικοί υποδοχείς κ.λπ.).
- Εγκαταστάσεις αποχετεύσεως, συνήθους μετά των ειδών υγιεινής (δίκτυον αποχετεύσεως, βόθροι, δεξαμενές καθιζήσεως, λιποσυλλέκτες κ.λπ.).
- Πυροσβεστικές εγκαταστάσεις με νερό μη αυτόματο, ως δεξαμενές, αντλίες πυροσβεστικές φωλεές, διάφορα εξαρτήματα κ.λπ.)
- Εγκαταστάσεις τηλεφωνικού δικτύου μετά ή άνευ τηλεφωνικού κέντρου.
- Εγκαταστάσεις ενδοσυνεννοήσεως.
- Εγκαταστάσεις ηλεκτρικών σημάτων (κώδωνες, εγκαταστάσεις συναγερμού, ανιχνεύσεως πυρκαγιάς κ.λπ.).
- Εγκαταστάσεις παροχής οξυγόνου, πεπιεσμένου αέρα, υγραερίου, φωταερίου και αερίων εν γένει (συσκευές παραγωγής ή αποθηκείσεως αερίου, δίκτυο διανομής, μετρητές, εξαρτήματα παροχής, στόμια κ.λπ.).
- Εγκαταστάσεις αντλητικών συγκροτημάτων.
- Εγκαταστάσεις αναρροφήσεως (κενού).

- Συνήθεις εγκαταστάσεις φωτισμού ανοικτών χώρων (οδοί μέσα σε συγκροτήματα οικοδομών περιβάλλον χώρος κτιρίων, γυμναστήρια, στάδια, χώροι αποθηκείσεων κ.λπ.).
- Εγκαταστάσεις μεταφοράς με πεπιεσμένο αέρα.
- Εγκαταστάσεις θερμομονώσεων.
- Εγκαταστάσεις ηχομονώσεων.
- Διατάξεις αναζητήσεως προσώπων.
- Διατάξεις ελέγχου πορείας νυκτοφυλάκων.
- Μεγαφωνικές εγκαταστάσεις.
- Εγκαταστάσεις φωτοσημάνσεως.
- Εγκαταστάσεις ηλεκτροακουστικές (μετάδοση ήχου μουσικής).
- Εγκαταστάσεις τηλεόρασης, ως εσωτερικά ανοικτά ή κλειστά κυκλώματα τηλεοράσεως.
- Εγκαταστάσεις αλεξικεραύνων.
- Εγκαταστάσεις που δεν περιλαμβάνονται στις υπόλοιπες κατηγορίες.

γ) Κατηγορία III.

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται μελέται ειδικών εγκαταστάσεων που εξυπηρετούν το έργο και περιλαμβάνουν τα μηχανήματα, τα εξαρτήματα, τις συσκευές και τα δίκτυα εφόσον αυτά αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο εγκαταστάσεως. Έτσι στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται μελέτες εγκαταστάσεων που απαιτούν εμπειριστάωμένη αντιμετώπιση μελέτες που απαιτούν ειδικές τεχνικές γνώσεις.

- Εγκαταστάσεις θερμάνσεως με νερό ή ατμό.
- Ηλεκτρικές εγκαταστάσεις φωτισμού (μετά φωτιστικών σωμάτων) και κινήσεως (υποσταθμός, πίνακες διανομής, δίκτυα, συσκευές, όργανα, εξαρτήματα, γειώσεις κ.λπ.).
- Λεβητοστάσια παραγωγής υπερθέρμου νερού υπό πίεση και δίκτυα διανομής του.
- Εγκαταστάσεις φωτισμού ειδικών απαιτήσεων (π.χ. εκθέσεων, αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, σκηνών θεάτρου, πινακοθηκών, διακοσμητικοί φωτισμοί κ.λπ.).
- Ειδικές εγκαταστάσεις, εργαστηρίων, ινστιτούτων και Βιομηχανιών.
- Εγκαταστάσεις με μη συνήθη υλικά ή προοριζόμενες για πειραματικούς σκοπούς.
- Εγκαταστάσεις αυτομάτων δικτύων κατασβέσεως πυρκαϊάς με νερό ή διοξειδίο του άνθρακα.
- Εγκαταστάσεις τηλεπικοινωνίας και τηλεσημάνσεως που απαιτούν ειδικές γνώσεις.
- Εγκαταστάσεις αλεξικεραύνων με ειδική προστασία.
- Εγκαταστάσεις γειώσεων υψηλής στάθμης για εργαστηριακούς σκοπούς.

δ) Κατηγορία IV.

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται μελέτες υπολογισμού και σχεδίασης εγκαταστάσεων, μηχανημάτων, συσκευών, εξαρτημάτων και δικτύων εξυπηρετικών του κτιρίου που απαιτούν ειδικό σχεδιασμό. Ενδεικτικά στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται:

- Εγκαταστάσεις κλιματισμού και αερισμού.
- Λεβητοστάσια παραγωγής ατμού και δίκτυα διανομής του".

**** Η παρ. 4 τροποποιήθηκε ως άνω από την παρ. 3 του άρθρ. 41 του Π.Δ.515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

5. Εις περιπτώσιν αμφιβολίας περί της κατηγορίας εις ην υπάγεται το έργον αποφασίζει περί ταύτην, εάν μεν πρόκειται περί έργων του Δημοσίου ή Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ο οικείος φορέας ή η εποπτεύουσα το Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου αρχή, εάν δε πρόκειται περί ιδιωτικών έργων η αρμόδια πολεοδομική Υπηρεσία.

6. Πέραν της διακρίσεως των μελετών εις τας ανωτέρω κατηγορίας, αι μελέται των Κτιριακών έργων διακρίνονται επίσης εις:

- α) Μελέτας έργων εκτελουμένων εξ υπαρχής.
- β) Μελέτας επεκτάσεως υφισταμένων έργων.
- β) Μελέτας μεταρρυθμίσεως ή αποκαταστάσεως, δημιουργούσας εις τον Μελετητήν ευθύνας δυσαναλόγους προς την δαπάνην των προς εκτέλεσιν εργασιών.

Καθορισμός αμοιβής Άρθρο 83.

"1. Τα ποσοστά αμοιβών μελετών κτιριακών έργων υπολογίζονται με βάση το γενικό τύπο του άρθρ. 2. Οι συντελεστές κ και μ έχουν για κάθε κατηγορία τις παρακάτω τιμές:

α) Αρχιτεκτονικών Μελετών.

Για έργα κατηγορίας I κ = 0,80 μ = 29,00

Για έργα κατηγορίας II κ = 1,00 μ = 36,00

Για έργα κατηγορίας III κ = 1,80 μ = 48,00

Για έργα κατηγορίας IV κ = 2,40 μ = 43,00

Για έργα κατηγορίας V κ = 2,90 μ = 63,00

β) Μελετών φέρουσας κατασκευής

Για έργα κατηγορίας I κ = 2,00 μ = 26,00

Για έργα κατηγορίας II κ = 2,40 μ = 28,00

Για έργα κατηγορίας III κ = 3,00 μ = 37,00

Για έργα κατηγορίας IV κ = 3,70 μ = 35,00

γ) Μελέτες εγκαταστάσεων

Για έργα κατηγορίας I κ = 1,50 μ = 20,00

Για έργα κατηγορίας II κ = 2,00 μ = 35,00

Για έργα κατηγορίας III κ = 2,30 μ = 45,00

Για έργα κατηγορίας IV κ = 2,50 μ = 45,00".

*** Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 1 του άρθρ. 42 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

2. Η ολική αμοιβή μελετών κατανέμεται εις ποσοστά κατά στάδια ως ακολούθως:

Στάδιον μελέτης	Μελέται		
	Αρχιτεκτ.	Στατικ.	Εγκατ.
Προμελέτη	35%	25%	25%
Οριστική μελέτη	25%	35%	35%
Μελέτη εφαρμογής (άνευ τευχών δημοπρατήσεως)	40%	40%	40%

Εις το στάδιον της προμελέτης των αρχιτεκτονικών περιλαμβάνεται και το προσχέδιον, όπερ αποτιμάται εις ποσοστόν 20% της ολικής αμοιβής.

3. Η αμοιβή της αρχιτεκτονικής μελέτης Κτιριακού έργου υπολογίζεται επί του συνολικού προϋπολογισμού δαπάνης περιλαμβάνοντος και τους προϋπολογισμούς φερούσης κατασκευής και εγκαταστάσεων.

4. Η αμοιβή των μελετών φερούσης κατασκευής Κτιριακού έργου υπολογίζεται βάσει του αντιστοίχου προϋπολογισμού δαπάνης αυτής.

"5. Η αμοιβή των μελετών εγκαταστάσεων κτιριακού έργου υπολογίζεται κεχωρισμένος δι' έκαστον ανεξαρτήτων ειδους εγκαταστάσεων όπως αυτό αναφέρεται στην παρ. 2 του άρθρ. 80 και επί τη βάσει του προϋπολογισμού εκάστου είδους".

**** Η παρ. 5 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 2 του άρθρ. 42 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

6. Ο Μελετητής της αρχιτεκτονικής μελέτης υποχρεούται όπως παρέχη στοιχεία εις του Μελετητάς της φερούσης κατασκευής και των εγκαταστάσεων, εις δε τα ποσοστά της αμοιβής της αρχιτεκτονικής μελέτης περιλαμβάνεται και η υποχρέωσις αυτή.

7. "Σε περίπτωση έργων που απαιτούν υπολογισμούς σε δυναμικές ενέργειες, όπως αντισεισμικών και άλλων αναλόγων, η αμοιβή για την εκπόνηση της μελέτης που προκύπτει από τον πίνακα 2 του άρθρ. 83 προσαυξάνεται κατά 80%".

**** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Το μέσα σε "" πρώτο εδάφιο αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ.1 του άρθρ.μόνου του Π.Δ.152/ 30 Απρ.-1 Ιουν.1987 (ΦΕΚ Α'80).Σύμφωνα δε με την παρ. 2 άρθρου μόνου του αυτού ως άνω Π.Δ/τος η παραπάνω παρ. εφαρμόζεται στις μελέτες που θα ανατεθούν μετά την έναρξη της ισχύος του.*

Εάν απαιτείται εκ του αντισεισμικού κανονισμού αντισεισμικός έλεγχος έργου I και II κατηγορίας ή απαιτείται υπολογισμός εις δυναμικές ενεργείας, η μελέτη φερούσης κατασκευής υπάγεται εις την III κατηγορίαν. Εις την κατά την παρούσαν παράγραφον προσαύξησιν δεν περιλαμβάνεται το ποσόν των αμοιβών το αντιστοιχούν εις την σύνταξιν των τευχών δημοπρατήσεως.

8. Η αμοιβή δια την μελέτην συγκροτήματος κτιρίων υπολογίζεται θεωρουμένου ότι έκαστον των κτιρίων του συγκροτήματος αποτελεί ανεξάρτητον μονάδα.

9. Εις περιπτώσιν αναθέσεως μελέτης ενός και του αυτού έργου κατά τμήματα αυτής εις περισσότερους του ενός Μελετητάς μη συνεταιρισμένους ή μη αποτελούντας κοινοπραξίαν, η αμοιβή εκάστου υπολογίζεται ιδιαιτέρως δια το τμήμα της μελέτης το οποίον εξεπόνησε.

10. Εις περιπτώσιν αναθέσεως εις τον αυτόν Μελετητήν περισσότερων της μιας επί μέρους μελετών, αφορωσών εις εν και το αυτό έργον, η αμοιβή δι' εκάστην μελέτην υπολογίζεται ιδιαιτέρως ως εάν είχαν ανατεθή εις διαφόρους Μελετητάς.

11. Εάν το αυτό έργον υπάγεται, ως προς τας επί μέρους μελέτας αυτού, εις διαφόρους κατηγορίας, η αμοιβή του Μελετητού υπολογίζεται ιδιαιτέρως επί τη βάσει της καθοριζομένης αναλόγως της κατηγορίας εις ην ανήκει εκάστη των επί μέρους μελετών.

12. Οιασδήποτε τροποποίησις επερχομένη εις την μελέτην μετά την έγκρισιν αυτής συναπάγεται πρόσθετον αποζημίωσιν ίσην προς την αμοιβήν την εξαγομένην εκ του αντιστοιχού πίνακος αμοιβών, αλλά μόνον δια την δαπάνην του τροποποιουμένου τμήματος, ασχέτως αρχικού προϋπολογισμού.

13. Δια πάσαν πρόσθετον απασχόλησιν του Μελετητού μη περιλαμβανομένην εις τας υποχρεώσεις της μελέτης κατά της προδιαγραφάς ή εις ετέρας διατάξεις αμοιβών, ο Μελετητής διακινείται ιδιαιτέρας αποζημιώσεως.

14. Εν περιπτώσει, τη εντολή του Εργοδότη τροποποιήσεως, της μελέτης κατά την διάρκειαν εκπονήσεως αυτής με συνέπειαν επάυξήσιν της εργασίας χωρίς όμως να προκληθή ανάλογος αύξησις του προϋπολογισμού, η νέα εργασία αμείβεται ιδιαιτέρως προστιθεμένου του προϋπολογισμού ταύτης εις τον συνολικόν προϋπολογισμόν του έργου.

"**15.** Η αμοιβή μελέτης εγκαταστάσεων κτιριακού έργου όπως προσδιορίζεται βάσει του άρθρ. γ της παρ. 1 του παρόντος άρθρου ισχύει για κτιριακά έργα των οποίων η αρχιτεκτονική μελέτη κατατάσσεται στις κατηγορίες I, II και III. Η αμοιβή μελέτης εγκαταστάσεων κτιριακών έργων των οποίων η αρχιτεκτονική μελέτη κατατάσσεται στις κατηγορίες άνω των III και η οποία προσδιορίζεται ομοίως ως ανωτέρω προσαυξάνεται κατά 20%".

"16. Η προκαταρκτική μελέτη κτιριακών έργων, αποτελεί ιδιαίτερο στάδιο και η αμοιβή της είναι ίση με ποσοστό 15% της ολικής αμοιβής της αντίστοιχης μελέτης".

*** Οι παρ. 15 και 16 προστέθηκαν από τις παρ. 3 και 4 του άρθρ. 42 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

Αμοιβαι μελετών πολλαπλής εφαρμογής Άρθρο 84.

1. Τα ποσοστά της αμοιβής νοούνται δια μίαν εφαρμογήν της μελέτης. Εν περιπτώσει επαναλήψεως εφαρμογής της αυτής μελέτης, η αμοιβή υπολογίζεται δι' εκάστην επανάληψιν εις ποσοστόν επί της πλήρους αμοιβής ως κάτωθι:

1η Εφαρμογή 100/100 της αμοιβής πλήρους μελέτης

2α Εφαρμογή 50/100 της αμοιβής πλήρους μελέτης

3η Εφαρμογή 30/100 της αμοιβής πλήρους μελέτης

4η Εφαρμογή 20/100 της αμοιβής πλήρους μελέτης

5η Εφαρμογή και αι πέρα αυτής τοιαύται 10/100 της αμοιβής της πλήρους μελέτης δι' εκάστην τούτων.

2. Εν περιπτώσει μελετών αναφερομένων εις τύπους οικοδομών οιασδήποτε χρήσεως, κατασκευαζομένων βάσει της αυτής μελέτης εν σειρά δια οιασδήποτε μεθόδου, πλην προκατασκευής εις οιαδήποτε θέσιν, τα ποσοστά της αμοιβής της επαναλήψεως υπολογίζονται ως ακολούθως:

α) Δια την 1ην και μέχρι της 4ης εφαρμογής της μελέτης ισχύουν τα αντίστοιχα ποσοστά της προηγούμενης παραγράφου, καταβαλλομένης όμως της προκυπτούσης βάσει αυτών συνολικής αμοιβής μετά την έγκρισιν της οριστικής μελέτης.

β) Δια την 5ην και μέχρι 1.500 εφαρμογών της μελέτης ισχύουν τα ποσοστά της 5ης εφαρμογής της μελέτης της προηγούμενης παραγράφου.

γ) Δι' εκάστην πέρα των χιλίων πεντακοσίων και μέχρι τριών χιλιάδων εφαρμογών καταβάλλεται εις τους δικαιούχους ποσοστόν 0,5% επί της δαπάνης εκάστου κτίσματος κατοικίας ή οικοδομής άλλης χρήσεως. Δια τας πέραν των τριών χιλιάδων εφαρμογών των μελετών ουδεμία αμοιβή καταβάλλεται.

Αμοιβή μελετητών εκτός έδρας Άρθρο 85.

"1. Για αμοιβή μελέτης που βρίσκεται εκτός της πόλης της έδρας του Γραφείου του Μελετητή και απέχει πλέον των 40 χιλιομέτρων από το κέντρο της πόλης αυτής, το ποσό της αμοιβής αυξάνεται κατά το ποσόν Α, όπως ορίζεται από τον ακόλουθο τύπο:

$$A = 2000 \cdot \lambda + 0,05A$$

όπου λ ο συντελεστής που ορίζεται στο άρθρ. 4 του παρόντος και Α η αμοιβή που προκύπτει σύμφωνα με το άρθρ. 83 του παρόντος".

***Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 43 του Π.Δ. 515 /4-5 Οκτ.1989 (ΦΕΚ Α' 219).

2. Θεωρείται ότι το έργο ευρίσκεται εκτός της έδρας του Γραφείου του Μελετητού, εάν απέχη πλέον των 75 χιλιομέτρων από του κέντρου της πόλεως, εις ην η έδρα του Μελετητού.

3. Τα ως άνω ποσοστά προσαυξήσεως αμοιβής δεν καταβάλλονται εις τας μελέτας πολλαπλής εφαρμογής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΠΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Περιλαμβανόμενοι εις την αμοιβήν μελέτης δαπάναι Άρθρο 86.

1. Εις την, κατά τας προηγουμένας διατάξεις, καθοριζομένην αμοιβήν μελέτης, περιλαμβάνεται πάσα δαπάνη του Μελετητού απαιτούμενη δια την εντός ή εκτός της έδρας αυτού, εκπόνησιν της μελέτης συμφώνως προς τας οικείας προδιαγραφάς μελετών.

2. Δεν περιλαμβάνονται εις την κατά τα ανωτέρω αμοιβήν της μελέτης αι δαπάναι και η αμοιβή δια τας κάτωθι εργασίας ή επί μέρους μελέτας:

α) Η εκτέλεσις οικονομικών τοπογραφικών εργασιών, αίτινες αμείβονται ιδιαιτέρως κατά τας οικείας διατάξεις αμοιβής.

β) Η αμοιβή μελετών οικονομικής σκοπιμότητος, και η τοιαύτη της προκαταρκτικής περί ης αι οικείαι προδιαγραφαί.

γ) Αι γεωλογικαί χαρτογραφήσεις και η σύνταξις γεωλογικών εκθέσεων πάσης μορφής ή εκτάσεως ως και η εκτέλεσις πάσης φύσεως ερευνητικών γεωλογικών εργασιών.

δ) Αι γεωτεχνικαί εκθέσεις ως και αι συναφείς ερευνητικαί και εργαστηριακαί εργασίαι και η αξιολόγησις των εκ τούτων συμπερασμάτων.

ε) Αι πάσης φύσεως εδαφολογικαί εργασίαι, έρευναι και μελέται.

στ) Αι πάσης φύσεως δαπάναι και αμοιβαί, αι απαιτούμεναι δια την έκδοσιν γνωμοδοτήσεων ειδικών συμβούλων, μετακαλουμένων υπό του Μελετητού τη εντολή του Εργοδότη.

ζ) Αι εργασίαι αποτυπώσεως υφισταμένων εγκαταστάσεων.

η) Αι εργασίαι κατασκευής προπλασμάτων.

θ) Τα σχέδια μηχανημάτων και συσκευών διατιθεμένων ως αυτοουσίων μονάδων εις το εμπόριον.

ι) Αι δαπάναι δια την υποβολήν περισσοτέρων γράφων της μελέτης ως και αι δαπάναι δια την τυχόν εμφάνισιν αυτής εντύπου υπό οιανδήποτε μορφήν της εντολή του Εργοδότη.

ια) Αι πάσης φύσεως δαπάναι τυχόν μεταφράσεων της μελέτης.

"ιβ) Η αμοιβή μελετών έργων υποδομής και περιβάλλοντος χώρου και γενικώς οι αμοιβές μελετών που αμείβονται με άλλες διατάξεις αμοιβών".

ιγ) Η αμοιβή δια την σύνταξιν των τευχών δημοπρατήσεως περί ης το άρθρ. 100 του παρόντος.

**** Το εδάφ. ιβ" αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 44 του Π.Δ. 515 /4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).*

3. Η αμοιβή δια την υποβολήν περισσοτέρων των υπό των προδιαγραφών προβλεπομένων αντιγράφων μελέτης ορίζεται εις το διπλάσιον του βάσει παραστατικών στοιχείων πληρωμής κόστους αυτών.

Αμοιβή μελέτης ανατιθεμένης κατά στάδια Άρθρο 87.

1. Εάν ανατεθή εις τον μελετητήν η εκπόνησις μόνον του πρώτου σταδίου της μελέτης, ήτοι της προμελέτης, η αντίστοιχος αμοιβή προσαυξάνεται κατά 40%. Εάν ήθελε ζητηθή η μελέτη ετέρου προσχεδίου με το αυτό θέμα η αμοιβή αυτού δεν προσαυξάνεται.

2. Εάν ανατεθή εις τον Μελετητήν η εκπόνησις μόνον των δύο πρώτων σταδίων της μελέτης ήτοι της προμελέτης και της οριστικής μελέτης, αι αντίστοιχοι αμοιβαί προσαυξάνονται κατά 25%.

3. Εις ην περίπτωσιν το προηγούμενον ή προηγούμενα στάδια της μελέτης εξεπονήθησαν παρ' άλλου Μελετητού ή παρέχονται παρά του εργοδότη εις τον μελετητήν πλήρη στοιχεία των προηγούμενων σταδίων, ώστε να είναι δυνατή η απρόσκοπτος συνέχισις της εκπονήσεως της μελέτης, η συνολική αμοιβή των μελετωμένων σταδίων μελέτης αυξάνεται κατά 20%.

4. Εις ην περίπτωσιν η μελέτη υποβάλλεται πλήρης εις εν και τελικόν στάδιον άνευ παροχής εις τον μελετητήν των προβλεπομένων πλήρων μελετών των προγενεστέρων σταδίων, τότε καταβάλλεται εις τον Μελετητήν πλήρης η υπό του παρόντος προβλεπομένη αμοιβή.

Αμοιβή προσθηκών, επεκτάσεων επισκευών - διαρρυθμίσεων Άρθρο 88.

"1. Η αμοιβή εκάστης μελέτης κτιριακού έργου (Αρχιτεκτονική μελέτη, στατική μελέτη, εκάστη μελέτη εγκαταστάσεων", που αφορά προσθήκη, επέκταση ή επισκευή σε υφιστάμενο κτιριακό έργο, προσαυξάνεται κατά 30%. Ομοίως η αμοιβή εκάστης μελέτης που αφορά διαρρύθμιση ή μεταρρύθμιση υφισταμένου κτιριακού έργου, προσαυξάνεται κατά 50%.

2. Η μελέτη αποτύπωσης υπάρχόντων κτιρίων που δεν είναι χαρακτηρισμένα ως μνημεία ή διατηρητέα, είναι ίση με το 75% της αμοιβής προμελέτης που αντιστοιχεί στο υπόψη κτίριο, θεωρούμενο ως νέο".

**** Το άρθρ. 88 τροποποιήθηκε ως άνω από το άρθρ. 45 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).*

Αμοιβή δια τον έλεγχον μελέτης Άρθρο 89.

Η αμοιβή δια μεν το έλεγχον εκπονηθείσης μελέτης ανέρχεται εις ποσοστόν 15% της αντιστοιχού αμοιβής της μελέτης, δια δε την παρακολούθησιν και τον έλεγχον της μελέτης ανέρχεται εις ποσοστόν 20% της αμοιβής αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ' Αμοιβαί Επιβλέψεως Κτιριακών Έργων

Αντικείμενον Άρθρο 90.

Αι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου αφορούν εις τον καθορισμόν του ελαχίστου ορίου αμοιβής δια την επίβλεψιν και επιμετρήσεις των Κτιριακών Έργων.

Περιεχόμενον αμοιβής επιβλέψεως Άρθρο 91.

1. Εις την αμοιβήν επιβλέψεως περιλαμβάνεται αποζημίωσις δια την απασχόλησιν και πάσα κατά τας διατάξεις του παρόντος δαπάνη δια την υπεύθυνον παρακολούθησιν των εκτελουμένων έργων, την χορήγησιν πλήρων και λεπτομερών οδηγιών εις τον κατασκευαστήν του έργου δια την κατά τα συμβατικά στοιχεία, την επιστήμην και τους κανόνας της τέχνης έντεχνον, εμπρόθεσμον, και οικονομικήν εκτέλεσιν των εργασιών, την μέριμναν δια την

συμμόρφωσιν του αναδόχου προς τας συμβατικές του υποχρεώσεις και την περιφρούρησιν των συμφερόντων του Εργοδότη, την εργασίαν μικροτροποποιήσεων της αρχικής μελέτης, την σύνταξιν λογαριασμών και συγκριτικών πινάκων, την έγκαιρον σύνταξιν των πρωτοκόλλων αφανών εργασιών, την ζύγισιν και παραλαβήν υλικών, την φροντίδα λήψεως απαιτούμενων δοκιμίων, τας μερικές και την τελικήν επιμέτρησιν, την εισήγησιν επί αιτήσεως παρατάσεως των συμβατικών προθεσμιών, την εμπρόθεσμον απάντησιν και αντίκρουσιν εις αιτήσεις και ενστάσεις του αναδόχου του έργου, την παράστασιν και την παραλαβήν των εργασιών και τον δέοντα χειρισμόν και απάντησιν επί τυχόν ενστάσεων του αναδόχου κατά του πρωτοκόλλου παραλαβής ως και την εις τα δικαστήρια παράστασιν επί προσφυγών του αναδόχου, εάν ήθελε δοθή προς τούτο εντολή υπό του Εργοδότη, καταβαλλομένης εν τη τελευταία ταύτη περιπτώσει ιδιαίτερας αμοιβής κατά το άρθρ. 102 του παρόντος.

2. Δεν περιλαμβάνεται εις την αμοιβήν επιβλέψεως:

α) Η δαπάνη λήψεως και δοκιμασίας δοκιμίων και εκτελέσεως πάσης φύσεως δοκιμών βαρύνουσαι αναλόγως προς την οικείαν σύμβασιν, τον ανάδοχον του έργου ή τον Εργοδότην.

β) Η αμοιβή δια την σύνταξιν μελέτης τροποποιήσεως της αρχικής μελέτης είτε εν όλω είτε κατά μέρος αυτής. Εάν δοθή παρά του Εργοδότη τοιαύτη εντολή, καταβάλλεται ιδιαίτερα αμοιβή εις τον επιβλέποντα δια την σύνταξιν των τροποποιητικών μελετών, υπολογιζομένη κατά τας οικείας διατάξεις.

γ) Η αμοιβή δια την σύνταξιν πρωτοκόλλων κανονισμού νέων τιμών μονάδος καταβαλλομένη ιδιαίτερω, κατά τα ανωτέρω ειδικώτερον οριζόμενα.

Καθορισμός αμοιβής επιβλέψεως

Άρθρο 92.

"**1.** Η αμοιβή επίβλεψης κτιριακών έργων (αρχιτεκτονικών, φέρουσας κατασκευής και εγκαταστάσεων), χωρίς τη σύνταξιν επιμέτρησιν, ορίζεται σε ποσοστό της πραγματοποιηθείσας δαπάνης των εκτελεσθεισών εργασιών, με βάση το γενικό τύπο του άρθρ. 2.

Οι συντελεστές κ και μ έχουν τις παρακάτω τιμές για κάθε κατηγορία:

Για έργα κατηγορίας I	κ = 1,10	μ = 20,00
Για έργα κατηγορίας II και III	κ = 1,30	μ = 25,00
Για έργα κατηγορίας IV	κ = 2,00	μ = 28,00
Για έργα κατηγορίας V	κ = 1,50	μ = 38,00

2. Η αμοιβή επίβλεψης Εγκαταστάσεων κτιριακών έργων όπως αυτή προσδιορίζεται βάσει της ανωτέρω παρ. 1 ισχύει για κτιριακά έργα των οποίων η αρχιτεκτονική μελέτη κατατάσσεται στις κατηγορίες I, II και III. Η αμοιβή επίβλεψης εγκαταστάσεων κτιριακών έργων των οποίων η αρχιτεκτονική μελέτη κατατάσσεται στις κατηγορίες IV και άνω, και η οποία υπολογίζεται βάσει της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, προσαυξάνεται κατά 20%.

**** Το άρθρ. 92 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 46 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

Καθορισμός αμοιβής επιμετρήσεως

Άρθρο 93.

Η αμοιβή της επιμετρήσεως κτιριακού έργου ορίζεται εις ποσοστόν 40% της κατά το προηγούμενον άρθρον αμοιβής επιβλέψεως.

Αμοιβή συντάξεως πρωτοκόλλου κανονισμού νέων τιμών μονάδος Άρθρο 94.

1. Εις την, κατά τα ανωτέρω, αμοιβήν επιβλέψεως και επιμετρήσεως δεν περιλαμβάνεται η αμοιβή του επιβλέποντος δια την σύνταξιν πρωτοκόλλων κανονισμού νέων τιμών μονάδος καταβαλλομένη επιπροσθέτως.
2. Δια την σύνταξιν πρωτοκόλλου κανονισμού νέων τιμών μονάδος συνοδευομένων υπό αναλύσεως τιμών και τιμολογίου δια τας νέας εργασίας ορίζεται ποσοστόν 0,50% επί της συνολικής αξίας των, δια νέων τιμών μονάδος, προβλεπομένων δια του συγκριτικού πίνακος εργασιών, μετά προσθήκην του ποσοστού οφέλους εργολάβου και αφαιρέσιν της τυχόν εκπτώσεως της δημοπρασίας.

Περιπτώσεις αυξομειώσεως αμοιβής επιβλέψεως Άρθρο 95.

1. Η κατά τα ανωτέρω άρθρ. 92 και 94 αμοιβή επιβλέψεως αφορά εις την περίπτωσιν εκτελέσεως των έργων εν τη έδρα του επιβλέποντος, δια γενικού εργολάβου και δια τιμών μονάδος των επί μέρους εργασιών και υπό την προϋπόθεσιν ότι ο Εργοδότης δεν διαθέτει ιδίαν τεχνικήν υπηρεσίαν δια την επί τόπου παρακολούθησιν των εργασιών υπό τας τεχνικάς οδηγίας και την εν γένει επίβλεψιν του επιβλέποντος.
2. Εις ην περίπτωσιν ο Εργοδότης διαθέτει ιδίαν τεχνικήν υπηρεσίαν, με επικεφαλής διπλωματούχον μηχανικόν, δια την επί τόπου παρακολούθησιν των εργασιών υπό τας τεχνικάς μόνον οδηγίας του επιβλέποντος, εις τον τελευταίον τούτον καταβάλλεται ως αμοιβή το 70% της κατά τα ανωτέρω οριζομένης κατά περίπτωσιν νομίμου αμοιβής επιβλέψεως.
3. Εάν το έργον δεν εκτελείται δια τιμών μονάδων των επί μέρους εργασιών αλλά με κατ'αποκοπήν προσφοράν δι' ολόκληρον το έργον, εις τον επιβλέποντα καταβάλλεται ποσοστόν 20% επί πλέον της κατά το άρθρ. 92 αμοιβής επιβλέψεως, εάν δε τούτο εκτελήται κατά μικτόν σύστημα, η αμοιβή επιβλέψεως είναι ανάλογος του τρόπου εκτελέσεως των επί μέρους τμημάτων του έργου και της αξίας αυτών, εφ' ης εφαρμόζονται τα, κατά περίπτωσιν, οικεία ποσοστά.
4. Εάν το εκτελούμενον έργον κείται εκτός της έδρας του επιβλέποντος και πέραν των 75 χλμ. απ' αυτής, η αμοιβή της επιβλέψεως προσαυξάνεται ως κάτωθι αναλόγως της αποστάσεως του έργου από της έδρας του επιβλέποντος.
 - α) Δι' αποστάσιν πέραν των 75 χλμ. και μέχρι 150 χλμ. κατά ποσοστόν 25%.
 - β) Δι' αποστάσιν πέραν των 150 χλμ. κατά ποσοστόν 50%.
5. Εις περίπτωσιν συγχρόνου εκτελέσεως έργου ουχί δια γενικού εργολάβου, αλλά δια μερικών, κατ' είδος εργασιών, εργολάγων, η αμοιβή επιβλέψεως διπλασιάζεται, εις περίπτωσιν δε εκτελέσεως έργου ή τμήματος αυτού ή και εργασιών τινών απολογιστικώς δι' αυτεπιστασίας (άνευ εργολάβου), η αμοιβή δια το ούτως εκτελεσθέν έργον τετραπλασιάζεται.
6. Εις περίπτωσιν εκτελέσεως έργου τινός δι' εργολάβου κατ' αυτοτελή τμήματα και με αυτοτελείς προϋπολογισμούς, η αμοιβή υπολογίζεται κεχωρισμένως δι' έκαστον αυτοτελές ως άνω τμήμα.
7. Εις περίπτωσιν εκτελέσεως επικινδύνων εργασιών, η αμοιβή επιβλέψεως δύναται να αυξηθή μέχρι του πενταπλασίου, του χαρακτηρισμού του επικινδύνου και του καθορισμού του ποσοστού προσαυξήσεως της αμοιβής προσδιοριζομένων δι' αποφάσεως του αρμοδίου οργάνου μετά σύμφωνον γνώμην του αρμοδίου τεχνικού συμβουλίου.

8. Εις περιπτώσιν συνδρομής μιας ή περισσοτέρων περιπτώσεων του παρόντος άρθρου κατά την επίβλεψιν έργου τινός, το τελικώς προκύπτον συνολικόν ποσοστόν αμοιβής επιβλέψεως επί της αξίας του έργου δεν δύναται να είναι, εν πάση περιπτώσει, μείζον του 10% όταν συντρέχη μία περίπτωση και του 15% όταν συντρέχουν περισσότεραι της μιας.

9. Εις περιπτώσιν έργων υπολογισθέντων εις δυναμικάς ενεργείας, ως αντισεισμικών και άλλων αναλόγων, η αμοιβή επιβλέψεως δεν προσαυξάνεται.

10. Αι διατάξεις των παρ. 3, 4, 5, 8, 9, 10 και 11 του άρθρ. 83 και τα άρθρ. 82 και 88 του παρόντος δια τας μελέτας ισχύουν αναλόγως, και δια τας περιπτώσεις των επιβλέψεων.

Ίδρυσις Γραφείου Επιβλέψεως Άρθρο 96.

Εις περιπτώσιν καθ' ην απαιτείται η ίδρυσις ειδικού γραφείου εις τον τόπον του έργου δια την παρακολούθησιν αυτού, λόγω αναπτύξεως εις μεγάλην έκτασιν ή παρουσιαζομένων δυσχερειών, αι δαπάναι ιδρύσεως και εγκαταστάσεως του γραφείου, ως και επανδρώσεως αυτού δια βοηθητικού τεχνικού προσωπικού βαρύνουν τον Εργοδότην. Η σύνθεσις εις προσωπικόν του Γραφείου τούτου εγκρίνεται υπό του Εργοδότη.

Πληρωμή αμοιβής επιβλέψεως Άρθρο 97.

1. Η αμοιβή επιβλέψεως καταβάλλεται εις τον δικαιούχον τμηματικώς και αναλόγως της προόδου του έργου, υπολογιζομένη επί των εκάστοτε τμηματικών λογαριασμών πληρωμής της αξίας τούτου συντασσομένων βάσει κανονικών επιμετρήσεων.

2. Δια τα έργα του Δημοσίου και Οργανισμών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, επί των εκάστοτε τμηματικών πληρωμών της αμοιβής επιβλέψεως παρακρατείται ποσοστόν 20% αυτής, αποδιδόμενον εις τον επιβλέποντα κατά ποσοστόν μέχρι 10% του συνόλου της αμοιβής άμα τη θεωρήσει της τελικής επιμετρήσεως, κατά 5% άμα τη εγκρίσει του πρωτοκόλου προσωρινής παραλαβής και κατά το υπόλοιπον 5% άμα τη συντελέσει της οριστικής παραλαβής.

3. Δια τα έργα του Δημοσίου και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, εάν η επίβλεψις διακοπή υπαιτιότητι του επιβλέποντος εις οιονδήποτε στάδιον της επιβλέψεως, η ως άνω κράτησις 20% επί της αμοιβής της επιβλέψεως, εκπίπτει υπέρ του Εργοδότη, προς κάλυψιν των ηυξημένων δαπανών τούτου λόγω της νέας επιβλέψεως.

4. Εις περιπτώσιν καθυστερήσεως καταβολής υπό του Εργοδότη εις τον επιβλέποντα της εκάστοτε αναλογούσης αυτώ αμοιβής επιβλέψεως, πέραν των 60 ημερών από της υποβολής του πίνακος αμοιβής εις τον Εργοδότην, ούτος υποχρεούται εις καταβολήν του νομίμου τόκου κατόπιν οχλήσεως παρά του δικαιούχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ' ΑΜΟΙΒΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Καθορισμός Αμοιβής Παραλαβής και Πληρωμή αυτής Άρθρο 98.

1. Για τον έλεγχο της οριστικής επιμέτρησης και την προσωρινή παραλαβή οιονδήποτε κτιριακών έργων των οποίων η μελέτη αμείβεται κατά τις διατάξεις του τμήματος Ε' του

παρόντος, το ελάχιστο ποσό A1 της οφειλόμενης αποζημίωσης που καταβάλλεται από τον εργοδότη, ορίζεται ως ακολούθως:

$$A1 = 4000 \cdot \lambda + 0,20A$$

όπου λ ο συντελεστής που ορίζεται στο άρθρ. 4 του παρόντος και A η αμοιβή της μελέτης βάσει του άρθρ. 83".

**** Η παρ. 1 τροποποιήθηκε ως άνω από το άρθρ. 47 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).*

2. Η, κατά τα ανωτέρω αμοιβή παραλαβής έργων καλύπτει πάσαν εργασίαν και δαπάνην των μελών της επιτροπής παραλαβής δια την διενέργειαν αυτής, προκαταβάλλεται δε αυτή υποχρεωτικώς, κατά το ήμισυ, άμα τη κοινοποίησιν της εντολής του Εργοδότη, προς κάλυψιν των δαπανών διενεργείας της παραλαβής.

3. Εάν το παραλαμβανόμενον έργο κείται εκτός της Επικρατείας, κανονίζεται επί πλέον αποζημίωσις βάσει ιδιαίτερας συμφωνίας.

4. Εάν δια την παραλαβήν του έργου απαιτείται εργατοτεχνικόν προσωπικόν ή λήψις και δοκιμασία δοκιμίων, εργαστηριακά εξετάσεις και λοιπά, η δαπάνη τούτων βαρύνει τον Εργοδότην.

5. Η αμοιβή δια την οριστικήν παραλαβήν καθορίζεται εις ποσοστόν 25% της αμοιβής της προσωρινής τοιαύτης. Εις περίπτωσιν ταυτίσεως της προσωρινής και οριστικής παραλαβής, καταβάλλεται η αμοιβή μόνον της προσωρινής τοιαύτης.

6. Η πληρωμή της αμοιβής δια την παραλαβήν του έργου δέον να διενεργηθή εντός 30 ημερών από της υποβολής του πίνακος αμοιβής. Εις περίπτωσιν μη υποβολής τοιούτου πίνακος, η εκκαθάρισις πραγματοποιείται οίκοθεν παρά του Εργοδότη εντός 60 ημερών από της υποβολής του πρωτοκόλλου παραλαβής. Πέραν των προθεσμιών τούτων καταβάλλεται δια το οφειλόμενον ποσόν αμοιβής ο νόμιμος τόκος, κατόπιν οχλήσεως του δικαιούχου.

Αμοιβή εκτιμήσεως έργων Άρθρο 99.

"**1.** Για την εκτίμησιν ακινήτων και κτιριακών γενικά έργων και εφόσον η εκτίμησις δεν συνοδεύεται από διαγράμματα, η αμοιβή για κάθε εκτιμητή ορίζεται από τον τύπον.

$$A1 = 4000 \cdot \lambda + 0,10A$$

όπου A1 η αμοιβή εκτίμησεως, λ ο συντελεστής που ορίζεται στο άρθρ. 4 του παρόντος και A η αμοιβή της μελέτης, του κτιρίου θεωρουμένου ως νέου βάσει του άρθρ. 88 όπως τροποποιείται".

**** Η παρ. 1 τροποποιήθηκε ως άνω από το άρθρ. 48 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

2. Τα τυχόν συνοδεύοντα τας εκθέσεις εκτιμήσεως διαγράμματα και αι προς σύνταξιν αυτών εργασίαι αμείβονται ιδιαίτέρως βάσει των υπό των οικείων άρθρων του παρόντος και ετέρων διατάξεων καθοριζομένων δι' εκάστην περίπτωσιν αμοιβών. Δια την σύνταξιν των διαγραμμάτων αυτών κλπ. δεν απαιτείται ιδιαίτερα εντολή, εφ' όσον τα τυχόν προσκομιζόμενα στοιχεία δεν είναι συντεταγμένα υπό Διπλωματούχου Μηχανικού ή θεωρούνται ανεπαρκή υπό του εκτιμητού.

3. Αι συντασσόμεναι εκθέσεις εκτιμήσεως, διαγράμματα κλπ., παραμένουν ιδιοκτησία του συντάσσοντος, υποχρεωμένου όπως παραδώσει εις τον εντολέα, μέχρι 3 το πού αντιγράφων, παν επί πλέον δε αιτούμενον αντίγραφον αμείβεται ιδιαίτερος δια του διπλασίου του κόστους αυτού με ελάχιστον όριον αμοιβής διακοσίας πενήκοντα δραχμάς.

4. Τα ανωτέρω δεν εφαρμόζονται προκειμένου περί πραγματογνωμοσυνών και διαιτησιών αποσκοπούσων εις την έρευναν ή διακρίβωσιν και άλλων πέραν ή ασχέτως της αξίας ζητημάτων, οπότε το επί πλέον της ως άνω καθοριζομένης αμοιβής μέρος καθορίζεται ελευθέως αναλόγως των ειδικών συνθηκών εκάστης περιπτώσεως.

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΠΙ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ κλπ. ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΠΡΩΤΟΥ

Άρθρο 100.

"**1.** Η αμοιβή για τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης των Συγκοινωνιακών, Υδραυλικών και Κτιριακών Έργων καθορίζεται με βάση το γενικό τύπο του άρθρ. 2 με συντελεστές

$$\kappa = 0,5 \quad \mu = 10,0$$

2. Η κατά τα ανωτέρω αμοιβή κατανέμεται κατά τεύχη ως εξής:

Για την Τεχνική Περιγραφή	5%
Για τις Τεχνικές Προδιαγραφές	35%
Για την ανάλυση Τιμών	25%
Για το Τιμολόγιο Μελέτης	13%
Για το Τιμολόγιο Προσφοράς	1%
Για τις Συγγραφές Υποχρεώσεων	10%
Για τον Προϋπολογισμό Μελέτης	5%
Για τον Προϋπολογισμό Προσφοράς	1%
Για την Διακήρυξη Δημοπρασίας	5%

**** Οι παρ. 1 και 2 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 1 του άρθρ. 49 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

3. Προκειμένου περί μελετών οδών και τεχνικών έργων εις περίπτωσιν συντάξεως ενιαίων τευχών δημοπρατήσεως οδού και τεχνικών έργων τα ως άνω ποσοστά αμοιβής των τευχών τούτων υπολογίζονται επί του αθροιστικού προϋπολογισμού οδού και τεχνικών έργων.

"**4.** Προκειμένου περί μελετών κτιριακών έργων η αμοιβή για τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης υπολογίζεται χωριστά ανά προϋπολογισμό της αντίστοιχης μελέτης (Αρχιτεκτονική μελέτη, στατική μελέτη, εκάστη μελέτη εγκαταστάσεων, εκάστη μελέτη υποδομής του οικοπέδου, μελέτη διαμορφώσεως του οικοπέδου και εν γένει του περιβάλλοντος χώρου) έστω και εάν πρόκειται περί του αυτού Μελετητή".

**** Η παρ. 4 τροποποιήθηκε ως άνω από την παρ. 2 του άρθρ. 49 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).*

"**5.** Για τις μελέτες στις οποίες δεν έχει συνταχθεί στάδιο οριστικής μελέτης, ή για τις μελέτες που τα τεύχη δημοπράτησης εκπονούνται με βάση προγενέστερο στάδιο από το προβλεπόμενο, κατά περίπτωση από τις διατάξεις του παρόντος, τελικό στάδιο της μελέτης, η αμοιβή για τη σύνταξη τευχών δημοπράτησης προσαυξάνεται κατά 50% από εκείνη που προκύπτει με την εφαρμογή των παραπάνω παραγράφων του παρόντος άρθρου".

*** Η παρ. 5 προστέθηκε ως άνω από την παρ. 3 του άρθρ. 49 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α' 219).

Αμοιβή αξιολόγησης ερευνητικών εργασιών Άρθρο 101.

"1. Για τον προγραμματισμό, εποπτεία και αξιολόγηση των ερευνητικών εργασιών καταβάλλεται στον Μελετητή του έργου, στο οποίο αναφέρονται οι εργασίες αυτές, αμοιβή που υπολογίζεται σε ποσοστό γ επί τοις εκατό, πάνω στην αμοιβή των ερευνητικών αυτών εργασιών. Η αμοιβή αυτή υπολογίζεται χωριστά για κάθε κατηγορία ερευνητικών εργασιών και βαρύνει τον εργοδότη.

2. Το ποσοστό αυτό γ επί τοις εκατό ορίζεται με τον τύπο

$$10 = \frac{10}{\frac{\text{ρίζα } A}{1000 \cdot \lambda}}$$

όπου Α είναι η αμοιβή του μελετητή, κάθε κατηγορίας ερευνητικών εργασιών και λ ο συντελεστής της παρ. 2 του άρθρ. 4 του παρόντος".

*** Το άρθρ. 101 αντικαταστάθηκε ως άνω από το άρθρ. 50 του Π.Δ. 515 /4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).

Αμοιβή αναλόγως του χρόνου απασχολήσεως Άρθρο 102.

1. Εάν εις Μελετητήν ανατεθή σύνταξις μελέτης ή εκτέλεσις εργασίας αναγομένης εις τοπογραφικάς εργασίας ή συγκοινωνιακά, υδραυλικά ή κτιριακά έργα, μη περιλαμβανομένης δε εις τας εν τω παρόντι αναφερομένης και εις η αμοιβή δεν συμφωνείται κατ' αποκοπήν, αυτή ορίζεται αναλόγως του χρόνου απασχολήσεως, του χρόνου τούτου λογιζομένου εις ακεραίας ημέρας από της ημέρας αφίξεως μέχρι της ημέρας αναχωρήσεως, ως κάτωθι:

- α) Δι' επιστήμονα εικοσαετούς και άνω πείρας, ημερησίως δύο χιλιάδες δρχ. (2.000)
- β) Δι' επιστήμονα υπερδεκαετούς και μέχρις εικοσαετούς πείρας, ημερησίως χίλια πεντακόσια δραχμαί (1.500)
- γ) Δι' επιστήμονα μικροτέρας της δεκαετούς πείρας, ημερησίως χίλια δρχ. (1.000)
- δ) Αι αποζημιώσεις της παρούσης παραγράφου νοούνται δι' απασχόλησιν πλειόνων της μιας ημερών, ή, εις περίπτωσιν μιας μόνον ημέρας, δι' απασχόλησιν 5 τουλάχιστον ωρών. Δι' απασχόλησιν ελάσσοντα των 5 ωρών, η ωριαία αποζημίωσις ορίζεται ίση προς το 0,20 των ως άνω αναφερομένων ημερησίων αποζημιώσεων, με ελάχιστην αμοιβήν πάντως ουχί μικροτέραν των 500 δραχμών.

Τα ανωτέρω ποσά πολλαπλασιάζονται επί τον συντελεστήν λ της παρ. 2 του άρθρ. 4 του παρόντος.

2. Η ανωτέρω αμοιβή του Μελετητού προσαυξάνεται, προκειμένου περί μεταβάσεως αυτού εκτός έδρας μετά διανυκτερεύσεως και δι' όσας ημέρας διενυκτέρευσαν εκτός έδρας, κατά 20% εντός της Επικρατείας και κατά 30% δια το εξωτερικών.

3. Επί πλέον της ανωτέρω αμοιβής, καταβάλλονται εις τον Μελετητήν και αι δαπάναι κινήσεως αυτού, προσημενημένα κατά ποσοστόν 20% δι' ενδιαμένους δαπάνας. Εις περίπτωσιν κινήσεως του Μελετητού δι' ιδιωτικού μεταφορικού μέσου, καταβάλλονται εις τούτον αι δαπάναι κινήσεως, υπολογιζόμεναι με χιλιομετρικὴν αποζημίωσιν ἴσην προς τα 2/3 της ἐκάστοτε ἰσχυούσης τοιαύτης δι' επιβατηκὰ αυτοκίνητα δημοσίας χρήσεως, ἄνευ της ως ἄνω προσαυξήσεως δι' ενδιαμέσους δαπάνας. Εις περίπτωσιν κινήσεως δια μεταφορικού μέσου του Εργοδότη, ουδεμία αποζημίωσις κινήσεως καταβάλλεται.

Αμοιβή Γενικοῦ Μελετητή

Άρθρο 103.

"**1.** Αν κατά την εκπόνηση μελετῶν απαιτηθεῖ ἡ ἐκτέλεση συμπληρωματικῶν εργασιῶν ἢ μελετῶν που δεν ἔχουν προβλεφθεῖ στην σύμβαση και ἡ ἐκτέλεση αὐτῶν των συμπληρωματικῶν εργασιῶν ἢ μελετῶν ανατεθεῖ στον αρχικό Μελετητὴ κατά τις διατάξεις του άρθρ. 16 του Νομ. 716/77, εφόσον διαθέτει τα κατάλληλα αὐτὰ πτυχία, τότε καταβάλλεται στον ἀνάδοχο μελετητὴ επιπρόσθετη αμοιβὴ ἀπὸ αὐτὴν που ἀντιστοιχεῖ στις συμπληρωματικὰς εργασίαις ἢ μελέταις.

Ἡ επιπρόσθετη αὐτὴ αμοιβὴ καταβάλλεται για τον προγραμματισμὸ, παρακολούθησι καὶ ἐνταξη των ἐπιμέρους αὐτῶν εργασιῶν, ἢ μελετῶν στο αρχικό ἀντικείμενο καὶ ὀρίζεται σε ποσοστὸ γ ἐπὶ τοις εκατὸ της αμοιβῆς των συμπληρωματικῶν αὐτῶν εργασιῶν ἢ μελετῶν. Ἡ αμοιβὴ αὐτὴ υπολογίζεται χωριστὰ για κάθε συμπληρωματικὴ ἐργασία ἢ μελέτη καὶ βαρύνει τον Εργοδότη.

2. Το ποσοστὸ αὐτὸ γ ἐπὶ τοις εκατὸ ὀρίζεται με τον τύπο:

$$\gamma = 10 + \frac{40}{\frac{3/A}{\sqrt{1000 \cdot \lambda}}}$$

ὅπου

A: εἶναι ἡ συνολικὴ αμοιβὴ του κάθε ἐιδικοῦ μελετητῆ σε δραχ. καὶ

λ: ο συντελεστής του άρθρ. 4 του παρόντος".

**** Το άρθρ. 103 ἀντικαταστάθηκε ως ἄνω ἀπὸ το άρθρ. 51 του Π.Δ. 515/ 4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).*

Πληρωμὴ αμοιβῆς μελέτης

Άρθρο 104.

"**1.** Ἡ αμοιβὴ μελέτης καταβάλλεται τμηματικὰ καὶ με την ἐγκριση του οικείου σταδίου της μελέτης. Ο λογαριασμὸς για την πληρωμὴ της αμοιβῆς του μελετητῆ συντάσσεται ἀπὸ τον μελετητὴ καὶ υποβάλλεται στην υπηρεσία, ἡ ὁποία τον ἐλέγχει, τον διορθώνει ὅταν απαιτεῖται καὶ τον ἐγκρίνει μέσα σε ἓνα μῆνα ἀπὸ την υποβολὴ του".

**** Ἡ παρ. 1 ἀντικαταστάθηκε ως ἄνω ἀπὸ την παρ. 1 του άρθρ. 52 του Π.Δ.515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).*

2. Δια τα ιδιωτικὰ ἔργα, ἡ πλήρης αμοιβὴ της μελέτης δέον να κατατίθεται, κατὰ τας κειμένας διατάξεις προς της υποβολῆς της συνταχθείσης μελέτης προς ἐγκρισιν ἢ ἐκδοσιν της τυχόν απαιτουμένης ἀδείας.

"3. Η πληρωμή εγκριθέντος κατά την παρ. 1 του παρόντος άρθρου λογαριασμού πρέπει να συντελείται εντός διμήνου από της εγκρίσεώς του, μετά την πάροδο του οποίου καταβάλλεται αυτοδικαία ο τόκος υπερημερίας που ισχύει για τις οφειλές γενικά του Δημοσίου".

***Η παρ. 3 αριθμήθηκε και αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 2 του άρθρ. 52 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).

"4. Για όλες τις περιπτώσεις μελετών, πλην εκείνων των ιδιωτικών έργων για τα οποία η καταβολή της αμοιβής ορίζεται στην παρ. 2 του παρόντος άρθρου, η αμοιβή της μελέτης καταβάλλεται τμηματικά κατά στάδια ως εξής:

α) Με την έναρξη εκπόνησης κάθε σταδίου της μελέτης καταβάλλεται έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής ποσοστό 15% της αμοιβής που αντιστοιχεί στην αμοιβή της μελέτης.

β) Μετά την παρέλευση του μισού συμβατικού χρόνου εκπόνησης κάθε σταδίου και εφόσον έχει την κατά την κρίση της Επιβλέπουσας Υπηρεσίας εκπονηθεί εργασία ποσοστού μεγαλύτερου του 50% του υπόψη σταδίου, καταβάλλεται έναντι ισόποσης εγγυητικής επιστολής επί πλέον ποσοστό 20% της αμοιβής που αντιστοιχεί στο υπόψη στάδιο.

γ) Με την υποβολή της εκπονηθείσας μελέτης κάθε σταδίου και πριν από την έγκριση της επιστρέφονται οι εγγυητικές επιστολές των προηγούμενων περιπτ. α και β και καταβάλλεται, κατόπιν συνοπτικού ελέγχου επαρκείας της μελέτης, επιπλέον ποσοστό 35% της αμοιβής του σταδίου, χωρίς να απαιτείται η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής.

δ) Εάν τυχόν η μελέτη δεν έχει εγκριθεί μετά παρέλευση 2 μηνών από της υποβολής της, καταβάλλεται κατόπιν συνοπτικού ελέγχου επάρκειας της μελέτης επιπλέον ποσοστό 10% χωρίς να απαιτείται η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής.

ε) Μετά την έγκριση κάθε σταδίου καταβάλλεται το υπόλοιπο της αμοιβής αυτού. Ειδικότερα και προκειμένου για το τελευταίο στάδιο μελέτης παρακρατείται ποσοστό 5% της αμοιβής του τελευταίου αυτού σταδίου, το οποίο καταβάλλεται μετά την παραλαβή της μελέτης.

στ) Στις περιπτώσεις που στάδιο μελέτης περιλαμβάνει και εργασίες υπαίθρου, εφαρμόζονται μερικότερα και για τις εργασίες υπαίθρου οι διατάξεις των παραπάνω εδάφ. β, γ και δ της παραγράφου αυτής. Η εργασία υπαίθρου θεωρείται ότι αντιπροσωπεύει το 50% της αμοιβής του αντιστοίχου σταδίου της μελέτης, εφόσον δεν καθορίζεται διαφορετικά από ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.

ζ) Το ποσοστά 15% και 20% των παραπάνω εδάφ. α και β υπολογίζονται με βάση τη συμβατική αμοιβή κάθε μελέτης κατά την έννοια της παρ. 7 του άρθρ. 11 του Νομ. 716/77 ή για τις περιπτώσεις που δεν έχει προσδιορισθεί αυτή η συμβατική αμοιβή, με βάση τις προεκτιμώμενες στην οικεία σύμβαση και σε συγκριτικές πίνακες αμοιβές για το υπόψη στάδιο της μελέτης.

η) Οι λογαριασμοί συντάσσονται ανακεφαλαιωτικά, δηλαδή περιέχουν το σύνολο του οφειλόμενου μετά τη σύνταξη του λογαριασμού ποσού αμοιβής, αφαιρουμένων των μέχρι τότε σταδιακά καταβληθέντων από τον εργοδότη προηγούμενων ποσών αναπροσαρμοσμένων σύμφωνα με τα καθοριζόμενα στα άρθρ. 2 και 3 του παρόντος".

*** Η παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως άνω από την παρ. 3 του άρθρ. 52 του Π.Δ. 515/4-5 Οκτ. 1989 (ΦΕΚ Α'219).

"5. Εις περίπτωσην σταδίου μελέτης περιλαμβάνοντος και εργασίας υπαίθρου εφαρμόζονται, μερικώτερον και επί των εργασιών υπαίθρου, αι αυτά περί τμηματικών πληρωμών περιπτ. β, γ και δ της προηγούμενης παραγράφου, της αξίας των εργασιών υπαίθρου θεωρουμένης ως αντιπροσωπευούσης το 50% της πλήρους αμοιβής του αντιστοίχου σταδίου μελέτης.

6. Αι κατά το παρόν άρθρον εγγυητικάί επιστολαί αναγράφουν το όνομα, το επώνυμον και το όνομα πατρός του υπέρ ου η εγγύησις ή προκειμένου περί Εταιρείας την επωνυμίαν αυτής, τον τίτλον της προς εκπόνησιν μελέτης εις ην αφορά η παρεχομένη εγγύησις, και τέλος το όσον της παραιτήσεως του εγγυωμένου από του δικαιώματος της διζήσεως και την αναγνώρισιν υπ' αυτού της υποχρεώσεως όπως καταθέση απροφασίστως, εντός τριών ημερών από της περί τούτου σχετικής ειδοποιήσεως του εργοδότη, το αιτούμενον μέρος ή όλον της εγγυήσεως".

**** Η παρ. 4 αντικατεστάθη ως άνω και οι παρ. 5 και 6 προστέθησαν δια του Π.Δ. 99 της 4/17 Φεβρ. 1978 (ΦΕΚ Α'20).*

Τελικαί διατάξεις Άρθρο 105.

- 1.** Οι διατάξεις του παρόντος δεν έχουν εφαρμογήν εις μελέτας προκατασκευασμένων κτιρίων.
- 2.** Δια τας υπό εκπόνησιν, κατά την έναρξιν ισχύους του παρόντος, μελέτας δύναται τη εγκρίσει του Εργοδότη η εκπόνησις των υπολειπομένων σταδίων της μελέτης να γίνη συμφώνως προς τας προδιαγραφάς και απαιτήσεις του παρόντος εφ' όσον τούτο είναι δυνατόν. Εις την περίπτωσιν ταύτην και δια τα στάδια καταβάλλονται οι υπό του παρόντος προβλεπόμεναι αμοιβαί.
- 3.** Προκειμένου περί έργων του Δημοσίου και Ν.Π.Δ.Δ. οι αμοιβαί του παρόντος νοούνται ως αύται προκύπτουν κατ' εφαρμογήν των κατά την παρ. 3 του άρθρ. μόνου του Ν.Δ. 2726/1953 εκδιδόμενων αποφάσεων.
- 4.** Δια τας κατά το άρθρ. 1 του παρόντος Π.Δ/τος μελέτας, επιβλέψεις, κλπ. εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος αντί των διατάξεων του από 19/21.2.1938 Β.Δ/τος "περί αναθεωρήσεως του από 13.6.1924 Δ/τος περί καθορισμού των εις ιδιώτας μηχανικούς κλπ. αμοιβών", ως τούτο ισχύει, αίτινες διατάξεις εξακολουθούν εφαρμοζόμεναι δια τας μελέτας, επιβλέψεις κλπ. των λοιπών έργων ή περιπτώσεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Δικαστήριο: ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Τόπος: ΑΘΗΝΑ
Αριθ. Απόφασης: 2506
Έτος: 2000

Κείμενο Απόφασης

Αριθμός 2506/2000ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ Δ' Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 23 Μαΐου 2000, με την εξής σύνθεση: Μ. Βροντάκης, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ' Τμήματος, Σ. Χαραλαμπίδης, Φ. Αρναούτογλου, Δ. Πετρούλιας, Γ. Παπαγεωργίου, Σύμβουλοι, Ηρ. Τσακόπουλος, Δ. Μακρής, Πάρεδροι. Γραμματέας η Α. Τριάδη, Γραμματέας του Δ' Τμήματος. Για να δικάσει την από 5 Μαΐου 1999 αίτηση: του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία "Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος", που εδρεύει στην Αθήνα (Καρ. Σερβίας 4), το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Παναγιώτη Ψοφάκη (Α.Μ. 4608), που τον διόρισε με πληρεξούσιο, κατά του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ο οποίος παρέστη με τον Εμμ. Συγγελάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή το αιτούν Επιμελητήριο επιδιώκει να ακυρωθούν:

1) η υπ' αριθμ. 58297/18-12-98 (ΦΕΚ Β' 206/11-3-99) απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων,

2) η παράλειψη του ως άνω Υπουργού να εκδώσει απόφαση περί προσδιορισμού της προβλεπόμενης από την προαναφερθείσα υπουργική απόφαση του 1989 "ενιαίας τιμής αφετηρίας" από 1.2.1992 οπότε έληξε η ισχύς της σχετικής ρυθμίσεως αυτής, και

3) η παράλειψη του άνω Υπουργού να εκδώσει μια τέτοια απόφαση κατόπιν της από 1.1.1999 και από 1.2.1999 εντάξεως των ακινήτων των Δ. και Κοινοτήτων ορισμένων Ν. της Χ. στο σύστημα προσδιορισμού αντικειμενικής αξίας του άρθρου 41 του Ν.1249/1982 και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως. Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Συμβούλου Φ. Αρναούτογλου. Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο του αιτούντος Επιμελητηρίου, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον αντιπρόσωπο του Υπουργού, ο οποίος ζήτησε την απόρριψή της. Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου

και αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα σκέφθηκε κατά τον
Νόμο

1. Επειδή, η κρινόμενη αίτηση του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, Ν.Π.Δ.Δ. κατά το άρθρο 1 του Π.Δ. της 27.11/14.12.1926 όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Ν. 1486/1984 (φ. 161), ασκείται κατά νόμο (άρθρο 28 παρ. 4 του Ν. 2579/1998 -φ 31) ατελώς και χωρίς την καταβολή παραβόλου (βλ. ΣΕ 2887/1999).

2. Επειδή με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση α) της αποφάσεως 58297/18.12.1998 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Β' 206) περί παρατάσεως μέχρι 30.6.1999 της εφαρμογής της αποφάσεως 81304/6083/6.12.1989 του ίδιου Υπουργού (Β' 886) περί καθορισμού τιμών μονάδος επιφανείας οικοδομικών έργων β) της παραλείψεως του ως άνω Υπουργού να εκδώσει απόφαση περί προσδιορισμού της προβλεπόμενης από την προαναφερθείσα υπουργική απόφαση του 1989 "ενιαίας τιμής αφετηρίας" από 1.2.1992 οπότε έληξε η ισχύς της σχετικής ρυθμίσεως αυτής, και γ) της παραλείψεως του άνω Υπουργού να

εκδώσει μια τέτοια απόφαση κατόπιν της από 1.1.1999 και από 1.2.1999 εντάξεως των ακινήτων των Δήμων και Κοινοτήτων ορισμένων Νομών της Χώρας στο σύστημα προσδιορισμού αντικειμενικής αξίας του άρθρου 41 του Ν.1249/1982.

3. Επειδή, μετά την κατάθεση της κρινομένης αιτήσεως, έληξε η ισχύς της πρώτης προσβαλλομένης. Συνεπώς, κατά το μέρος αυτό, η δίκη πρέπει να κηρυχθεί, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 του Π.Δ. 18/1989 (φ. 8), κατηρηγμένη, εφόσον το αιτούν επιμελητήριο δεν επικαλείται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που θα δικαιολογούσε την συνέχισή της.

4. Επειδή το Σύνταγμα, που ορίζει στο άρθρο 26 παρ. 1 ότι η νομοθετική λειτουργία ασκείται από την Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, επιτρέπει, με το άρθρο 43 παρ. 2, στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων κατόπιν προτάσεως του αρμοδίου Υπουργού βάσει ειδικής εξουσιοδότησεως νόμου και μέσα στα όρια της (εδαφ. α'), ορίζοντας περαιτέρω, στο εδάφιο β, ότι εξουσιοδότηση (νόμου) προς έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλα, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα της Διοικήσεως επιτρέπεται σε συγκεκριμένως οριζόμενες περιπτώσεις (επί ρυθμίσεως ειδικότερων θεμάτων, ή θεμάτων τοπικού ενδιαφέροντος ή τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα). Εξ άλλου, το άρθρο 59 παρ. 1 του ΝΔ της 17.7.1923 (φ. 228) ορίζει ότι "Δια Β. διαταγμάτων εκδιδόμενων μετά γνώμην του Συμβουλίου των Δημοσίων Έργων, κανονίζεται η δι' εκάστην περίπτωσην πληρωτέα υπό των εργοδοτών αμοιβή εις τους μηχανικούς εν γένει και αρχιτέκτονας τους εκπονούντας μελέτας οιδωδήποτε έργων και τους αναλαμβάνοντας την εφαρμογήν των μελετών και την εποπτείαν εκτελέσεως των έργων τούτων...", το δε άρθρο μόνο του ΝΔ 2726/1953 (φ. 325) ορίζει ότι "1. Ο κατά το άρθρον 59 παραγρ. 1 του από 17.7/16.8.23 Ν.Δ. "περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του Κράτους και οικοδομής αυτών" κανονισμός των ελαχίστων ορίων αμοιβής των μηχανικών εν γένει και αρχιτεκτόνων, εφαρμόζεται δι' όλας τα ειδικότητας των μηχανικών - μελών του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος, διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών, καθώς και δια τους βάσει ειδικών διατάξεων Νόμων ασκούντας τα επαγγέλματα ταύτα εν όλω ή εν μέρει. Τα ως άνω ελάχιστα όρια αμοιβών αποτελούν κατωτέραν διατίμησιν υποχρεωτικήν δι' αμφοτέρα τα συμβαλλόμενα μέρη, καταργουμένης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του ως άνω άρθρου. 2. Ο κανονισμός ούτος των αμοιβών εκτείνεται εις την μελέτην, εφαρμογή, επίβλεψιν, εποπτείαν ή έλεγchon και παραλαβήν πάσης φύσεως έργων ή εγκαταστάσεων, καθώς και εις πάσης φύσεως τεχνικάς εν γένει εργασίας και υπηρεσίας, σχεδιαγράμματα, καταμετρήσεις, γνωμοδοτήσεις, πραγματογνωμοσύνας κ.λπ. ή αμοιβάς καταβαλλομένας εις τους μετέχοντας αρχιτεκτονικών διαγωνισμών και τους κριτάς τούτων". Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων αυτών εκδόθηκε το Π.Δ. 696/1974 (φ. 301), το οποίο, στο μεν άρθρο 1 παρ. 1 ορίζει ότι "αι δια του παρόντος καθοριζόμεναι αμοιβαί αποτελούν τα υποχρεωτικώς εφαρμοζόμενα κατώτατα όρια αποζημιώσεως δια την εκπόνησιν μελετών και διενέργειαν επιβλέψεων, παραλαβών και εκτιμήσεων" διαφόρων κατηγοριών έργων, στο άρθρο 2 όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του ΠΔ 515/1989 (φ. 219) ότι η αμοιβή για την εκπόνηση μελετών καθορίζεται, μεταξύ άλλων, σε ποσοστά επί τοις εκατό του προϋπολογισμού των μελετωμένων έργων που υπολογίζονται βάσει τύπου (παραγρ. 1 στοιχ. α) και στο άρθρο 3 όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 του ΠΔ 515/1989 ότι "1. Ο προϋπολογισμός με τον οποίο υπολογίζεται η αμοιβή κάθε έργου είναι αυτός που εξάγεται με τις ποσότητες όλων των κονδυλίων αυτού, όπως αυτός εγκρίνεται από τον Εργοδότη, ..." και ότι "6. Ειδικά για την έκδοση οικοδομικών αδειών, ο προϋπολογισμός εξάγεται είτε βάσει αναλυτικού προϋπολογισμού, είτε σύμφωνα με τιμές μονάδος που καθορίζονται με υπουργική απόφαση, η οποία λαμβάνει υπόψη το κόστος κατασκευής όπως εξάγεται από τον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας των ακινήτων, (άρθρο 41 του Ν. 1249/1982 ΦΕΚ 43, όπως κάθε φορά ισχύει)". Κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας αυτής διατάξεως εκδόθηκε αρχικά η απόφαση 7870/ 5724/17.11.1989 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων (Β' 863) και ακολούθως, η απόφαση 81304/6083/ 6.12.1989 του ίδιου Υπουργού (Β' 886), που την αντικατέστησε. Η απόφαση αυτή θέσπισε ένα ολόκληρο σύστημα καθορισμού των τιμών μονάδος επιφανείας των οικοδομικών έργων, το οποίο, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει τρόπο υπολογισμού της "τιμής αφετηρίας" (ΤΑ) για κάθε περιφερειακό διαμέρισμα της Χώρας επί τη βάσει στοιχείων των

πινάκων τιμών του αντικειμενικού συστήματος προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών και διαφόρων συντελεστών (άρθρο 1 παρ. 1), θέτει δε τον κανόνα ότι οι τιμές αυτές, υπολογιζόμενες βάσει των πινάκων τιμών του Υπουργείου Οικονομικών της 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, ανακοινώνονται κάθε Ιανουάριο με πράξη του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων μετά γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και ισχύουν για ένα χρόνο (άρθρο 1 παρ. 11), και ορίζει ότι για την σύνταξη του προϋπολογισμού των ιδιωτικών οικοδομικών έργων οι διάφοροι συντελεστές που θεσπίζει, εφαρμόζονται επί μιάς "ενιαίας τιμής αφετηρίας" (ΕΤΑ) για όλη την χώρα, ήτοι αριθμητικού μέσου όρου των τιμών αφετηρίας ανά περιφερειακό διαμέρισμα (άρθρο 4 παρ. 1), με βάση την οποία υπολογίζεται η τιμή μονάδος επιφανείας των κατοικιών, καταστημάτων, γραφείων κλπ (άρθρο 1 παρ. 2, 3, 4 κλπ). Για την πρώτη περίοδο εφαρμογής της αποφάσεως αυτής, και ειδικότερα για το διάστημα από 6.12.1989 ως 31.1.1991, με το μεν άρθρο 3 παρ. 1 καθορίσθηκαν οι τιμές αφετηρίας κατά περιφερειακό διαμέρισμα, με το δε άρθρο 4 παρ. 3 προσδιορίσθηκε η ενιαία τιμή αφετηρίας (ΕΤΑ) σε 15.000 δρχ. Στη συνέχεια, όμως, αντί να εκδίδονται κατ' έτος μετά την θέσπιση του συστήματος αυτού και κατ' εφαρμογήν του, υπουργικές αποφάσεις περί τιμών αφετηρίας για κάθε περιφερειακό διαμέρισμα, με βάση τις εκάστοτε τιμές του Υπουργείου Οικονομικών και να αναπροσαρμόζεται η ΕΤΑ, εκδόθηκαν, κατ' επίκληση του άρθρου 3 παρ. 6 του ΠΔ 696/1974 όπως ισχύει, διαδοχικές υπουργικές αποφάσεις, όπως η προσβαλλόμενη, περί παρατάσεως για ένα εξάμηνο, κάθε φορά, της εφαρμογής της υπουργικής αποφάσεως 81304/6083/6.12.1989 (Β' 886) με αποτέλεσμα να εξακολουθεί να ισχύει η αρχικώς καθορισθείσα ΕΤΑ των 15.000 Δρχ.

5. Επειδή, εν όψει των αναφερθέντων περί του άρθρου 43 παρ. 2 εδαφ. β' του Συντάγματος, το οποίο μόνο κατόπιν εξουσιοδότησεως νόμου και σε ειδικά οριζόμενες περιπτώσεις επιτρέπει την έκδοση κανονιστικών πράξεων από άλλο, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, διοικητικό όργανο, η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 6 του ΠΔ 696/1974, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 του ΠΔ 515/1989, κατά το μέρος που επιτρέπει τον καθορισμό με υπουργική απόφαση τιμών μονάδων επί τη βάσει του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων καθώς και άλλων, μη προσδιοριζόμενων, παραγόντων, συνιστά ανεπίτρεπτη υπεξουσιοδότηση. Συνεπώς, η διάταξη αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει νόμιμο έρεισμα της υπουργικής αποφάσεως 81304/6083/6.12.1989 (Β' 886) της οποίας, ως κανονιστικής, το κύρος κρίνεται παρεμπιπτόντως με αποτέλεσμα η απόφαση αυτή να ελέγχεται ως μη νόμιμη. Αν και κατά την γνώμη του Προέδρου Μιχ. Βροντάκη, η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 6 του ως άνω Π.Δ/τος, κατά το μέρος που προβλέπει την έκδοση υπουργικής αποφάσεως για τον καθορισμό τιμών μονάδος, δεν περιέχει ανεπίτρεπτη εξουσιοδότηση διότι αναφέρεται σε ρύθμιση λεπτομερειακού θέματος, αφού τη βασική ρύθμιση θεσπίζει η ίδια αυτή διάταξη (ότι για τον καθορισμό τιμών μονάδος λαμβάνεται υπόψη το κόστος κατασκευής, όπως εξάγεται από τον αντικειμενικό προσδιορισμό της αξίας των ακινήτων) (βλ. και πρ. επεξ. 624/89).

6. Επειδή, εν όψει των ανωτέρω, κατά το μέρος που η κρινόμενη αίτηση βάλλει κατά της παραλείψεως του Υπουργού να εκδώσει, σε συμμόρφωση προς το σύστημα που καθιέρωσε η εν λόγω κανονιστική υπουργική απόφαση 81304/1989, απόφαση περί προσδιορισμού της ΕΤΑ από 1.2.1992, από τότε δηλαδή που έληξε ο αρχικός προσδιορισμός της, άλλως μετά την από 1.1.1999 και 1.2.1999 ένταξη των ακινήτων ορισμένων περιοχών της χώρας στο σύστημα προσδιορισμού της αντικειμενικής αξίας του άρθρου 41 του Ν. 1249/1982, πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Κι αυτό, προεχόντως διότι, εφόσον η υπουργική απόφαση δεν ήταν, κατά τα αναφερθέντα, νόμιμη ελλείψει νομίμου ερείσματος, δεν υποχρέωνε τον Υπουργό σε καμία σχετική ενέργεια. 7. Επειδή, συνεπώς, κατά το μέρος που η κρινόμενη αίτηση βάλλει κατά της πρώτης προσβαλλομένης, η δίκη πρέπει να κηρυχθεί κατηρηγμένη, κατά τα λοιπά δε, η αίτηση πρέπει ν' απορριφθεί.

Δ Ι Α Τ Α Υ Τ Α

Κηρύσσει εν μέρει την δίκη κατηρηγμένη, κατά το σκεπτικό. Απορρίπτει την αίτηση κατά τα

λοιπά. Επιβάλλει σε βάρος του αιτούντος το ποσό των εκατόν τριάντα χιλιάδων (130.000) δραχμών η δικαστική δαπάνη υπέρ του Δημοσίου.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα την 1η Ιουνίου 2000Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος Η Γραμματέας του Δ' Τμήματος Μ. Βροντάκης Α. Τριάδη και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στις 25 Ιουλίου 2000.Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος Η Γραμματέας του Δ' ΤμήματοςΑ. Τσαμπάση Α. Τριάδη1-7-Αριθμός 2506/2000./Ρ.Κ../.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Δικαστήριο: ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΕΠΕΞ/ΣΙΑ ΔΙΑΤ/ΤΩΝ ΤΜ.Ε
Τόπος: ΑΘΗΝΑ
Αριθ. Απόφασης: 2507
Ετος: 2000

Περίληψη	672. Νόμος - νομοθετική εξουσία, νομοθετική εξουσιοδότηση, υπεξουσιοδότηση. Το άρθρο 3 § 6 του π.δ. 696/1974, κατά το μέρος που επιτρέπει με υπουργική απόφαση τον καθορισμό τιμών μονάδος επί τη βάσει του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων καθώς και άλλων, μη προσδιοριζομένων παραγόντων, συνιστά ανεπίτρεπτη υπεξουσιοδότηση, (μειοψ.)
-----------------	--

Κείμενο Απόφασης

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ) 672. Νόμος - νομοθετική εξουσία, νομοθετική εξουσιοδότηση, υπεξουσιοδότηση. Το άρθρο 3 § 6 του π.δ. 696/1974, κατά το μέρος που επιτρέπει με υπουργική απόφαση τον καθορισμό τιμών μονάδος επί τη βάσει του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων καθώς και άλλων, μη προσδιοριζομένων παραγόντων, συνιστά ανεπίτρεπτη υπεξουσιοδότηση, (μειοψ.)

Εισηγητές:	Φ. Αρναούτογλου, Σύμβουλος
-------------------	----------------------------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

**Απόσπασμα από το Draft 02 της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων - UIA
“Recommended Guideline for the Accord Policy on the Development of Fees”**

Σε πολλά κράτη υπάρχει ένα σύστημα για τον προσδιορισμό της αποστολής και των αμοιβών των υπηρεσιών αρχιτεκτόνων - υποχρεωτικών ή συμβουλευτικών. Σε μερικές χώρες αυτά τα συστήματα είναι θεσπισμένα από το κράτος, συχνότερα ωστόσο απαντώνται τα παραδείγματα χωρών στις οποίες τέτοια συστήματα έχουν αναπτυχθεί από επαγγελματικές ή ιδιωτικές οργανώσεις.

Οι κρατικά θεσπισμένες κλίμακες αμοιβών αρχιτεκτόνων αρχικά ήταν μέρος ενός «Κοινωνικού Συμβολαίου»: η κοινωνία αναγνώρισε την ιδιαίτερη σημασία των αποτελεσμάτων των αρχιτεκτονικών υπηρεσιών για την ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος και επομένως συμφώνησε να αξιολογήσει τις αρχιτεκτονικές υπηρεσίες βάσει της ποιότητας και όχι της τιμής. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των αρχιτεκτόνων μεταφερόταν με αυτό τον τρόπο στο πεδίο της ποιότητας και όχι της τιμής. Η συναίνεση που υποστήριξε αυτό το Κοινωνικό Συμβόλαιο δεν υπάρχει πλέον. Ο ανεμπόδιστος οικονομικός ανταγωνισμός αποτελεί βασική θέση π.χ. του Π.Ο.Ε. και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Δεν υπάρχει κανένας χώρος για τις κλίμακες αμοιβών σε αυτήν την φιλοσοφία του ανταγωνισμού.

Εντούτοις, ακόμη και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην Έκθεσή της σχετικά με τον Ανταγωνισμό στις Επαγγελματικές Υπηρεσίες (Report on Competition in Professional Services, 09.02.2004) έχει αναγνωρίσει τρεις βασικούς λόγους για τους οποίους ένας κανονισμός των επαγγελματικών υπηρεσιών είναι αναγκαίος. Στο κεφάλαιο 4 της έκθεσης «Περιοριστικός κανονισμός στα ελεύθερα επαγγέλματα» (Restrictive Regulation in the Liberal Professions) οι λόγοι αυτοί αναλύονται ως εξής:

Ο πρώτος (λόγος) βασίζεται στην έννοια «της ασυμμετρίας της πληροφορίας» μεταξύ των πελατών και των φορέων παροχής υπηρεσιών. Ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα των επαγγελματικών υπηρεσιών είναι ότι απαιτούν από τους επαγγελματίες να επιδείξουν υψηλό επίπεδο τεχνικών γνώσεων. Οι καταναλωτές μπορεί να μην έχουν αυτή την γνώση και επομένως δυσκολεύονται να κρίνουν την ποιότητα των υπηρεσιών που πληρώνουν. Οι επαγγελματικές υπηρεσίες είναι «αγαθά εμπιστοσύνης» η ποιότητα των οποίων δεν μπορεί να κριθεί εύκολα είτε από προγενέστερη παρατήρηση είτε, σε μερικές αγορές, από κατανάλωση ή χρήση.

Το δεύτερο επιχείρημα είναι βασισμένο στην έννοια “externalities” (εξωτερικότητες). Σε ορισμένες αγορές, η παροχή μιας υπηρεσίας μπορεί να ασκήσει κάποια επίδραση σε τρίτους, καθώς επίσης και στον αγοραστή της υπηρεσίας. Ένας ανακριβής λογιστικός έλεγχος μπορεί να παραπλανήσει πιστωτές και επενδυτές. Ένα κακώς κατασκευασμένο κτήριο μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια ασφάλεια. Υπάρχει κίνδυνος αποτυχίας επιτυχούς εξέτασης αυτών των εξωτερικών επιδράσεων από τους παρόχους και τους αγοραστές αυτών των υπηρεσιών.

Το τρίτο επιχείρημα είναι βασισμένο στην έννοια των «δημόσιων αγαθών». Ορισμένες επαγγελματικές υπηρεσίες παράγουν δημόσια αγαθά που έχουν αξία για την κοινωνία εν γένει. Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν την ορθή απονομή της δικαιοσύνης ή την ανάπτυξη αστικού περιβάλλοντος υψηλού ποιοτικά επιπέδου. Υπάρχει ο κίνδυνος ότι χωρίς ρύθμιση μερικές αγορές επαγγελματικών υπηρεσιών μπορεί να προσφέρουν δημόσια αγαθά σε ανεπαρκή ποσότητα ή ποιότητα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ο αριθμός των Μηχανικών εκτιμάται περίπου σε 250.000 σε συνολικό πληθυσμό 82.689.000. Οι αμοιβές υπολογίζονται με ένα επίσημο κώδικα αμοιβών για τις υπηρεσίες Αρχιτεκτόνων και Μηχανικών (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure-HOAI), που βασίζεται σε εθνική νομοθεσία.

Ο πίνακας αμοιβών για κατασκευές κτιρίων και εγκαταστάσεων είναι ο παρακάτω:

Anrechenbare	Zone I		Zone II		Zone III		Zone IV		Zone V	
Kosten	von	bis	von	bis	von	bis	von	bis	von	bis
Euro	Euro		Euro		Euro		Euro		Euro	
25.565	2.182	2.654	2.654	3.290	3.290	4.241	4.241	4.876	4.876	5.348
30.000	2.558	3.109	3.109	3.847	3.847	4.948	4.948	5.686	5.686	6.237
35.000	2.991	3.629	3.629	4.483	4.483	5.760	5.760	6.613	6.613	7.252
40.000	3.411	4.138	4.138	5.112	5.112	6.565	6.565	7.538	7.538	8.264
45.000	3.843	4.657	4.657	5.743	5.743	7.372	7.372	8.458	8.458	9.272
50.000	4.269	5.167	5.167	6.358	6.358	8.154	8.154	9.346	9.346	10.243
100.000	8.531	10.206	10.206	12.442	12.442	15.796	15.796	18.032	18.032	19.708
150.000	12.799	15.128	15.128	18.236	18.236	22.900	22.900	26.008	26.008	28.337
200.000	17.061	19.927	19.927	23.745	23.745	29.471	29.471	33.289	33.289	36.155
250.000	21.324	24.622	24.622	29.018	29.018	35.610	35.610	40.006	40.006	43.305
300.000	24.732	28.581	28.581	33.715	33.715	41.407	41.407	46.540	46.540	50.389
350.000	27.566	32.044	32.044	38.017	38.017	46.970	46.970	52.944	52.944	57.421
400.000	29.999	35.114	35.114	41.940	41.940	52.175	52.175	59.001	59.001	64.116
450.000	32.058	37.820	37.820	45.498	45.498	57.024	57.024	64.702	64.702	70.465
500.000	33.738	40.137	40.137	48.667	48.667	61.464	61.464	69.994	69.994	76.392
1.000.000	60.822	72.089	72.089	87.112	87.112	109.650	109.650	124.674	124.674	135.940
1.500.000	88.184	104.284	104.284	125.749	125.749	157.951	157.951	179.416	179.416	195.516
2.000.000	115.506	136.436	136.436	164.341	164.341	206.201	206.201	234.105	234.105	255.036
2.500.000	142.830	168.598	168.598	202.953	202.953	254.487	254.487	288.842	288.842	314.607
3.000.000	171.226	200.401	200.401	239.295	239.295	297.639	297.639	336.534	336.534	365.708
3.500.000	199.766	232.158	232.158	275.353	275.353	340.143	340.143	383.337	383.337	415.731
4.000.000	228.305	263.920	263.920	311.411	311.411	382.642	382.642	430.133	430.133	465.748
4.500.000	256.840	295.678	295.678	347.465	347.465	425.145	425.145	476.931	476.931	515.769
5.000.000	285.379	327.439	327.439	383.522	383.522	467.649	467.649	523.731	523.731	565.792
10.000.000	570.757	648.805	648.805	752.869	752.869	908.967	908.967	1.013.031	1.013.031	1.091.079
15.000.000	856.136	964.745	964.745	1.109.559	1.109.559	1.326.782	1.326.782	1.471.595	1.471.595	1.580.205
20.000.000	1.141.514	1.275.044	1.275.044	1.453.088	1.453.088	1.720.148	1.720.148	1.898.192	1.898.192	2.031.722
25.000.000	1.426.893	1.586.268	1.586.268	1.798.766	1.798.766	2.117.513	2.117.513	2.330.011	2.330.011	2.489.383
25.564.594	1.459.117	1.621.426	1.621.426	1.837.835	1.837.835	2.162.447	2.162.447	2.378.856	2.378.856	2.541.160

Πηγή: HOAI (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure), Έκδοση 2009

Σημείωση: Οι ζώνες αμοιβών σε αυτή την περίπτωση χωρίζονται σε πέντε (5) κατηγορίες και αφορούν σε έργα πολύ μικρών, μικρών, μεσαίων, μεγάλων και πολύ μεγάλων απαιτήσεων.

Στη Γερμανία, ο σχεδιασμός, η εκτέλεση και η παράδοση των έργων που αφορούν στην κατασκευή και στη διαμόρφωση χώρων, χωρίζεται σε εννέα φάσεις (σκοπιμότητα, προκαταρκτική φάση, προγραμματισμός σχεδίου, έγκριση προγραμματισμού, εκτέλεση, προετοιμασία παράδοσης, σύμπραξη για την παράδοση, παρακολούθηση φυσικού αντικειμένου και τεκμηρίωση). Ο σχεδιασμός περιλαμβάνει τις τρεις πρώτες φάσεις και αντιστοιχεί στο 21% του τελικού κόστους του έργου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για **κτίριο 100 τ.μ**, με ενδεικτικό κόστος 250.000 €, η αμοιβή για το 100% του έργου κυμαίνεται από 29.018€ έως 35.610€ (11,6% έως 14,3%) ενώ για το σχεδιασμό του έργου η μέγιστη αμοιβή ανέρχεται σε 7.478 €.

Ομοίως, για **κτίριο 500 τ.μ** με ενδεικτικό κόστος 1.000.000 €, η αμοιβή για το 100% του έργου κυμαίνεται από 87.112€ έως 109.650€ (8,7 % έως 10,9%) ενώ για το σχεδιασμό του έργου η μέγιστη αμοιβή ανέρχεται σε 23.026€.

Για **Αρχιτέκτονες** ισχύουν τα παρακάτω:

- Εάν κάποιος χρησιμοποιεί τον τίτλο «αρχιτέκτονας» χωρίς να είναι εγγεγραμμένος στη λίστα αρχιτεκτόνων, τα επιμελητήρια των αρχιτεκτόνων εξουσιοδοτούνται να απαγορεύσουν τη χρήση του τίτλου με την επιβολή κυρώσεων.
- Ακόμη και αν κάποιος που έχει κάνει αίτηση για την απόκτηση του τίτλου του αρχιτέκτονα, πληρεί τις προϋποθέσεις, δεν εγγράφεται αυτομάτως στις λίστες των επιμελητηρίων. Η Επιτροπή Εγγραφών εξετάζει επίσης αν υπάρχουν στοιχεία που αποτελούν αφορμή για άρνηση της αίτησης εγγραφής, όπως η αναξιοπιστία του ατόμου, ποινικές κυρώσεις, οικονομική αφερεγγυότητα.

Εκπαίδευση / Εμπειρία

- Ζητείται πρακτική εκπαίδευση εντός του επαγγελματικού τομέα του αρχιτέκτονα.
- Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις, όπως ορίζονται από τα Ομοσπονδιακά κράτη της Γερμανίας, εφαρμόζονται γενικώς και για ξένους αρχιτέκτονες.

Για **Μηχανικούς** ισχύουν τα παρακάτω:

- Ο τίτλος του Μηχανικού προστατεύεται θεσμικά και από τα 16 ομοσπονδιακά κρατίδια.
- Για την άσκηση του επαγγέλματος, πρέπει να υπάρχει σχετικό πτυχίο καθώς και εγγραφή σε μία λίστα στην αντίστοιχη ομοσπονδιακή ένωση.
- Υπάρχουν περίπου 90 αναγνωρισμένες ειδικότητες Μηχανικών.
- Υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για την απόκτηση του τίτλου consulting engineer (εγγραφή σε ειδική λίστα στην αντίστοιχη ομοσπονδιακή ένωση που ορίζει προϋποθέσεις).
- Εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και κοινοπραξίες μπορούν να δραστηριοποιούνται στο χώρο αλλά δεν γίνονται μέλη των Ενώσεων Μηχανικών. Ομοίως όπως και οι ιδιώτες πρέπει να εγγράφονται σε ειδικό μητρώο ώστε να χρησιμοποιούν τον τίτλο "consulting engineers" στο όνομά τους.
- Η δια βίου εκπαίδευση είναι υποχρεωτική για τους Μηχανικούς, ορίζεται ξεχωριστά σε κάθε κρατίδιο και ποικίλει ενδεικτικά από 6 έως 12 ώρες κάθε δύο χρόνια.
- Υπεύθυνος φορέας για τη ρύθμιση του επαγγέλματος είναι το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών κάθε κρατιδίου.
- Υπάρχει ένα Ομοσπονδιακό Επιμελητήριο Μηχανικών με έδρα το Βερολίνο και 16 τοπικά Επιμελητήρια Μηχανικών (ένα σε κάθε ομόσπονδο κρατίδιο), τα οποία είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Τέσσερα από αυτά αναφέρονται μόνο σε Πολιτικούς Μηχανικούς και αυτοαποκαλούνται Επιμελητήρια Κατασκευών.
- Υπάρχει καθορισμός κατώτατων και ανώτατων αμοιβών, η παραβίαση των οποίων μπορεί να επιφέρει κυρώσεις.
- Η ασφάλεια για την άσκηση του επαγγέλματος είναι υποχρεωτική.

Σύσταση εταιρειών

Εγχώριες και ξένες εταιρείες μπορούν να έχουν στον τίτλο τους τον όρο "Consulting Engineer" υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Πέρα από αυτό δεν υπάρχουν ειδικοί κανόνες για τον τύπο της επαγγελματικής δραστηριότητας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7

ΙΣΠΑΝΙΑ**Αριθμός Μηχανικών : 65.000****Πληθυσμός : 43.064.000 (Δείκτης Αρ. Μηχανικών: Συνολικό Πληθυσμό = 1:662)**

Υπάρχει μόνο ενδεικτικός κώδικας αμοιβών, χρησιμοποιούμενος ως πληροφοριακός για τους πελάτες, αλλά δεν είναι δεσμευτικός.

(Απάντηση Ισπανικής Αρχής Ανταγωνισμού)

1. Το 2009 τέθηκε σε εφαρμογή ο Νόμος "Omnibus Law", ο οποίος τροποποίησε μια σειρά εθνικών νόμων, ώστε να καταστεί εφικτή η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την παροχή υπηρεσιών.
2. Το 2008 η Ισπανική Αρχή Ανταγωνισμού ασχολήθηκε με το θέμα καθορισμού τιμών από την Ένωση Αρχιτεκτόνων στη περιοχή της Huelva, εφαρμόζοντας τον εθνικό νόμο περί ανταγωνισμού. Επρόκειτο για πρόταση της Ένωσης Αρχιτεκτόνων προς τα μέλη της, να εφαρμόσουν μια απλουστευμένη μέθοδο υπολογισμού του εκτιμώμενου κόστους διαφόρων εργασιών, με την πρόβλεψη πως, αν οι Αρχιτέκτονες δεν εφαρμόζαν την μέθοδο αυτή, προκειμένου να τους χορηγηθεί έγκριση από την Ένωση, οι Αρχιτέκτονες θα έπρεπε να δικαιολογήσουν στην Ένωση τους λόγους μη υιοθέτησης της μεθόδου. Η Αρχή Ανταγωνισμού έκρινε ότι επρόκειτο για αντι-ανταγωνιστική πρακτική και έμμεση σύσταση κατώτατων τιμών.

Το κόστος αγοράς οικοπέδου κυμαίνεται μεταξύ 50 € έως 300 € ανά m².

Το κόστος κατασκευής κυμαίνεται μεταξύ 700 € έως 1.500 € (ή περισσότερο) ανά m², ανάλογα με την περιοχή.

Το κόστος τοπογραφικής μελέτης κυμαίνεται μεταξύ 1.800 € έως 4.200 €

Αρχιτέκτονες

Αν και ο τίτλος του αρχιτέκτονα δεν προστατεύεται από το νόμο, υπάρχουν συγκεκριμένες υπηρεσίες τις οποίες μόνο οι κάτοχοι του τίτλου μπορούν να αναλάβουν. Ένας ανεξάρτητος επαγγελματίας αρχιτέκτονας πρέπει να είναι εγγεγραμμένος ως μέλος στην αρμόδια επαγγελματική ένωση, Consejo Superior de Colegios de Arquitectos de España (Ανώτατο Όργανο Επίσημων Φορέων Αρχιτεκτόνων). www.csae.com

Προϋποθέσεις για να γίνει κάποιος μέλος επαγγελματικής ένωσης είναι να κατέχει πανεπιστημιακό πτυχίο στην αρχιτεκτονική μετά από σπουδές διάρκειας 5 ετών και να έχει ολοκληρώσει μια τελική πρακτική μελέτη, που μπορεί να διαρκέσει από 1 έως 2 χρόνια. Ο αρχιτέκτονας πρέπει να κατέχει επαγγελματική ασφάλεια αποζημίωσης και να πληρώνει συνδρομή στον επίσημο φορέα (Colegio Oficial de Arquitectos).

Τεχνικός ειδικός (technical expert), δηλαδή βοηθός του αρχιτέκτονα ή του μηχανικού, υπεύθυνος επίβλεψης πρακτικών έργων, προϋπολογισμού κλπ., μπορεί να γίνει κάποιος με πανεπιστημιακές σπουδές 3 ετών. Μπορεί επίσης να γίνει μέλος στον αντίστοιχο Επίσημο Φορέα των τεχνικών αρχιτεκτόνων (Colegio Oficial de Arquitectos tecnicos).

Αμοιβές

Οι αμοιβές των **αρχιτεκτόνων** συνήθως υπολογίζονται ως ποσοστό επί του συνολικού κόστους του έργου, το οποίο συνήθως κυμαίνεται μεταξύ **5** έως **10 %**. Ωστόσο, δεν υπάρχουν πλέον υποχρεωτικές ελάχιστες αμοιβές για τους αρχιτέκτονες.

Επίβλεψη :	1-2 % επί του συνολικού κόστους του έργου
Άδεια κατασκευής:	4-5 % επί του συνολικού κόστους του έργου
Δήλωση νέας κατασκευής :	0,5 %
Μελέτη ασφάλειας :	0,8 %
Γεωλογική μελέτη :	1 %

Οι πληροφορίες σχετικά με τις αμοιβές προέρχονται από ιστοσελίδες αναφορικά με τις κατασκευές στην Ισπανία.

<http://www.euroresidentes.com/Property/land/cost-building-house-spain.htm>

<http://www.justlanded.com/english/Spain/Articles/Property/Building-your-own-home>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8

Η.Π.Α.**ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (2008)**

Για το έτος 2008, το πιο πρόσφατο για το οποίο υπάρχουν επεξεργασμένα και δημοσιευμένα στοιχεία σε εθνικό επίπεδο, **οι εργαζόμενοι ως μηχανικοί** στις ΗΠΑ κατείχαν συνολικά **1,6 εκατομμύρια θέσεις εργασίας** (περιλαμβανομένων των μηχανικών που δεν έχουν επαγγελματική άδεια, δηλαδή δεν είναι P.E. (Professional Engineers)¹³ και εργάζονται ως υπάλληλοι στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα).

Πολιτικοί Μηχανικοί	278.400
Μηχανολόγοι Μηχανικοί	238.700
Μηχανικοί Βιομηχανίας	214.800
Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	157.800
Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί, μη περιλαμβανομένων των Μηχ/κων Η/Υ	143.700
Μηχανικοί Η/Υ	74.700
Αεροναυπηγοί	71.600
Μηχανικοί Περιβάλλοντος	54.300
Χημικοί Μηχανικοί	31.700
Μηχανικοί Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας, μη περιλαμβανομένων των Μηχανικών Ασφαλείας & Επιθεωρητών Ορυχείων	25.700
Μηχανικοί Υλικών	24.400
Μηχανικοί Πετρελαίου	21.900
Πυρηνικοί Μηχανικοί	16.900
Μηχανικοί Βιο-ιατρικής	16.000
Ναυπηγοί Μηχανικοί	8.500
Μηχανικοί Ορυχείων και Γεωλόγοι περιλαμβανομένων των Μηχανικών ασφαλείας ορυχείων	7.100
Μηχανικοί Αγροτικής Παραγωγής	2.700
Μηχανικοί Λοιπών Ειδικοτήτων	183.200

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΙΘΜΟ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

(Γραφείο Εργατικών Στατιστικών του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ, όπως δημοσιεύονται στο site http://www.bls.gov/ro6/fax/oes_houston.htm)

ΑΜΟΙΒΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

Ειδικότητα	Κατώτερο 10% (USD ¹⁴)	Κατώτερο 25% (USD)	Διάμεση Τιμή Ετήσιας Αμοιβής (USD)	Υψηλότερο 25% (USD)	Υψηλότερο 10% (USD)
Πολιτικοί Μηχανικοί	48.140	58.960	74.600	94.470	115.630
Μηχανολόγοι Μηχ/κοι	47.900	59.230	74.920	94.400	114.740
Μηχανικοί	47.720	59.120	73.820	91.020	107.270

¹³ Στις ΗΠΑ οι μηχανικοί που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους απευθείας προς το κοινό πρέπει να έχουν άδεια, να είναι δηλ. Professional Engineers (PE)

¹⁴ Ισοτιμία 1 USD = 0.72 €

Βιομηχανίας					
Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	52.990	64.910	82.160	102.520	125.810
Ηλεκτρονικοί Μηχανικοί	55.330	68.400	86.370	106.870	129.920
Μηχανικοί Η/Υ	59.170	76.250	97.400	122.750	148.590
Αεροναυπηγοί	58.130	72.390	92.520	114.530	134.570
Μηχανικοί Περιβάλλοντος	45.310	56.980	74.020	94.280	115.430
Χημικοί Μηχανικοί	53.730	67.420	84.680	105.000	130.240
Μηχανικοί Υγιεινής & Ασφάλειας της Εργασίας	43.540	56.190	72.490	90.740	106.220
Μηχανικοί Υλικών	51.420	63.830	81.820	102.040	124.470
Μηχανικοί Πετρελαίου	57.820	80.040	108.020	148.700	>166.400
Πυρηνικοί Μηχανικοί	68.300	82.540	97.080	115.170	136.880
Μηχανικοί Βιο- ιατρικής	47.640	59.420	77.400	98.830	121.970
Ναυπηγοί	43.070	57.060	74.140	94.840	118.630
Μηχανικοί Ορυχείων και Γεωλόγοι	45.020	57.970	75.960	96.030	122.750
Μηχανικοί Αγροτικής Παραγωγής	43.150	55.430	68.730	86.400	108.470

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ

(Γραφείο Εργατικών Στατιστικών του Υπουργείου Εργασίας των ΗΠΑ όπως δημοσιεύονται στο site http://www.bls.gov/ro6/fax/oes_houston.htm)

ΑΜΟΙΒΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ INSTITUTE OF ELECTRICAL AND ELECTRONICS ENGINEERS-IEEE)

Σύμβουλοι Μηχανικοί είναι Μηχανικοί που απασχολούνται σε εταιρείες ή δουλεύουν ανεξάρτητα. Η Ένωση των Δικτύων Συμβούλων της IEEE το 2002 έκανε έρευνα μεταξύ 2000 συμβούλων μηχανικών-μελών της, η οποία αποτέλεσε την πιο ολοκληρωμένη έρευνα αμοιβών που διεξήχθη από την IEEE ή άλλη ένωση τεχνικών επιστημόνων. Η επαγγελματική εμπειρία αυτών που συμμετείχαν ήταν από δύο (2) έως πενήντα δύο (52) χρόνια ενώ η εμπειρία τους ως σύμβουλοι μηχανικοί ήταν από λιγότερο από ένα (1) έως σαράντα (40) χρόνια.. Επειδή οι περισσότεροι σύμβουλοι χρεώνουν ωριαίες αμοιβές όλα τα σχετικά στοιχεία παρουσιάζονται με βάση την ωριαία χρέωση.

ΕΜΠΕΙΡΙΑ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ (\$/ΩΡΑ)	ΜΕΓΙΣΤΗ (\$/ ΩΡΑ)	ΜΕΣΗ (\$/ΩΡΑ)	ΔΙΑΜΕΣΗ (\$/ΩΡΑ)
1-10 χρόνια	20	175	96	90
11-20 χρόνια	40	320	111	100
21-30 χρόνια	25	2000	139	110
31-40 χρόνια	31	1000	154	120

>40 χρόνια	45	468	145	105
------------	----	-----	-----	-----

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΜΟΙΒΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΙΕΕΕ, 2002)

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΕΜΠΕΙΡΙΑ	ΕΛΑΧΙΣΤΟ (\$)	ΜΕΓΙΣΤΟ (\$)	ΜΕΣΟ (\$)	ΔΙΑΜΕΣΟ (\$)
1-10 χρόνια	3.700	1.500.000	98.348	89.000
11-20 χρόνια	1.500	1.050.000	141.105	100.000
21-30 χρόνια	1.000	1.200.000	197.908	100.000
31-40 χρόνια	7.348	1.000.000	125.767	100.000
> 40 χρόνια	2.009	415.500	110.544	75.000

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΙΕΕΕ, 2002)

ΚΑΝΑΔΑΣ

NEW BRUNSWICK

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΑΜΟΙΒΗ (CAN \$) ¹⁵
ENGINEER-IN-TRAINING	85
JUNIOR PROJECT ENGINEER	95
INTERMEDIATE PROJECT ENGINEER	110
SENIOR ENGINEER/ FIRST LEVEL SUPERVISOR	130
SENIOR SPECIALIST ENGINEER	155
SENIOR CONSULTANT	180
DIVISION/ BRANCH ENGINEERING MANAGER	210
CORPORATE MANAGER/ EXPERT	285

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΟΔΗΓΟΣ ΑΜΟΙΒΩΝ 2010 – Δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο 2010 από την Association of Consulting Engineering Companies of New Brunswick (ACEC-NB)

ΜΑΝΙΤΟΒΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	ΩΡΙΑΙΑ ΑΜΟΙΒΗ ¹⁶ (CAN \$)
-----------------------	---

¹⁵ Ισοτιμία 1 CAN = 0.71 €

ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ	110
ΒΟΗΘΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΡΓΟΥ	120
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΡΓΟΥ	145
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ/ ΕΙΔΙΚΟΣ	175
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΡΓΟΥ/ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΥΨΗΛΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	195
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ/ SPECIALIST SENIOR	230
CORPORATE MANAGER/ EXPERT	290

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΟΔΗΓΟΣ ΑΜΟΙΒΩΝ 2010 – Δημοσιεύτηκε από την
Association of Professional Engineers and Geoscientists
της **Manitoba** και την **Consulting Engineers of Manitoba Inc.**

¹⁶ Οι τιμές δεν περιλαμβάνουν overheads

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 9

Consultants' Fees and Business Practices

Prepared by Bob Gauger, P.E.
January 2003

When a consultant is preparing a proposal or negotiating a contract, one of the ongoing concerns is deciding how much to charge. In order to establish a fixed price or a fee that is fair, yet competitive, consultants need to know what other consultants in similar fields charge. In response to this need, the Alliance of IEEE Consultants' Networks (AICN) has conducted a series of regional surveys and one national fee survey of their members. The current 2002 survey, which queried more than 2000 IEEE consultants, was the most comprehensive fee survey conducted by the IEEE or any of the other technical societies. More than 400 consultants responded.

These 400 responses included some data from consultants who were employed by companies and others who were working as contractors (job shoppers). As the AICN is primarily concerned with self-employed consultants who work as independent contractors, it was necessary to sort the data in order to remove those who worked more than half of their time as job shopper as well as those who worked for more than half of their time as an employee. That left 333 who were then labeled *independent consultants*. Tabular data are provided based on both the 400 *all consultants* and the 333 *independent consultants*. This separation was necessary, as independent consultants need to charge higher fees to cover marketing, taxes, and other business expenses.

The 2002 questionnaire consisted of fifteen questions covering the consultants' primary fields of expertise, education, registration, organization of their business, and billing practices, as well as fees and earnings. Although all respondents provided equivalent hourly fee data, some regarded questions about their annual earnings as private and did not provide that data.

The respondents covered a wide range of engineering experience, varying from two years to 52 years in the profession, with a median of 24 years. Consulting experience ranged from less than one year to 40 years, with a median of seven years. Because most consultants charge an hourly fee, all data were requested on a per hour basis. Approximately 24 percent reported having problems collecting their fees. The typical consultant has a Bachelor of Science (BS) or a Master of Science (MS) degree, while only 20 percent also have a Professional Engineer (P.E.) license.

The Institute of Electrical and Electronics Engineers, Inc. – United States of America (IEEE-USA)
1828 L Street, N.W., Suite 1202, Washington, DC 20036 • Tel: 202.785.0017 Fax: 202.785.0835

Summary Results for All Consultants

The first table shows the equivalent hourly fees charged by *all consultants* reporting. The results are shown for five arbitrary ranges of total engineering experience.

Analysis of Fee Data for All Consultants					
Engineering experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 10 years	\$20/hr	\$175/hr	48	\$96/hr	\$90/hr
11 to 20 years	\$40/hr	\$320/hr	105	\$111/hr	\$100/hr
21 to 30 years	\$25/hr	\$2000/hr	130	\$139/hr	\$110/hr
31 to 40 years	\$31/ hr	\$1000/hr	78	\$154/hr	\$120/hr
Over 40 years	\$45/hr	\$468/hr	25	\$145/hr	\$105/hr

The second table shows the reported annual earnings of these same consultants, again sorted by their experience in consulting. The median of their reported earnings are probably a better measure for comparison than their average earnings.

Analysis of Gross Annual Earnings from Consulting for All Consultants					
Engineering experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 10 years	\$3,700	\$1,500,000	41	\$98,348	\$89,000
11 to 20 years	\$1,500	\$1,050,000	97	\$141,105	\$100,000
21 to 30 years	\$1,000	\$1,200,000	115	\$197,908	\$100,000
31 to 40 years	\$7,348	\$1,000,000	72	\$125,767	\$100,000
Over 40 years	\$2,009	\$415,500	25	\$110,544	\$75,000

Similar analyses of equivalent fees were made based on the years of consulting experience reported by all consultants.

Analysis of Fee Data for All Consultants					
Consulting experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 3 years	\$20/hr	\$370/hr	94	\$107/hr	\$100/hr
3.1 to 10 years	\$25/hr	\$800/hr	177	\$122/hr	\$100/hr
10.1 to 20 years	\$25/hr	\$2000/hr	95	\$151/hr	\$120/hr
Over 20 years	\$45/hr	\$1000/hr	30	\$194/hr	\$150/hr

The analyses of gross annual earnings were also made, again based on the reported years of consulting experience. All consultants were again used as the database.

Analysis of Gross Annual Earnings from Consulting for All Consultants					
Consulting experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 3 years	\$1,000	\$300,000	85	\$96,625	\$90,000
3.1 to 10 years	\$1,500	\$1,500,000	162	\$144,893	\$100,000
10.1 to 20 years	\$1,000	\$1,200,000	88	\$222,837	\$125,000
Over 20 years	\$7,348	\$5,000,000	72	\$125,767	\$100,000

As noted earlier, most but not all of the engineers were willing to report their gross annual earnings from consulting. Eight or more engineers reported consulting earnings of one million dollars a year or more. Many of their hourly rates were considerably more than \$500 per hour. Figures this high tend to influence the averages and make the median values more representative and probably better for individual comparison.

Summary Results for Independent Consultants

In order to obtain data more useful to the typical independent AICN member, the data were scrubbed, eliminating any data from a respondent who reported contracting or working for an employer for more than 50 percent of the consulting hours. This reduced the count to 333 *independent consultants*. Included with the independents were those consultants who had incorporated or were working with partners.

An analysis of the equivalent fees charged by these *independent consultants* is shown below. Again, this is shown for each range of engineering experience.

Analysis of Fee Data for Independent Consultants					
Engineering experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 10 years	\$20/hr	\$175/hr	36	\$99/hr	\$100/hr
11 to 20 years	\$40/hr	\$320/hr	82	\$102/hr	\$100/hr
21 to 30 years	\$25/hr	\$2000/hr	117	\$143/hr	\$115/hr
31 to 40 years	\$31/ hr	\$1000/hr	65	\$160/hr	\$125/hr
Over 40 years	\$45/hr	\$468/hr	25	\$145/hr	\$105/hr

The next table shows the total earnings from consulting for these same *independent consultants*.

Analysis of Gross Annual Earnings from Consulting for Independent Consultants					
Engineering experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 10 years	\$3,700	\$1,500,000	32	\$162,040	\$120,000
11 to 20 years	\$1,500	\$1,000,000	79	\$128,361	\$120,000
21 to 30 years	\$1,000	\$5,000,000	104	\$125,246	\$100,000
31 to 40 years	\$7,348	\$1,000,000	58	\$130,196	\$110,000
Over 40 years	\$2,009	\$415,500	25	\$110,544	\$75,000

The same comparisons were made again, but this time based on the years of consulting experience for the engineers working as *independent consultants*.

Analysis of Fee Data for Independent Consultants					
Consulting experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 3 years	\$20/hr	\$310/hr	70	\$107/hr	\$100/hr
3.1 to 10 years	\$25/hr	\$600/hr	152	\$117/hr	\$100/hr
10.1 to 20 years	\$25/hr	\$2000/hr	79	\$159/hr	\$125/hr
Over 20 years	\$45/hr	\$1000/hr	28	\$194/hr	\$135/hr

Data showing their annual earnings from consulting was sorted by the years of consulting experience and is presented below.

Analysis of Gross Annual Earnings from Consulting for Independent Consultants					
Consulting experience	Minimum	Maximum	Count	Average	Median
1 to 3 years	\$1,000	\$300,000	62	\$95,490	\$88,000
3.1 to 10 years	\$1,500	\$1,500,000	142	\$134,891	\$150,000
10.1 to 20 years	\$6,000	\$5,000,000	72	\$246,148	\$135,000
Over 20 years	\$15,000	\$550,000	26	\$135,596	\$100,000

Comparison of the Results

The first observation is that average fees and median fees have not changed much since the fee surveys conducted in 2000. Regional fee surveys taken at that time reported at \$80 per hour fee (based on a small sample size), as well as average fees of \$100 and \$120 per hour. In comparison, this survey's *all consultants* data showed an average fee of \$130 and a median fee of \$100 per hour.

The number of consultants charging fees in the higher ranges made the results of this survey unusual. The data show that six percent of the *independent consultants* charged fees of \$250/hr or more. And looking at total earnings from consulting, approximately 14 percent of the *independent consultants* reported earning exceeding \$200,000 per year. A further study of the data showed that 2/3 of these high earners based at least part of their business on management consulting.

At the lower end of the scale, there were 20 consultants reporting rates of less than \$50 per hour. Several factors may have contributed to that result. Many of those respondents worked outside of the United States. And others were working in software and writing, both of which may command a lower rate.

Ongoing Analyses

It is planned to present these data graphically in the next report. Data will also be sorted by education, state, registration, and field of engineering. These sorts will then be used to determine how each parameter affects consultants' fees.

###

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 10

ΙΑΠΩΝΙΑ

1. Μελέτες/ Σχεδιασμός	
Επίπεδο	Ημερήσια Αποζημίωση (Yen) ¹⁷
Επικεφαλής Μηχανικός	56.900 (503 €)
Senior Μηχανικός	52.100 (461 €)
Αρχιμηχανικός	45.900 (406 €)
Μηχανικός Α	38.900 (344 €)
Μηχανικός Β	31.300 (277 €)
Μηχανικός C	26.500 (234 €)
Βοηθός	23.000 (203 €)

2. Επίβλεψη	
Επίπεδο	Ημερήσια Αποζημίωση (Yen)
Senior Μηχανικός	41.900 (371 €)
Αρχιμηχανικός	31.200 (276 €)
Μηχανικός	25.500 (226 €)
Υπομηχανικός	21.700 (192 €)
Βοηθός	20.300 (179 €)

3. Γεωλογικές Εργασίες	
Επίπεδο	Ημερήσια Αποζημίωση (Yen)
Μηχανικός	34.600 (306 €)
Επικεφαλής προσωπικού	27.200 (241 €)
Μέλος προσωπικού	21.500 (190€)

ΠΙΝΑΚΕΣ 1-3: Τα στοιχεία προέρχονται από έρευνα του Υπουργείου Χωροταξίας, Υποδομών, Μεταφορών και Τουρισμού της Ιαπωνίας (βλ. συνημμένη επιστολή και Πίνακες από την Πρεσβεία της Ιαπωνίας στην Ελλάδα, Ημερομηνία 3/9/2010)

Δεν υπάρχει νόμος ή κανονισμός αμοιβών των μηχανικών.

Περισσότερες πληροφορίες στο <http://www.mlit.go.jp/en/index.html>

¹⁷ Ισοτιμία 1 € = 112,952 JP Yen

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 11

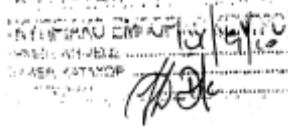

ΕΤΕΚ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Α.Φ.8.6

14 Σεπτεμβρίου 2010

Πρεσβεία Κυπριακής Δημοκρατίας
Κυπριακό Εμπορικό Κέντρο Αθηνών
Εμπορικό Ακόλουθο
Κ. Α. Σελίνα

Αγαπητέ Κύριε,

Θέμα: Συστήματα- μεθοδολογία υπολογισμού αμοιβών των Μηχανικών στο Διεθνή χώρο

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια του φωτοηλεκτρονύματός σας ημερομηνίας 16 Αυγούστου 2010, Αρ.Φακ.:Γ3, παρακαλώ σημειώστε τα ακόλουθα σε σχέση με τα ερωτήματα που εγείρονται στην επιστολή του Προέδρου του ΤΕΕ, ημερομηνίας 6 Αυγούστου 2010, που επισυνάπτεται στο πιο πάνω αναφερόμενο μήνυμα.

1. Όσον αφορά την ύπαρξη συστήματος ή κώδικα αμοιβών που να οριοθετεί ελάχιστα αμοιβές μηχανικών ή μεθοδολογίας προσδιορισμού αμοιβών για τα ιδιωτικά και τα δημόσια έργα που να προσδιορίζεται από εθνική νομοθεσία της χώρας ή άλλως πως επισημαίνονται τα ακόλουθα:
 - i. Ιδιωτικά Έργα: Το Τεχνικό Επιμελητήριο έχει προ ετών προχωρήσει στην ετοιμασία σχετικών κανονισμών που να ρυθμίζουν τις ελάχιστες προσφερόμενες υπηρεσίες που εξασφαλίζονται βάσει συγκεκριμένων κλιμάκων αμοιβών, για ιδιωτικά έργα, για τους κλάδους Αρχιτεκτονικής, Πολιτικής Μηχανικής, Μηχανολογικής Μηχανικής και Ηλεκτρολογικής Μηχανικής. Τα προτεινόμενα νομοθέτηματα εγκρίθηκαν από το Γενικό Συμβούλιο του ΕΤΕΚ και προωθήθηκαν στο Υπουργείο Συγκοινωνικών και Έργων ώστε να προωθηθούν, βάσει της καθορισμένης διαδικασίας, για ψήφιση από τη Βουλή. Δυστυχώς για μια σειρά από λόγους το θέμα δεν έχει ακόμη προωθηθεί. Ωστόσο το Επιμελητήριο καταβάλει προσπάθεια επίσπευσης της διαδικασίας αυτής.
 - ii. Δημόσια έργα: Πριν από την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και μετά από σχετική συμφωνία μεταξύ του αρμόδιου υπουργείου, του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας και του ΕΤΕΚ, για σκοπούς ανάθεσης υπηρεσιών συμβούλων μηχανικών ήταν σε ισχύ συγκεκριμένες κλίμακες αμοιβών και κατάλογος μελετητών που τύγχαναν έγκρισης βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων που είχαν καθοριστεί.

Με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση η διαδικασία αυτή καταργήθηκε με το αιτιολογικό ότι δεν ήταν συμβατή με το ευρωπαϊκό κεκτημένο. Σε συνέχεια των πιο πάνω, και μετά από σχετική διερεύνηση και νομική γνωμάτευση που έχει εξασφαλίσει το Τεχνικό Επιμελητήριο, θεωρούμε ότι το προαναφερόμενο πλαίσιο λανθασμένα είχε καταργηθεί αφού ο ισχυρισμός περί σύγκρουσής του με το κεκτημένο δεν ευσταθεί. Ως εκ τούτου, το Επιμελητήριο έχει ζητήσει από το Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας όπως προχωρήσει στις απαιτούμενες ενέργειες ώστε η διαδικασία αυτή να τεθεί ξανά σε ισχύ, αφού πρώτα αποφασιστούν

Τηλ: 22877644, Φαξ: 22700793
Τ.β. 21826,
1513, Λευκωσία, Κύπρος
Ηλ. Δευθ: cyprus@tee.org.cy

CHV8.6_20100827_TEE_ΑΜΟΙΒΕΣ_ΕΠΙΣΤΟΛΗ.doc

ΕΤΕΚ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

οι απαραίτητες βελτιώσεις/ τροποποιήσεις της. Το θέμα έχει προωθηθεί από το Γενικό Λογιστήριο προς τη νομική υπηρεσία της Δημοκρατίας για λήψη σχετικής γνωμάτευσης και αναμένονται σύντομα εξελίξεις.

- Όσον αφορά τις τάσεις που παρατηρούνται στο θέμα στην Κύπρο, το Επιμελητήριο παρατηρεί δυστυχώς ότι, στην απουσία των ασφαλιστικών δικλίδων που θα προφέρονταν μέσα από την ύπαρξη των συστημάτων που το ΕΤΕΚ εισηγείται, συμβάσεις ανατίθενται σε εξευτελιστικά χαμηλές τιμές που δεν διασφαλίζουν την ελάχιστη απαιτούμενη ποιότητα.

15-05-2010

Το φαινόμενο αυτό έχουν επιδεινωθεί κατά την περίοδο αυτή ενόψει της οικονομικής κρίσης και της σχετικής ύφεσης στην οικοδομική βιομηχανία στην Κύπρο. Σημειώνουμε επίσης ότι το Τεχνικό Επιμελητήριο έχει προχωρήσει σε σειρά ενεργειών μέσω δημόσιων ανακοινώσεων, εγκυκλίων προς τα μέλη του και άλλως πως, στην προσπάθειά του να ευαισθητοποιήσει τους ίδιους τους συναδέλφους αλλά και το κοινό για τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί, δυστυχώς χωρίς τα επιθυμητά αποτελέσματα.

- Όσον αφορά τις τάσεις που παρατηρούνται στο θέμα στην Κύπρο, το Επιμελητήριο παρατηρεί δυστυχώς ότι, στην απουσία των ασφαλιστικών δικλίδων που θα προφέρονταν μέσα από την ύπαρξη των συστημάτων που το ΕΤΕΚ εισηγείται, συμβάσεις ανατίθενται σε εξευτελιστικά χαμηλές τιμές που δεν διασφαλίζουν την ελάχιστη απαιτούμενη ποιότητα.

[Signature]
Χριστόδουλος Χατζηδουσεάς
(Αναπληρωτής Διευθυντής)
Για τον Πρόεδρο

Κοινοποίηση: Πρόεδρο ΤΕΕ, κ.Χρήστο Σπύρτζη

Τηλ: 22877044, Φαξ: 22790379
Τ.Θ. 21826,
1512, Λευκωσία, Κύπρος
αλ: Αλληλεπικοινωνια@eteck.org.cy

C:\MS-6_20100827_TEE_ΑΜΟΙΒΕΣ_ΕΠΙΣΤΟΛΗ.doc

TOTAL P. 03